

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΣΤ | ΤΕΥΧ. Α' | ΑΘΗΝΑΙ, Ι. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140-ΤΗΛ. 718-308 | 1 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1979 | ΑΡΙΘ. 17

ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΟΙ

1. Οί λόγοι μου απευθύνονται κυρίως εις τούς Θεολόγους και μάλιστα εις τούς χάριτι Θεοῦ γευσαμένους τὴν ἀνωτέραν Θεολογικὴν μόρφωσιν και εὐρυτέραν Θεολογικὴν γνῶσιν και κατέχοντας ὅλα τὰ ἐφόδια τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης και παιδευτικῆς μόρφωσιν ὑψηλῆς στάθμης. Διὰ τοῦτο και χρησιμοποιῶ ἐκφράσεις και ἐννοίας τῆς ἐπιστημονικῆς Θεολογίας, κατὰ τὸ πλεῖστον. Σημειωθῆτω πάντως, ὅτι τὸ πλῆθος τῶν ἀπλοϊκῶν χριστιανῶν κατανοεῖ περισσότερο τὴν πράξιν και τὰ ἔργα ἢ τὰς ὑψητετεῖς δογματικὰς διατυπώσεις, ἥμιστά διὰ τούς πολλούς κατανοητάς. Μάλιστα με τὰς πάλαι τε και νῦν λογικοφανεῖς καθοριστικὰς μορφὰς τῶν δογματικῶν ὅρων ἢ και τῶν νεωτερικῶν θεολογικῶν γλωσσικῶν ὀρισμῶν τῶν Θεολογικῶν ἐννοιῶν, οἱ μὴ ἐπιστήμονες Θεολόγοι ἀδυνατοῦν νὰ ὑπείσθθουν εις τὴν ἐγκρυπτομένην ἐννοιαν και σημασίαν τούτων.

2. Φοβοῦμαι ὅτι οἱ ἐπιστήμονες ἐκπρόσωποι τῆς Χριστιανικῆς Θεολογίας, μάλιστα δὲ τῆς Ὁρθοδόξου, μεριμνῶμεν και τυρβάζομεν περὶ πολλά, ἐνῶ ἐνός ἐστι χρεία τῆς κατὰ Χριστὸν ζωῆς, τῆς ἀποκαλυπτοῦσης τὴν τε Πίστιν και τὴν Ἀγάπην ἡμῶν πρὸς ὅσα διδάσκει τὸ Εὐαγγέλιον, ὁ Χριστός. Φοβοῦμαι ὅτι ἡμεῖς οἱ τὴν ἐπιστημονικὴν Θεολογίαν θεραπεύοντες, κατατείνομεν εις τὸ νὰ καταστήσωμεν τὴν ἀπέριττον και ἀπλουστάτην πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου διδασχὴν τοῦ Εὐαγγελίου, «γ κ έ τ τ ο» τῆς ἐπιστημονικῆς Θεολογίας και πεδὶον ἀκαταπαύ-

στας συζητουμένων ἰδεῶν, ἐννοιῶν, ὀρισμῶν, δι' ὧν ἐπιζητοῦμεν τὴν ἐκλογίκευσιν δῆθεν τῶν ὑπερφυσικῶν Ἀληθειῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐν τῇ πραγματικότητι ὁμως, ἀπομακρυνόμεθα τοῦ κυρίου και βασικοῦ τῆς Θεολογίας σκοποῦ. Ἀπομακρυνόμεθα δηλαδὴ τοῦ πραγματικοῦ και ὄντολογικοῦ περιεχομένου τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τοῦτο δὲ εἶναι ἡ ζῶσα Πίστις, ἡ δι' Ἀγάπης ἐνεργουμένη! Αἰσθάνομαι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἐλέγχομαι ὑπὸ τῆς συνειδήσεως, διότι ἐνῶ πολὺ χρησιμοποιῶ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, ἐν τούτοις ἤμιστα και ζῶ και ἐνεργῶ κατὰ τὸ θέλημά Του! Λησμονῶ ὅτι Ἐκεῖνος με ἐδίδαξεν ὅτι «οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι Κύριε Κύριε, εἰσελεύσεται εις τὴν Βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Ματθ. 7,21).

3. Οἱ λόγοι μου δὲν ἀποτελοῦν μομφὴν ἢ διάθεσιν μειώσεως τῆς ἐπιστημονικῆς Θεολογίας και τῆς φιλοτίμου προσπαθείας τῶν ἐπιστημόνων Θεολόγων πρὸς ἔρευναν και ἐξιχνίασιν τῶν ποικιλωτάτων εἰδῶν τῆς ἐρεύνης και τῆς ἐρμηνείας τῶν πηγῶν, δηλαδὴ τοῦ Εὐαγγελίου και τῆς Χριστιανικῆς και δὴ και τῆς Πατερικῆς Γραμματείας ἐν τῇ εὐρυτάτῃ σημασίᾳ ταύτης. Τούναντίον! Ἐπαινῶ τὴν πηγαίαν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν και τὰς καταβαλλομένας προσπαθείας πρὸς ἀπόδειξιν ἢ και διασάφησιν τῶν Ἀληθειῶν τῆς Πίστεως. Προσωπικῶς και κολακεύομαι, ὅταν κάτι τὸ ἴδιον διὰ πρώτην φοράν προσάγω εις τὴν ἐπιστημονικὴν Θεολογίαν γενικωτέρας

ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΟΡΤΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ Η ΜΗΤΗΡ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Ἄθρόως συρρέουν οἱ πιστοὶ εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς κατὰ τὴν εὐσημιον ἡμέραν τῆς μεγάλης ἐορτῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Δι' ἐορταστικῶν χαρμωσύνων ὠδῶν καὶ ὕμνων τιμᾶται τὸ ἅγιον τῆς Θεομήτορος πρόσωπον. Οἱ πιστοὶ ἐκδηλοῦντες τὸν πρὸς αὐτὴν θαυτάτον σεβασμὸν καὶ τὴν ἀπέραντον τιμὴν, μετ' εὐλαβείας πολλῆς ἀσπάζονται τὴν ἱερὰν ταύτης εἰκόνα. Εἰς τὰς πρὸς Κύριον ἱκετηρίους αὐτῶν δεήσεις ἐπικαλοῦνται τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τὴν πρεσβείαν. Πιστεύουν ἀκραδάντως εἰς τὴν μεσιτείαν αὐτῆς πρὸς τὸν ἐν Τριᾷδι Θεόν.

Ἡ πρὸς τὴν Παναγίαν καταφυγὴ τῶν προσευχομένων πιστῶν ἀποτελεῖ μακρὰν παράδοσιν τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν. Εἰς τὴν ἀλληλουχίαν τῶν γενεῶν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἐπαληθεύει πλήρως ὁ ὑπὸ τῆς Παρθένου Μαρίας πρὸς τὴν Ἐλισάβετ λεχθεὶς περὶ αὐτῆς προφητικὸς λόγος: «ὶδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἰγεναί»¹. Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία ἐπιβεβαιοῖ τὴν μαρτυρίαν ταύτην. Ἀπὸ τῶν πρώτων αἰώνων τῆς συστάσεως τῆς Ἐκκλησίας οἱ πιστοὶ ἐξεδήλωσαν τὴν ὀφειλομένην πρὸς τὴν Κυρίαν Θεοτόκον θαυτάτην τιμὴν.

Ἡ πρὸς τὴν Παναγίαν καταφυγὴ καὶ ἱκεσία τῶν πιστῶν ἀναποκρίνεται εἰς τὴν ἐνδόμυχον θερμοῦργὸν πίστιν πρὸς τὸν Σωτῆρα Χριστόν, Οὐτινος τὴν Παναγίαν Μητέρα ἐν εὐλαβείᾳ πολλῇ καὶ κατανύξει βαθεῖᾳ ἐν ἐγκωμίοις ἀνυμνοῦν κατὰ τὴν μεγάλην ταύτην ἐορτὴν τῆς Ἐκκλησίας. Πηγαιὸν ὡς εἶναι τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα, ὧθεϊ ἐκάστοτε αὐτοὺς εἰς ὠ-

δαὺς καὶ ὕμνους πρὸς τὴν Πάναγνον Μητέρα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. «Δεῦτε ἀνυμνήσωμεν λαοί, τὴν Παναγίαν Παρθένον ἀγνήν, ἐξ ἧς ἀρρήτως προῆλθε, σαρκωθεὶς ὁ Λόγος τοῦ Πατρὸς, κράζοντες καὶ λέγοντες: Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί. Μακαρία ἡ γαστήρ, ἡ χωρήσασα Χριστόν. Αὐτοῦ ταῖς ἀγίαις χερσὶ, τὴν ψυχὴν παραθεμένη, πρέσβευε ἄχραντε, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν»².

Οὕτως ἀνυμνεῖται ἡ Παρθένος Μαρία, ὡς ἡ Μητὴρ τῆς Ζωῆς. Μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, νέοι καὶ νεάνιδες καὶ μικροὶ παῖδες συνεγείρονται κατὰ τὴν μεγάλην ταύτην ἐορτὴν, εὐλαβούμενοι τὸ σεπτὸν πρόσωπον τῆς Θεομήτορος. Τὸ θέαμα αὐτὸ εἶναι λίαν συγκινητικὸν καὶ προκαλεῖ τὸν ἀξέπαινον θαυμασμὸν παντὸς ἀμερολήπτου καὶ ἀντικειμενικοῦ παρατηρητοῦ. Ἄπαν τὸ πνευματικὸν σῶμα τῆς Ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας συνεχόμενον ὑπὸ ἱεροῦ δέους, ἀνυμνεῖ ἐν μιᾷ ψυχῇ καὶ καρδίᾳ τὸν ἐν Τριᾷδι Θεόν, τὸν χάριν ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν ποιήσαντα θαυμαστά καὶ ἐξαίσια εἰς τὸ μέγα μυστήριον τῆς σαρκώσεως τοῦ Τιοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ. «Δεῦτε οἱ πιστοί, τῷ τάφῳ προσέλωμεν, τῆς Θεομήτορος, καὶ περιπτυσώμεθα καρδίας χεῖλη ὄμματα μέτωπα εἰλικρινῶς προσάπτοντες: καὶ ἀρῶμεθα ἰαμάτων, ἀφθονα χαρί-

1. Λουκ. 1,48.

2. Στιχηρὸν ἰδιόμελον τῆς Λιτῆς τῆς ἐορτῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου.

σημασίας ἢ καὶ εἰδικώτερον εἰς τι πεδῖον τοῦ ὄν θεραπεύω κλάδου. Ἀλλὰ θεωρῶ ἀξιοκατάκριτον τὴν ἐξ ἐγωπαθείας ἐπιμονὴν μου, ὅπως ἐπιβάλω τὰς γνώμας μου ὡς θέσφατα, ἐνίοτε μάλιστα ἐν ἐπικριτικῷ καὶ οὐχὶ σπανίως ἐχθρικῷ πνεύματι πρὸς τοὺς μὴ συμμορφούμενους καὶ μὴ ἀποδεχομένους τὰς ἰδικάς μου ἀντιλήψεις. Εἶναι δὲ ἡ στάσις μου αὕτη ἐπὶ τοσοῦτον ἐπιλήψιμος, ἐφ' ὅσον ἀναφέρεται εἰς θέματα καθημερινῆς ἐπικαιρότητος ἐκκλησιαστικά, ὀργανωτικά, εὐταξίας κ.ἄ., ἀναγόμενα μάλιστα εἰς τὴν φέρουσαν τὴν εὐθύνην διὰ τοιαῦτα ζητήματα δι-

οικοῦσαν Ἐκκλησίαν. Τοῦτο δέ, διότι διὰ τὰ θέματα ταῦτα τὸ πολὺ δημόσιον, λόγω ἴσως ἀγνοίας, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἢ καὶ προκαταλήψεως, ὑφίσταται τὴν προκλητικὴν παρώθησιν νὰ ταχθῇ εἴτε πρὸς τὴν ἰδικήν μου εἴτε καὶ πρὸς τὴν ἀντίθετον γνώμην, ἐπὶ σκανδαλισμῷ καὶ γενικωτέρα πολλάκις ἀναταραχῇ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας.

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Ὁμότιμος Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Ἀκαδημαϊκός

σματα, ἐκ πηγῆς ἀενάου βλυστά-
νοντα»³.

Ἡ μεγάλη ἑορτὴ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου κλείει τὸν κύκλον τῶν Θεομητορικῶν ἑορτῶν τοῦ ὄλου ἐνιαυτοῦ. Τὰ εἰς αὐτὴν ἀναφερόμενα ἀποτελοῦν ἐπισφράγισιν καὶ τρανὴν μαρτυρίαν τῶν ἐν τῷ σελτῷ προσώπῳ τῆς Παρθένου Μαρίας καὶ Θεοτόκου συντελεσθέντων θαυμαστῶν σημειῶν τῆς Θείας Χάριτος. Ἐντεῦθεν ἐγκωμιάζοντες οἱ πιστοὶ τὴν Κυρίαν Θεοτόκον, μεταφέρονται νοερῶς εἰς ὅσα κατὰ τὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας συνέβησαν κατὰ τὴν θαυμαστὴν αὐτῆς κοίμησιν.

Τὸ πάνσεπτον αὐτῆς σκῆνωμα οἱ ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς συναθροισθέντες Ἅγιοι Ἀπόστολοι, περιεστοίχισαν καὶ ἕμνησαν. Πρὸς αὐτὴν ἐξεδήλωσαν τὴν οἶαν πρὸς τὴν Μητέρα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ἡσθάνοντο βαθυτάτην τιμὴν καὶ ἀφοσίωσιν. Μετὰ τὴν Ἀνάστασιν Αὐτοῦ ἐκείνην εἶχον μεθ' ἑαυτῶν κατὰ τὰς ἱερὰς τούτων συνάξεις· «οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει σὺν γυναιξὶ καὶ Μαρίας τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ»⁴.

Ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος ὑπῆρξεν ὁ συνδετικὸς κρῖκος, ὁ διατηρήσας πνευματικῶς ἠνωμένους ἐν τῇ αὐτῇ πίστει καὶ τῷ χριστιανικῷ φρονήματι τοὺς μαθητὰς τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Οὐ μόνον δὲ τούτους, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκολουθήσαντας τὸν Κύριον πιστοῦς. Ἡ ἐν μέσῳ τῆς πρώτης Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας παρουσία τῆς Θεομήτορος ἐνεθάρρυνε τοὺς ὁπαδοὺς τοῦ Υἱοῦ αὐτῆς, τοὺς δὲ Ἀποστόλους κατ' ἐξοχὴν ἐνίσχυνεν ἐν τῇ διαδόσει τῆς εὐαγγελικῆς ἀληθείας. Κατὰ τοὺς ἱστορικούς, ὁ ἡγατημένος μαθητὴς τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ Ἰωάννης, ὁ παραλαβὼν αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια⁵ κατὰ θεϊαν παραγγελίαν τοῦ Κυρίου, δοθείσαν αὐτῷ ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ, οὐδόλως ἀπεχωρίζετο ἀπ' αὐτῆς, ἀπενέμων αὐτῇ τὴν προσήκουσαν τιμὴν καὶ υἱικὴν αὐτοῦ στοργήν.

Οὕτως λοιπὸν παρευρεθέντες περίξ τοῦ σελτοῦ τῆς Θεοτόκου σκηνώματος οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι, ἐκήδευσαν αὐτὸ μετὰ τῶν προσηκουσῶν πρὸς τὴν Θεομήτορα τιμῶν. «Ἐκ περάτων συνέδραμον, Ἀποστόλων οἱ πρόκριτοι, θεαρχίῳ νεύματι, τοῦ κηδεῦσαί σε, καὶ ἀπὸ γῆς αἰρομένην σε, πρὸς ὕψος θεώμενοι, τὴν φωνὴν τοῦ Γαβριήλ, ἐν χαρᾷ ἀνεβόων σοι· Χαῖρε ὄχθημα, τῆς Θεότητος ὄλης· χαῖρε μόνη, τὰ ἐπίγεια τοῖς ἄνω,

τῷ τοκετῷ σου συνάψασα»⁶. Οἱ ἱεροὶ Συναξαρισταὶ φέρουσι τοὺς Ἀποστόλους, κρατοῦντας θυμιατήρια καὶ φοίνικας κατὰ τὴν ἐκφορὰν τοῦ ἱεροῦ ταύτης σκηνώματος. Ἄγγελοι οὐρανόθεν συνώδευσαν τὰς ἐξοδίους τῶν Ἀποστόλων δεήσεις. «Ἄγγελοι τὴν κοίμησιν τῆς Παρθένου ὁρῶντες ἐξεπλήττοντο, πῶς ἡ Παρθένος ἀπαίρει ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὰ ἄνω»⁷. Εἰς τὴν ὄλην δὲ χορείαν τῶν Ἀποστόλων μετείχε καὶ ὁ μέγας τῶν ἐθνῶν κήρυξ Παῦλος, ὁ ῥητῶς μνημονεύσας περὶ τῆς ἐξ αὐτῆς κήσεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ· «ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξάπεστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν»⁸.

Οἱ ἀγιογράφοι τῆς Ἐκκλησίας ἱστοροῦντες τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου, παριστάνουν ἄνωθεν τοῦ Θεοδόχου ταύτης σκηνώματος τὸν Υἱὸν αὐτῆς, παραλαμβάνοντα τὴν ψυχὴν αὐτῆς, παρομοιάζοντες αὐτὴν πρὸς βρέφος, κρατούμενον ὑπ' Αὐτοῦ. Ἡ ὄλη δὲ ἐξόδιος πομπὴ ὁδεύουσα πρὸς τὸν κῆπον τῆς Γεθσημανῆ, ὁμοιάζει πρὸς ἱερὰν λιτάνευσιν μᾶλλον καὶ οὐχὶ πρὸς κηδείαν. Εἰς τὰς τρεῖς ὁμιλίας τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, τὰς ἀφιερωθείσας εἰς τὴν κοίμησιν τῆς Θεοτόκου, περιέχονται ὑπέροχοι ἐγκωμιαστικοὶ περὶ αὐτῆς λόγοι, οἵτινες ἐνέπνευσαν τοὺς ἱερούς ὑμνογράφους, ὑμνολόγους καὶ ἀγιογράφους τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπὶ πλέον δὲ καὶ τοὺς περὶ τὸ μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ δογματικούς θεολόγους. Ὅσα πρὸ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ διευτυπώθησαν ὑπὸ τῶν Θεοφόρων τῆς Ἐκκλησίας Πατέρων σχετικῶς περὶ τῆς σαρκώσεως τοῦ Κυρίου ὑπὸ τῆς Παρθένου Μαρίας, περιέχονται ἐν συνόψει εἰς τὰς τρεῖς ταύτας ὁμιλίας αὐτοῦ⁹.

Εἰς αὐτάς, ὡς καὶ εἰς τὰ λοιπὰ ἔργα τῶν Πατέρων καὶ ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων, ἐξαιρῶνται αἱ ἀρεταὶ τῆς Παρθένου Μαρίας, τὰς ὁποίας ἀνέπτυξεν εἰς τὸν ὕψιστον βαθμὸν, διὸ καὶ ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Ἀγγέλου τοῦ Θεοῦ «κεχαριτωμένη»¹⁰. Τούτου ἕνεκα εὐλογηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡξιώθη νὰ προσφέρει τὴν σάρκα αὐτῆς εἰς τὸν Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ· «εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ. καὶ ἰδοὺ συλήψῃ ἐν γα-

6. Στιχηρὸν προσόμοιον τῶν αἰῶν τῆς ἑορτῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου.

7. Μεγαλυνάριον στιχολογούμενον εἰς τὸν δεῦτερον κανόνα τῆς θ' ὁδῆς τῆς ἑορτῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου.

8. Γαλ. 4, 4-5. Ῥωμ. 1,3.

9. M I G N E E.Π. 96, 545-816. Δ. Μπαλάνοβου. Πατρολογία. Ἐν Ἀθήναις 1930, σελ. 549-550.

10. Λουκ. 1,28.

3. Μεγαλυνάριον τῆς ἑορτῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου.

4. Πράξ. 1,14.

5. Ἰωάν. 19,27.

στρι και τέξη υιόν, και καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. οὗτος ἔσται μέγας και υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται, και δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, και βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, και τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος»¹¹. «Οτι δὲ θὰ ἐγενῆτο ὑπ' αὐτῆς ὁ Υἱὸς και Λόγος τοῦ Θεοῦ διὰ Πνεύματος Ἁγίου, ἀνέφερον αὐτῇ ὁ Ἄγγελος Κυρίου, εἰπὼν· «Πνεῦμα Ἁγίον ἐπελεύσεται ἐπὶ σὲ και δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ και τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς Θεοῦ»¹².

Ἄναφερόμεθα εἰς τὸ πρὸς αὐτὴν μήνυμα τοῦ Ἁγέλου, ἵνα κάλλιον ἐννοήσωμεν τὸ ὑπέροχον ψυχικὸν μεγαλεῖον τῆς Θεομήτορος, τὰς μεγάλας ταύτης ἀρετάς, διὰ τῶν ὁποίων ἤχθη εἰς τελείωσιν και εὐηρέστησε τῷ Θεῷ. Οὕτως αὐτὴ ἀνεδείχθη ὁ ἰδανικός τύπος τῆς γυναικός, πρὸς τὸ θεοσεβὲς δὲ ταύτης πρότυπον ἐστράφησαν ἀνεκαθεν νεάνιδες, σύζυγοι και μητέρες. Ἐπὶ πλέον δὲ και μονάζοντες, ἐγκλωπθέντες τὰς χριστιανικὰς τῆς Θεοτόκου ἀρετάς. Τὸ ἔξοχον παράδειγμα τῆς θεοσεβείας τῆς Παρθένου Μαρίας ἐποικοδομεῖ κατὰ Χριστὸν τοὺς πιστούς. Εἰς τὴν χριστιανικὴν μόρφωσιν ἢ κατὰ Θεὸν πολιτεία τῆς Θεοτόκου προσφέρει μεγίστην συμβολήν. Εἰς τὴν διαπαιδαγώγησιν τῆς νεότητος ὁ ἐνάρετος και ὁσιος ταύτης βίος παρέχει τὴν ἀρραγῆ βάσιν αὐτῆς¹³.

Ἐκοιμήθη μὲν αὐτὴ και μετέστη εἰς οὐρανοὺς, ἀλλ' ἡ ἱερὰ αὐτῆς μνήμη διειρηθή ἔκτοτε ἀνεξίτηλος εἰς τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας. Ἐντεῦθεν ἡ ἀδιάκοπος ἐπίκλησις τῆς πρεσβείας αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν ἐν τῇ θεῖα λατρείᾳ. Οἱ πιστοὶ νοοῦν τὴν παράστασιν τῆς Θεοτόκου, κατ' ἐξοχήν, ὡς Δεομένης ὑπὲρ σωτηρίας σύμπαντος κόσμου και πληρώσεως τῶν αἰτημάτων τῶν προσευχομένων τῷ Θεῷ. Ὁμοίως νοοῦν τὴν Παναγίαν Μητέρα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ὡς Ὁδηγήτριαν τοῦ κόσμου, καθοδηγοῦσαν πρὸς Αὐτὸν ἀνθρώπους πάσης φυλῆς, γένους και τάξεως. Αἱ δύο αὗται παραστάσεις δεσπόζουν ἀπὸ πολλῶν αἰώνων εἰς τὴν ἀγιογραφίαν τῆς Ἐκκλησίας. Τὴν ἐξέχουσαν ἐν οὐρανοῖς θέσιν τῆς Παναγίας Μητρὸς τοῦ Κυρίου προεῖπεν ὁ Προφητὰναξ Δαυὶδ. «Παρέστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου ἐν ἱματισμῷ διαχρύσῳ περιβεβλημένη, πεποικιλμένη, ἄκουσον, θύγατερ, και ἴδε και κλῖνον τὸ

οὖς σου και ἐπιλάθου τοῦ λαοῦ σου και τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου· και ἐπιθυμήσει ὁ βασιλεὺς τοῦ κάλλους σου, και προσκυνήσεις αὐτῷ»¹⁴.

Ἡ Θεοτόκος Μαρία εἶναι τὸ στήριγμα τῶν πιστῶν, θλιβομένων ἢ χαρὰ, ἀδικουμένων προστάτις, ὀρφανῶν βοηθός, ἀσθενούντων ἰατρός, βακτηρία πτωχῶν και χηρῶν, παραμυθία τεθλιμμένων και πενθούντων, ἀγωνιζομένων ὑπὲρ τῆς πίστεως Χριστοῦ και τοῦ Εὐαγγελίου Αὐτοῦ συναντιλήπτωρ, πολεμουμένων ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, δικαιοσύνης και ἐλευθερίας, ὑπέροχος στρατηγός. Εἰς τὴν ὑπόγραφίαν τῆς Ἐκκλησίας ἀπετυπώθη ἐν ὅλῃ του τῇ ἐκτάσει τὸ ἱερόν τοῦτο πρὸς τὴν Παναγίαν συναισθημα τῶν εὐσεβῶν Χριστιανῶν. Εἰς τὸ ἄκουσμα τῆς λέξεως αὐτῆς ῥιγῶσι τὸ εὐσεβῆ χεῖλη τῶν εὐλαβομένων αὐτὴν, κάμπτονται τὰ γόνατα, δακρύουσι οἱ ὀφθαλμοί, ἐκτεινοῦνται ἱκέτιδες αἱ χεῖρες, αἰτοῦνται συγχωρήσεως οἱ μετανοοῦντες ἁμαρτωλοί, ἐν ἐνὶ λόγῳ, αἱ καρδίαι ἐκδηλοῦσι τὰ ἱερὰ και πηγαῖα αὐτῶν συναισθήματα, ἅτινα ὡς βιώματα ἐνυπάρχουν ἐν αὐτοῖς.

Ἀληθῶς εἰς τὸν πόνον, τὴν δυστυχίαν, τὴν ἀσθένειαν, τὴν θλίψιν, τὸ πένθος, τὸν κίνδυνον, τὴν λύπην και τὴν χαρὰν, τὸν σεισμόν, τὸν πόλεμον, τὴν πείναν και τὴν στέρησιν, τὴν τρικυμίαν και τὴν συμφορὰν, και λοιπὰς δεινὰς περιστάσεις, τὴν Παναγίαν ἐπικαλούμεθα. Τὰ τυχόν βλάσφημα χεῖλη ἀδυνατοῦν νὰ ἐπισκιάσουν τὴν εὐσημιον ταύτην ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐκδηλοῦται ἡ πρὸς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον βαθυτάτη τιμὴ και εὐλάβεια μυριάδων πιστῶν. Ἡ πρὸς αὐτὴν ἐπίκλησις εἶναι πάνδημος και καθολικὴ τοῦ Χριστεπανόμου πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας. Εἰς τὴν συνειδησιν αὐτοῦ ἢ Κυρία Θεοτόκος κατέχει τὴν μοναδικὴν θέσιν τῆς ἀγιότητος, διὸ και Παναγία προσφωνεῖται ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν.

Ὁμολογουμένως ἀφθονοῦν τὰ διὰ πρεσβειῶν τῆς Θεοτόκου ἐπιτελούμενα θαύματα τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἐπενεργοῦσα Θεῖα Χάρις ἐκδηλοῦται θαυμαστῶς ὅπου βαθεῖα και θερμουργὸς πίστις παρατηρεῖται, συνοδευομένη μετὰ τῆς εἰλικρινοῦς ὁμολογίας τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ, ὡς και τῆς πλήρους συναισθήσεως τῆς ἀνθρωπίνης ἁμαρτωλότητος και ἐκδηλώσεως μετανοίας. Ὁμαδικὴ τοιαύτη ψυχικὴ κατάσταση τῶν θρησκευομένων ἀνθρώπων ἐμφανίζεται, ὅπου ναοὶ πρὸς τιμὴν τῆς Παναγίας ἀνηγέθησαν και ἱεραὶ ταύτης Εἰκόνες παλαιοχριστιανικῆς τέχνης διεφυλάχθησαν ἐν αὐτοῖς. Ἐντεῦθεν εἰς προσκυνήματα τοὺς τόπους ἀνεδείχθησαν ναοί, ἐν οἷς μεγάλης ἱστορικῆς ἀξίας Εἰκόνες τῆς Θεομήτορος διεσώθησαν. Ἀπὸ τῆς πρώτης χριστιανικῆς ἐποχῆς μεγαλοπρεπεῖς ναοὶ ἐπ' ὀνόματι τῆς Παναγίας πανταχοῦ ὀικοδομήθησαν. Τὸ περιώνυμον Ἅγιον Ὄρος, ἐν ᾧ

11. Λουκ. 1, 31-34.

12. Λουκ. 1, 35.

13. Τίτου Ἐμμ. Ματθαῖα κ. Ὁ ἰδανικός τύπος τῆς γυναικός. Ἀθήνα: 1939. Τοῦ Αδτοῦ. Ἡ μόρφωσις τῆς γυναικός. Ἀθήνα: 1978.

14. Ψαλμ. 44, 10-13.

μοναι πολλαι συνεστήθησαν, υπό την σκέπην τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τεθέν, ἀνυμνεῖ καὶ μεγαλύνει τὸν Κύριον διὰ τῶν θεοσεβῶν αὐτοῦ Πατέρων καὶ μοναχῶν. Τὸ αὐτὸ καὶ ὅπου ἀλλαγῶ ὑφίστανται μοναστικά ἀδελφότητες παρατηρεῖται.

Ῥίγη συγκινήσεως καταλαμβάνουν τοὺς προσφεύγοντας εἰς ἱστορικούς καὶ προσκυνηματικούς ναοὺς, ἀνεγερθέντας πρὸς τιμὴν τῆς Θεοτόκου, ἐν οἷς ἐν βαθεία κατανύξει καὶ ἄκρα εὐλαβεία προσεύχονται χιλιάδες πιστῶν, ἱκετεύοντες τὴν Παναγνον Μητέρα τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ, ὅπως τύχῃσι τοῦ θεοῦ ἐλέους. Οὕτως ἀναλόγως τῆς ἐκδηλώσεως τῶν ἱερῶν συναισθημάτων τῆς πίστεως αὐτῶν προσφωνεῖται ἡ Παναγία, ὡς Ὀδηγήτρια, Λεομένη, Παντάνασσα, Ἄξιον ἔστιν, Ῥόδον τὸ Ἀμάραντον, Ζωοδόχος Πηγὴ, Γοργοεπήκοος, Κυρία τῶν Ἀγγέλων, Ὑπέρομαχος Στρατηγὸς κ.λπ.

Τὸ πολυόνυμον τοῦτο τῆς ἐκφράσεως τοῦ ἱεροῦ συναισθήματος τῆς πίστεως καὶ τιμῆς πρὸς τὴν Παναγίαν τῶν θεοσεβῶν χριστιανῶν δηλοῖ τὸ ἐνυπάρχον ἐν αὐτοῖς βαθὺ καὶ πλούσιον θρησκευτικὸν αὐτῶν συναισθημα. Ἡ τοιαύτη θρησκευτικότης, ἡ διακρίνουσα τοὺς πιστοὺς, ἐμβάλλει εἰς ἀμηχανίαν τοὺς ὑλιστάς καὶ τοὺς ἀθέους, μὴ δυναμένους νὰ ἐξηγήσουν μόνον διὰ τῆς ψυχρᾶς λογικῆς τὸ καθολικὸν φαινόμενον αὐτῆς. Τῇ ἀληθείᾳ οἱ ἔχοντες ἀκράδαντον πίστιν εἰς τὸν Θεὸν καὶ συμφώνως πρὸς τὸν Νόμον Αὐτοῦ πορευόμενοι ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν, ἀντλοῦν ἀκατάβλητον ψυχικὴν δύναμιν καὶ καθίστανται γενναῖοι καὶ ἀτρόμητοι ἔναντι τῶν ἀντιξοοτήτων τῆς ζωῆς. Ἡ Ψυχολογία τοῦ βάθους, διερμηνεύουσα τὸ θρησκευτικὸν βίωμα τῶν θεοσεβῶν ἀνθρώπων, δίδει ἀποστομοτικὴν ἀπάντησιν εἰς τοὺς ἀρνητὰς τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Ἡ πίστις τῶν χριστιανῶν, ἐκδηλουμένη λίαν εὐγενῶς καὶ ποιικιλοτρόπως, εἶναι ἀξιοθαύμαστος. Κατὰ τὴν σύγχρονον δεινὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν κρίσιν, τὴν ὁποίαν διέρχεται ὁ κόσμος, τὴν ἐπικράτησιν τῆς ὕλης, τὴν σύγχυσιν τῶν ιδεῶν, τὴν παραθεώρησιν τῶν ἀξιῶν, τὴν ἀβεβαιότητα τοῦ μέλλοντος, τὰς ἀλλεπαλλήλους συρράξεις τῶν λαῶν, τὴν ἐπέκτασιν τῆς πολυειδοῦς κακίας καὶ τὰς μηχανὰς τοῦ διαβόλου, οἱ πιστοὶ περισσότερο αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην τῆς καταφυγῆς πρὸς τὸν Θεόν. Εἰς τὰς προσευχὰς αὐτῶν παρακαλοῦν τὴν Παναγίαν, ἵνα μεσιτεῖν πρὸς Αὐτὸν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ σύμπαντος κόσμου.

Χριστιανοὶ ἀδελφοί, τιμήσωμεν τὴν εὐσημον ταύτην ἡμέραν. Ἦνωμένοι ψυχικῶς μετὰ τοῦ Ἀρχιποί-

μενος Σωτῆρος Χριστοῦ, ἐργασθῶμεν ἀπὸ κοινοῦ, τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης, τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς εἰρήνης, διὰ τῶν ὁποίων καὶ μόνον δύναται νὰ λυτρωθῇ ὁ κόσμος ἐκ τῶν μυριῶν ὄσων δεινῶν, ἅτινα κυριολεκτικῶς μαστίζουσιν αὐτόν. Μιμηθῶμεν τὸ ἔξοχον παράδειγμα τῆς θεοσεβείας καὶ ἀγιότητος τῆς Παναγίας Μητρὸς τοῦ Κυρίου. Ὡς μέλη τῆς ζωῆς Αὐτοῦ Ἐκκλησίας, διατηρούμενοι ἐν τῷ ἁγιασμῷ τῆς Θείας Χάριτος, δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν πάντας τοὺς μακρὰν τοῦ Χριστοῦ ζῶντας ἀνθρώπους, ὅτι μόνον ἡ Ἐκκλησία Αὐτοῦ λυτρώσει καὶ σώξει. Ἀνυπέροβλητος εἶναι ἡ ἀξία καὶ σωτήριος αὐτῆς ἡ ἀποστολὴ εἰς τὸν κόσμον. Συνειδητοποιήσωμεν πάντες τὸ ἱερὸν τοῦτο χρέος ἡμῶν καὶ ἕκαστος ἀναλόγως τῶν ἱκανοτήτων αὐτοῦ ἄς συνεργήσῃ θετικῶς εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἐπιδιωκομένην ἀναγέννησιν τοῦ κόσμου, τὴν ἐπιστροφὴν τῶν πεπλανημένων, τὴν μετάνοιαν τῶν ἁμαρτανόντων, τὸν φωτισμὸν τῶν ἐν ἀγνοίᾳ καὶ σκότει εὐρισκομένων ἀνθρώπων. Ἡ δύναμις ἡμῶν εἶναι ἀκαταμάχητος, διότι στηρίζεται εἰς τὰ πνευματικὰ ὄπλα τῆς πίστεως, ὡς σημειοῖ ὁ θεοσέσιος τῶν ἐθνῶν κήρυξ Ἀπόστολος Παῦλος. «Διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στῆναι. στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφύν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης, καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης, ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνησθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ Πνεύματος, ὃ ἐστὶ ῥῆμα Θεοῦ, — διὰ προσευχῆς καὶ δεήσεως, προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν Πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ τοῦτο ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων»¹⁵.

† Ὁ πρ. Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου

ΤΙΤΟΣ

¹⁵. Ἐφ. 6, 12-19.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΣΤΟΝ ΑΡΕΙΟ ΠΑΓΟ ΚΑΙ Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΥ 1979*

Μακαριώτατε Πάτερ και Δέσποτα,

Μιά όμιλία, πραγματικά παράδοξη, άκούστηκε πάνω στο βήμα του Άρειού Πάγου, από τον Άπόστολο των Έθνών Παύλο, πριν 1900 τόσα χρόνια. Έδώ στην Άθήνα, εκείνο το βράδυ, και για πολλά ακόμα βράδια δέν κοιμήθηκαν οι Άθηναίοι. Τούς κρατούσαν ξάγρυπνους τά καινούργια και έκρηκτικά πράγματα που άκουσαν από τον Ταρσέα όμιλητή, τον δημιουργό μιάς νέας εποχής μέσα στην ιστορία, μιάς εποχής συναντήσεως του χριστιανικού πνεύματος και τής ελληνικής σοφίας. Μιάς εποχής, στην όποία ή ζύμη που θά ζυμώνη τον κόσμο δέν θάναί πια ή ελληνική, αλλά ή χριστιανική, και που δείκτης της θά είναι πλέον όχι τό παρελθόν αλλά τό μέλλον, όχι ή καύχηση των ιστορικών κατορθωμάτων, αλλά ή δημιουργία καινούργιας ιστορίας, με όδηγό την έλπίδα για έναν καινούργιο κόσμο.

Δίκαια λοιπόν ή Όρθόδοξη Έκκλησία μας και ιδιαίτερα ή Έκκλησία των Άθηνών πανηγυρίζει την σημερινή μέρα και την έχει αφιερώσει στον Μεγάλο Άπόστολο.

1. Η σημερινή έορτή κάτω από τις διαμορφούμενες ιστορικές συνθήκες, παίρνει νέες διαστάσεις και υπενθυμίζει σ' όλους μας τις ρίζες αυτού του ελληνοχριστιανικού πολιτισμού, που επί δυό χιλιάδες περίπου τώρα χρόνια, κυριαρχεί στον Ευρωπαϊκό χώρο και παίζει ένα ρυθμιστικό ρόλο στην όλη πολιτεία και θρησκευτική ιστορία του κόσμου.

Τό ερώτημα που μπροστά μας τίθεται, είναι κατά πόσο ό Ευρωπαίος χριστιανός του σήμερα είναι ό άληθινά πιστός άνθρωπος που αναζήτησε να μορφωθεί με την «καινή διδαχή»¹ του Παύλου, αλλά και ποιά είναι τά στοιχεία εκείνα που θά συνιστούσαν και πάλι μιά Παύλεια άληθινή προσωπικότητα, μέσα σ' ένα χώρο οικουμενικό, παγκόσμιο, που βρίσκεται σέ αναζήτηση τής πρωτοχριστιανικής της αυτοσυνειδησίας.

Σήμερα, μετά την κόπωση που επέφερε στον άνθρωπο ό τεχνικός πολιτισμός των τελευταίων χρόνων, παρατηρείται μιά θυμαστική και έπαινετή προσπάθεια, σέ παγκόσμια κλίμακα, έπιστροφής του ανθρώπου και του πολιτισμού του στις ρίζες τής παραδόσεως των λαών, στις ρίζες τής πνευματικής φυσιογνωμίας τους.

* Όμιλία που έξεφωνήθη κατά τον πανηγυρικό των Έσπερινών τής Έορτής του Άποστόλου Παύλου, επί του Άρειού Πάγου, την 29ην Ιουνίου 1979.

1. Πράξ. ιζ', 19.

Αυτή ή έπιστροφή θά ήταν για τον Ευρωπαίο χριστιανό μιά σωτήρια στροφή του Δυτικού πιστού, προς τον τύπο του πιστού τής όρθόδοξης πνευματικότητας. Συγχρόνως δέ αυτή ή ταρινή τάση στροφής πιθανώς να σημαίνει και για τον Έλληνα πιστό μετάνοια και έπιστροφή στις ρίζες τής Έκκλησίας, γιατί έχει χάσει τά γνωρίσματα εκείνα τής όρθόδοξης πνευματικότητας, που συνιστούν και την αιώνια ανατολική χριστιανική του φυσιογνωμία.

Σ' αυτό τό πρόβλημα έπιστροφής και πνευματικής ανανήψεως θαυμάσια κριτήρια μās προσφέρει ό Άπ. Παύλος, και γι' αυτό ή παρουσία του στην Άθήνα και στον Ευρωπαϊκό χώρο, επί του ιερού αυτού βράχου του Άρειού Πάγου, παίρνει σήμερα ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Τό γεγονός δέ και μόνο ότι έπετράπη στον Άπ. Παύλο, σ' ένα ξένο διανοούμενο και εκπρόσωπο μιάς άγνωστης μάλλον για τούς Έλληνες θρησκείας, να ανέβη στο βήμα του Άρειού Πάγου, καταξιώνει τον έορταζόμενο σήμερα Άγιο των Έθνών, να θεωρηται ως μιά από τις μεγαλύτερες μορφές τής παγκόσμιας ιστορίας. Του Άρειού Πάγου, τό βήμα του όποιού ήταν φαίνεται τό πλέον έπίσημο βήμα των έθνών τής εποχής εκείνης, απ' τό όποιο πέρασαν οι μεγαλύτερες μορφές τής ελληνικής και λατινικής σκέψεως και διανοήσεως και απ' όπου διατυπώνονταν οι νέες ιδέες που φιλοδοξούσαν να δώσουν μιά νέα στροφή στην ιστορία των πολιτισμένων λαών.

Ό Παύλος, κατά τον υπέροχο βιογράφο του JOSEPH HOLZNER, δέν ύστερούσε σέ μόρφωση και σοφία από τούς σοφούς τής εποχής του. Με την πλοΐσια ελληνική του παιδεία, ήταν άνθρωπος ελεύθερος, όχι βάρβαρος, πολίτης μιάς λαμπρής παραδόσεως, μιάς νέας ανώτερης αντίληψεως για τον άνθρωπο, αφού αναζητούσε την όμορφιά τής ψυχής πέρα απ' τά είδωλα και τά δημιουργήματα, αφού ύπόταξε τά πάντα στον άληθινό Θεό, τον Θεό τής αγάπης, στον κυρίαρχο του κόσμου.

Ό Παύλος, σαν ένας Δάσκαλος ενός νέου Ευρωπαϊκού πνεύματος, ήθελε «από ζωντανούς ανθρώπους να μορφώσει χριστιανούς. Άπό ψυχρούς έγωιστές να δημιουργήση ανθρώπους με θερμά αισθήματα, με άληθινά διώματα. Να διαπλάση μέσα στη ψυχή τους τον Χριστό, στην θέση του μύθου για την γέννηση τής Άθηνάς να βάλη την πραγματικότητα του αιώνιου Λόγου, τής Σοφίας του Θεού, που έγινε άνθρωπος»².

2. J. HOLZNER, Παύλος, σ. 212.

Ἡ τέχνη, ἡ πολὺ πῶς ἀνώτερη, ὅμως, ἀπὸ τὸ νὰ παίρνη κανεὶς νεκρὰ μάρμαρα καὶ νὰ κατασκευάζῃ ψυχρὰ εἶδωλα, εἶναι νὰ τεχνουργῇ τὸν «ἐν Χριστῷ τέλειον ἄνθρωπον»³.

Ἀπ' αὐτὴ τὴν θεοκεντρικὴ καὶ χριστοκεντρικὴ θεολογία ξεπηδᾷ μιὰ ὄριμη καὶ μεστή ἀπὸ ἀλήθειες ἀνθρωπολογία. Ὁ Παῦλος, εἶναι ἴσως ὁ βασικότερος ἐκφραστής τῆς χριστιανικῆς ἀνθρωπολογίας, πὺ ἐγίνε ἡ βάση τοῦ νέου Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, τοῦ Χριστιανικοῦ, πὺ ξεκίνησε ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, στὴν ὁποία ἐγίνε ἡ μεγάλη καὶ μοναδικὴ συνάντηση τριῶν θεολογιῶν, τῆς θεολογίας τοῦ ὄρους Σινᾶ, τοῦ Μωϋσῆ, τῆς Θεολογίας τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους Ὀμιλίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς θεοσοφίας τοῦ ἱεροῦ τούτου βράχου, πὺ εἶχαν σὰν σκοπὸ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴ διαμόρφωση ἑνὸς κόσμου ἡθικοῦ καὶ ὄρειου.

Ὁ Παῦλος, σ' αὐτὴ τὴ θαυμάσια σύνθεση θέλει τὸν ἄνθρωπο καὶ τὴν κοινωνία ν' ἀναπτύσσονται θεοκεντρικά, κοινοτικά καὶ οἰκουμενικά.

«Ὁ Θεός», ὅπως εἶπε στοὺς Ἀθηναίους, εἶναι τὸ κέντρο τοῦ κόσμου, εἶναι «ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ»⁴, εἶναι «Κύριος οὐρανοῦ καὶ γῆς»⁵ καὶ «ὁ διδούς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα»⁶. Αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ δημιουργηματα εἶναι ὁ ἄνθρωπος καὶ δὲν ἔχει νόημα ἡ ζωὴ του, ἂν δὲν ἀποδεχθῇ τὴ σχέση του αὐτῇ με τὴ πηγὴ τῆς ζωῆς. Καὶ ὄχι μόνο γιατί φυσικά «ἐν αὐτῷ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν»⁷, ἀλλὰ καὶ γιατί μ' αὐτὴ τὴ σχέση μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ ὑπερβῇ ἀπὸ τὴν τῶρα τὸ φθαρτὸ τῆς φύσεώς του καὶ περνώντας ἀπὸ τὸ παρὸν καὶ τὸ σήμερον νὰ ζῆσιν τὸ αἰώνιον καὶ τὸ τέλειον μέσα στὸ χῶρο τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὴ ἡ νέα ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι μιὰ «ζωὴ ἐν Χριστῷ»⁸, ὅπως τονίζεται ἐπανειλημμένα στὶς Ἐπιστολὰς τοῦ Παύλου. Ὁ «καινὸς ἄνθρωπος»⁹ λοιπόν, τῆς χριστιανικῆς πίστεως, εἶναι ἄνθρωπος κοινωνίας με τὸν Θεὸν «ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ»¹⁰. Αὐτὸν τὸν χριστιανὸ ἄνθρωπο, ἤρθε ὁ Παῦλος νὰ κηρύξῃ στὴν Ἀθήνα καὶ δι' αὐτῆς νὰ τὸν προωθήσῃ στὸν εὐρωπαϊκὸ καὶ παγκόσμιον χῶρο. Ὁ χριστιανὸς εὐρωπαῖος ἄνθρωπος εἶναι ὁ ἄνθρωπος τῆς κοινωνίας με τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Γνώρισμά του βασικό, θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡ χριστοποίηση καὶ ἡ θέωση. Γνώρισμα πὺ εἶναι ἀκριβῶς καὶ τὸ πρῶτον βασικὸν κριτήριον γιὰ ἕναν οὐσιαστικὸν ἔλεγχον καὶ τοῦ σημερινοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, πὺ ἀντὶ σὰν πρῶτον θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχε τὰ πνευματικὰ διαφέροντα, ἡ μέρμνά του εἶναι στραμμέ-

νη στὰ ὄνεια καὶ τὰ ἐφήμερα καὶ γιὰ χάρι τῆς εὐδαιμονίας καὶ τῆς ἀφθονίας, καταστρέφει τὸν ἴδιον τὸν ἄνθρωπο, τὸν ἑαυτὸ του δηλαδὴ καὶ αὐτὴ τὴ φύση ἀκόμα.

2. Τὸ δεύτερον στοιχεῖον πὺ κομίζει ὁ Ἀπ. Παῦλος καὶ πὺ ξένισε τοὺς ἀκροατὰς του ἦταν ἡ ἔμφραση τῆς ἔννοιας τῆς κοινότητος καὶ τοῦ «γένους»¹¹. Ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία εἶναι βαθειὰ ριζωμένη στὴν ἰουδαϊκὴ ἔννοια τῆς ποιμνίας, τῆς κοινότητος, τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Ἡ Παύλεια διδασκαλία περὶ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν, πὺ δὲν μπόρεσαν νὰ καταλάβουν οἱ Ἐπικούρειοι¹² καὶ οἱ Στωικοὶ¹³ φιλόσοφοι τῆς Ἀθή-

11. Πράξ. ιζ', 28.

12. Ἡ φιλοσοφία τοῦ Ἐπικούρου (342-271) κατὰ τὸν καθηγητὴν Ν. Λούβαριν, γεννήθηκε ἀπὸ τὴν προσπάθεια γιὰ νὰ δικαιωθῇ ἡ προσωπικότητα ἀπὸ τῶν κακῶν τῆς παρακμῆς τοῦ πολιτισμοῦ, με τὴν ἀπαλλαγὴ τοῦ ἀτόμου ἀπὸ τὰ δεσμὰ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου. Ἀδιάφορος πρὸς τὰ οἰκογενειακά, κοινωνικά καὶ πολιτικά καθήκοντα, ἐπιδιώκει τὴν δημιουργία ἡρεμῆς ψυχικῆς καταστάσεως. Διδάσκει ὅτι σκοπὸς τῆς ζωῆς εἶναι ἡ ἡδονή. Ἦπ' αὐτὴν ὅμως ἐννοεῖ ὄχι τὴν μάταιη καὶ ἐφήμερη ἀπόλαυση τῶν αἰσθήσεων, ἀλλὰ ἐκείνων πὺ ἐπιτυγχάνεται με τὴν σφύρα ἀπόλαυση τῶν ἀγαθῶν τῆς ζωῆς. (Ἱστορία τῆς Φιλοσοφίας, Τόμ. Α', σ. 122-123). Θεωρητικὰ ἔλεξαν οἱ Ἐπικούρειοι: «Προσπάθει καὶ γιὰ τὴν εὐτυχία τῶν συνανθρώπων σου», στὴν πρακτικὴ ὅμως ζωὴ, ἀρχὴ τους ἦταν: «Ζήτα μόνο τὴ δικὴ σου εὐτυχία. Ἡ ζωὴ εἶναι λίγη καὶ ὁ καιρὸς, πὺ θὰ μείνης πεθαμένος, πολὺς». Παραδεχόταν ἐπίσης, ὅτι ὁ κόσμος δημιουργήθηκε ἀπὸ τὴν χάθη μᾶζα τῶν ἀτόμων, τὰ ὁποῖα κινούμενα ἀπετέλεσαν τυχαῖα αὐτόν. Ἀπὸ τέτοια ὄνεια ἄτομα συνίσταται καὶ ἡ ψυχὴ, ἀπὸ πῶς λεπτὰ ὅμως καὶ σφαιροειδῆ καὶ γι' αὐτὸ πῶς ἐκκίνητα. Μετὰ τὸν θάνατον, ἡ ψυχὴ διαλύεται πάλι σὲ ἄτομα, δι' αὐτὸ δὲν ἔχει καμμιά σημασία ὁ θάνατος. Οὔτε καὶ οἱ θεοί. Οἱ Ἐπικούρειοι δὲν πίστευαν τοὺς θεοὺς πὺ πίστευε ὁ πολὺς κόσμος, χωρὶς ὅμως νὰ ἀρνοῦνται ὅτι ὑπάρχουν πραγματικοὶ θεοί. Ἄν αὐτοὶ οἱ θεοὶ μποροῦσαν ἢ ἂν ἤθελαν νὰ βοηθήσουν τοὺς ἀθρώπους, ἢ γενικώτερα, ἂν προνοοῦσαν γι' αὐτούς, τὸ θεωροῦσαν πολὺ ἀμφίβολον. Νόμιζαν ὅτι αὐτὸ ἐνοχλοῦσε τοὺς θεοὺς στὴν ὀλύμπια μακαριότητά τους.

Ἡ φιλοσοφία τοῦ Ἐπικούρου παρουσιάζει γενικὰ τὸν κόσμο καὶ τὸν ἀνθρώπινον βίον σὰν ἀπόρροια τυφλῆς ἀνάγκης καὶ ἀσταθμῆτος τύχης, ἕνεκα τῆς ὁποίας εἶναι ἀνάγκη νὰ φέρεται ὁ ἄνθρωπος με ἀδιαφορία, πὺ ἐμπρέπει στὸ τυφλὸ, τὸ τυχαῖον καὶ τὸ ξένον πρὸς τὴν ἴδιαν του ἀληθινὴ φύση.

13. Ἡ Στωικὴ φιλοσοφία διήνευσε διάφορα στάδια καὶ οἱ εἰδικοί ἐρευνητὰς τὴν κατέταξαν σὲ τρεῖς φάσεις, στὴ φιλοσοφία τῆς Ἀρχαίας Στωῆς, τῆς Μέσης Στωῆς καὶ τῆς Νεωτέρας Στωῆς. Ἰδρυτὴς τῆς Στωῆς ἐγίνε περὶ τὸ 300 π.Χ. Ζήνων ὁ Κιτιεύς, τὸν ὁποῖον διαδέχθηκε ὁ Κλεάνθης, πρῶτον ἀθηναῖος (πυγμαχός), ἔπειτα πωλητὴς καρπουζιῶν καὶ τέλος ἱερεὺς, ὁ ὁποῖος καὶ σπούδασε κοντὰ σὲ κάποιον μυλωθρό. Ἡ σημασία πὺ ἀπέκτησε ἡ στωικὴ φιλοσοφία γιὰ τὸν πνευματικὸν βίον τῆς ἐλληνιστικῆς περιόδου ἀφείλεται στὸν Χρῆστω, χωρὶς τὸν ὁποῖον δὲν θὰ ὑπῆρχε ἡ Στωά. Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς τρεῖς αὐτοὺς σημαντικώτατους ἀρχηγούς τῆς Στωῆς, μᾶς παραδόθηκαν κι' ἄλλοι πολλοί, ὅπως

3. Κολασ. 1,28.

4. Πράξ. ιζ', 24.

5. Πράξ. ιζ', 24.

6. Πράξ. ιζ', 25.

7. Πράξ. ιζ', 28.

8. Ρωμ. στ', 23.

9. Ἐφεσ. β', 15.

10. Α' Κορινθ. α', 9.

νας, ήταν οικοδομημένη στο γεγονός ενός ιστορικού προσώπου, του Ίησού Χριστού και μιας ιστορικής κοινότητας, της Έκκλησίας. Αυτή η συλλογικότητα των μελών ενός σώματος με κεφαλή τον Χριστό, που είναι η Έκκλησία, και που έχει ιστορικές και έσχατολογικές διαστάσεις, παρουσιάσθηκε σαν «σκάνδαλο» στη θρησκευτική συνείδηση των Αθηναίων, ή όποια είχε σαν ιδανικό την άτομική όμορφιά και τó άτομικό ήθικό κάλλος.

Η Αθήνα των χρόνων του Άπ. Παύλου έχει μαθητεύσει για αιώνες στα ήθικά κηρύγματα των μεγάλων ή μικρών φιλοσόφων της περι της ήθικής καλλιέργειας του ατόμου και του πολίτου. Οί θεοί της έρχονται σέ προσωπική σχέση με τά άτομα και άπ' εκεί ξεπηδούν οι ήρωες ή οι ήμίθεοι. Η έννοια ενός γένους, ενός λαού σαν φορέα των σωτηριολογικών λειτουργιών του Θεού είναι κάτι τó ξένο γι' αυτούς.

Άριστων ό Χίτος, Διονύσιος έξ Ηρακλείας, Περσικός ό Κιτιεύς, Σφαίρος ό έκ Βασπόρου, Άπολλόδωρος ό έκ Σελευκείας κ.ά. Όνομαστοί επίσης υπήρξαν Παναίτιος ό Ρόδιος, Ποσειδώνιος ό έξ Άπαμείας, ό Σενέκας (4-65 μ.Χ.), ό Μουσαίνιος (περί τó 65 μ.Χ.), ό Έπίκτητος κ.ά. (Ν. Ι. Λούβαρι «Ιστορία της Φιλοσοφίας, σ. 107 κ.έ.).

Τήν συνηθισμένη μεταγενέστερη στωική φιλοσοφία στην εποχή του Παύλου θά μπορούσε κανείς νά τή συνοψίση (σύμφωνα με τόν PRAT³⁶) περίπου στα παρακάτω λόγια: «Ό Στωικός μιλά για τόν Θεό, μ' αυτό όμως έννοσι τó παγκόσμιο πνεύμα που κυβερνά τά πάντα, τόν παγκόσμιο νόμο ή μιá μυστηριώδη κρυφή δύναμη, που δίνει σέ κάθε ύπαρξη τή μορφή, τήν ένότητά και τήν ικανότητά νά δράση. Ό Στωικός μιλά για τήν ψυχή, αλλά μ' αυτό έννοσι μιá πνευματική άπρόσωπη ρευστή ύλη, που διαλύεται μαζί με τó σωμα, και χάνεται μέσα στο Σύμπαν που αποτελεί μέρος του. Τής αναγνωρίζαν κάποια βραχύτερη ή μικρότερη επιβίωση, όχι όμως τήν άθανασία. Ό Στωικός μιλά για τήν θεία Πρόνοια, έννοώντας μ' αυτό τήν μοίρα, τήν άλύγιστη εϊμαρμένη. Μιλά για προσευχή. Τι ζητά όμως άπό τούς θεούς; Έπέμβαση στους φυσικούς νόμους; Αυτό είναι άδύνατο, χωρισμένο άπ' τόν Θεό. Άρετή και ψυχική εύτυχία; Αυτό όμως έξαρτάται άπ' τόν ίδιο. «Άκουσε τήν φωνή της συνειδήσεώς σου. Ίσως πίσω άπ' αυτήν ύπάρχει μιá άνώτερη ύπαρξη. Κανείς δέν τó ξέρει», έλεγαν. Στωικός ήταν ό πρώτος που έθεσε στην ήθική, για πρώτη φορά, τήν έννοια «συνείδησις». Του Μενάνδρου είναι τó περίφημο άπόφθεγμα: «Γιά κάθε θνητόν, ό Θεός του είναι ή συνείδησις του». Ός αντίδοτο στις αναποδιές της ζωής ό Στωικός είχε τήν υπερήφανη άπάθεια και ως φάρμακο ένα και μόνο, τήν αυτοκτονία. Στην Στοά κυριαρχούσε ένα δυνατό μονοθεϊστικό πνεύμα. Η «γνώσις του Θεού» ήταν ή αγαπημένη της έκφραση και ή κυριώτερή της ψυχική ανάγκη. Άλλά άπ' τή γνώση αυτή του Θεού έλειπε ή θέρμη και ή μυστική εκείνη φλόγα που θγάνει άπ' τήν καρδιά του Χριστού. Έδω έρίσκει τή δικαίωσή της ή περιφρόνηση που έτρεφαν οι Στωικοί προς τó συναίσθημα. Η Στοά γι' αυτό δέν μπόρεσε νά σώση τόν κόσμο, που μόνο με τήν άγάπη μπορεί νά σωθί (HOLZNER, Παύλος, σ. 215 κ. έξ.).

Η θεολογία της Αθήνας ήταν μιá ρομαντική θεολογία, ένα παιχνίδι του νου και της σκέψης, μιá ποιητική διάθεση έξωραϊσμού της ανθρώπινης αθλιότητας, που δέν είχε καμμιá σχέση με τήν ανθρώπινη όδύνη και τις ταλαιπωρίες ενός λαού στην ιστορική του έξρημο.

Έδω, στόν Άρειο Πάγο, ό Παύλος έδωσε ένα σκληρό άγώνα για νά μεταμορφώση τή θεολογική συνείδηση των Αθηναίων και νά μεταβάλη τά θεολογικά τους διαφέροντα, άπό διαφέροντα του νου σέ ύπαρξιακά διώματα. Ό χριστιανός θεολόγος δέν μπορεί νά είναι ένας «σπερμολόγος», που προκαλεί τó θεωρητικό ένδιαφέρον κάποιων ξεπεσμένων γυρολόγων της σκέψης που «ούδέν έτερον εύκαιρουν ή λέγειν τι και άκούειν καινότερον»¹⁴, αλλά πρέπει νά είναι ένας άνατομος της ανθρώπινης ύπαρξεως και ιστορίας, ένας προφήτης, που καλείται νά όδηγήση τόν λαό του Θεού στη νέα γή της επαγγελίας. Ό Παύλος, έρχόμενος σέ αντίθεση με τόν Έλληνα φιλόσοφο, μεταθέτει τήν θεολογία άπό τόν νου στην καρδιά, στο έσωτατο αυτό κέντρο του ανθρώπου, άπ' τήν όποια ξεκινούν οι ρίζες της Όρθόδοξης βιβλικής θεολογίας, που είναι μιá θεολογία της καρδιάς και όχι θεολογία του νου και της γνώσεως, που καταντά νά είναι ψυχρή όπως και τά άρχαία άγάλματα. Για τού Άρείου Πάγου έγινε μιá προσπάθεια ό Άνατολικός Χριστιανισμός νά εισέλθη και νά καθοδηγήση τήν έλληνική και εύρωπαϊκή σκέψη. Αυτός ό λαός της φιλοσοφικής Αθήνας κι' όταν ακόμα θεολογούσε, ουσιαστικά δέν ένδιαφερόταν για τήν αλήθεια, γιατί ή θεολογία του δέν ήταν καρπός της ιστορικής έμπειρίας ενός λαού, που διαλέγεται μέσα στην έξρημό του με τά πνεύματα του κόσμου τούτου ή με τόν Θεό του, άλλ' ήταν «ύλικό» της σκέψης κάποιου φιλοσόφου ή κάποιου ποιητή. Αυτός ό κόσμος με τήν άπολλώνεια όρμη προς τήν όμορφιά ψεύτιζε δλη τή δημιουργική σοβαρότητα της ζωής και της θρησκευτικής αλήθειας άσφαλώς.

Ό Άπ. Παύλος με τή θεολογία του για τόν ιστορικό Ίησού και τήν Άνάστασή του, δίνει ένα καινούργιο νόημα στην ιστορία του λαού του Θεού, διευρύνει τούς όρίζοντες και οι έλπίδες του μέλλοντος αρχίζουν νά γίνονται έμπειρίες ιστορικές του παρόντος. Έτσι ή θρησκεία παύει νά είναι ύπόθεση μερικών ταλαντούχων έστου ατόμων, και γίνεται ύπόθεση ζωής, ύπόθεση ιστορικής επιβιώσεως και καταξιώσεως μέσα στο χρόνο ενός λαού, του λαού του Θεού, που πορεύεται δια μέσου των έθνών, για νά ανακεφαλαιώση όλον τόν κόσμο και τά πάντα έν Χριστώ Ίησού. Η έσχατολογική αυτή κοινότητα, ή Έκκλησία του Χριστού, στην ιστορική της πορεία προς τή βασιλεία του Θεού, συνεπαίρνει μαζί της τήν Αθήνα, τήν Ελλάδα, τήν Ευρώπη, τόν κόσμο όλο. Ό Άπ. Παύλος είναι ένας μάρτυρας και διδάσκαλος που διακηρύσσει τά θαυμαστά έργα του Θεού, που πραγματοποιήθηκαν δια τού Ίη-

14. Πράξ. ε', 21.

σοῦ Χριστοῦ καὶ τελειοῦνται διὰ τοῦ 'Αγ. Πνεύματος μέσα στὴν Ἐκκλησία, μέσα σ' ἕναν νέο λαὸ τοῦ Θεοῦ, γιὰ τὴ σωτηρία ὅλου τοῦ κόσμου. Ἡ σωτηρία, λοιπόν, δὲν εἶναι μιὰ ἀπλὴ πνευματικὴ ὑπόθεση ἀτόμων, ἀλλ' ὑπόθεση τῆς Ἐκκλησίας, μιᾶς ἐσχατολογικῆς κοινότητας στὴν ἱστορία. Αὐτὸ εἶναι τὸ δεύτερο στοιχεῖο ποῦ μᾶς προσφέρει ἡ σημερινὴ ἡμέρα καὶ τὸ κριτήριο ἐκεῖνο διὰ τοῦ ὁποῖου πρέπει νὰ κριθῆ ἡ θεολογία ἀλλὰ καὶ ἡ πνευματικὴ ἐμπειρία τῆς Δύσεως. Τὸ πρόβλημα εἶναι ἐκκλησιολογικό. Ἡ Ἀνατολικὴ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία φέρνει μαζί της, στή, διὰ μέσου μιᾶς σύγχρονης Εὐρώπης, πορεία της, μιὰ σωστὴ Ἐκκλησιολογία ποῦ βιώνεται σὰν ἱστορία καὶ πράξη ἀπὸ τοὺς φορεῖς τῆς ὀρθόδοξης πνευματικότητας.

3. Τὸ τρίτο στοιχεῖο εἶναι ἡ οἰκουμενικότητα καὶ παγκοσμιότητα τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἡ Ἐκκλησία μας, παραδοσιακὴ, χαρακτηρίζεται στὸ Σύμβολο τῆς πίστεώς μας ὡς Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία. Οἱ Ἕλληνες Πατέρες εἶχαν σωστὰ κατανοήσει τὴν καθολικότητα καὶ οἰκουμενικότητα αὐτὴ τῆς Ἐκκλησίας. Καθὼς ὁ Παῦλος διεκλήρυξε στὴν Ἀθήνα ὅτι «τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ Θεὸς τανῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν, διότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ἣ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὤρισε, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν»¹⁵, ὅμοια καὶ κάθε Πάτερως καὶ Ἁγίου τῆς Ἐκκλησίας, εἶχε θέσει σὰν στόχο καὶ σκοπὸ τῆς ζωῆς του νὰ καλῆ «πάντας πανταχοῦ μετανοεῖν»¹⁶. Ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, κατὰ τὴν Βυζαντινὴν περίοδο μὲ τις τόσες ἱεραποστολές της πρὸς ὅλους τοὺς γύρω λαοὺς, ἰδιαίτερα δὲ πρὸς τοὺς Σλαῦους τῶν Βαλκανίων, ἔδειξε τὴν αὐτοσυνειδησία της ὡς Μία Οἰκουμενικὴ Ἐκκλησία ποῦ ἀκολουθεῖ πιστὰ τὸν δρόμο τῶν πρώτων Ἀποστόλων, τὸν δρόμο τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἑθνῶν Παύλου. Αὐτὸ δὲ ποῦ ἔχει ἰδιαίτερη σημασία, δὲν εἶναι μιὰ ἱεραποστολικὴ προσπάθεια καὶ ἐπιχείρηση προσηλυτισμοῦ τῶν λαῶν, ὅπως κάνουν ἄλλοι, ἀλλὰ τὸ κάλεσμα τῶν λαῶν σὲ μετάνοια καὶ ἐπιστροφή, «πάντας πανταχοῦ μετανοεῖν»¹⁷, γιὰ τὴν πραγμάτωση τῆς σωτηρίας.

Ὁ Παῦλος δὲν ἦρθε στὴν Ἀθήνα σὰν ἕνας περιπλανώμενος «σπερμολόγος» ἢ σὰν ἕνας «καταγγελεὺς» κάποιας νέας δοξασίας ἢ κάποιων «ξένων δαιμονίων», οὔτε σὰν φορέας κάποιας ἐνδιαφέρουσας «καινῆς διδαχῆς», ποῦ νὰ συναίρανη «τὰς ἀκοάς» κάποιων φιλοσόφων ἢ φιλοσοφούντων Ἀθηναίων, ἀλλ' ἦρθε νὰ κηρύξῃ μέσα στὴν ἴδια τὴν καρδιά τῆς ἀριστοκρατικῆς Ἀθήνας μετάνοια καὶ ἐπιστροφή καὶ νὰ ἀναγγεληῖ ὅτι ὁ Θεὸς «ἔστησεν ἡμέραν ἐν ἣ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ»¹⁸. Δὲν εἶναι μικρὸ πρᾶγμα

μπροστὰ σ' ἕνα τέτοιο ἀκροατήριο, ὅπως τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἕνα ἀκροατήριο μὲ πνευματικὴ αὐτάρκεια, ὅπως πίστευε, καὶ φιλοσοφικὴ αὐθάδεια πολυμαθῶν διανοουμένων, νὰ κηρύξῃ μετάνοια καὶ κρίση ἁμαρτιῶν. Οἱ Ἀθηναῖοι δὲν δέχθηκαν τὸν Παῦλο, ὄχι γιατί ἀπέρριψαν τὸ κήρυγμά του, ἀλλὰ γιατί δὲν εἶχαν τὴν δύναμη νὰ τὸν καταλάβουν. Γι' αὐτὸ «οἱ μὲν ἐχλεύαζον· οἱ δὲ εἶπον· ἀκουσόμεθα σου καὶ πάλιν περὶ τούτου»¹⁹.

Ἐγνώριζε, ὅμως, ὁ Παῦλος καλά, ὅτι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ λόγος τῆς ἀλήθειας ποῦ ὁδηγεῖ σὲ κρίση καὶ μετάνοια, ὁ λόγος τοῦ Σταυροῦ καὶ τῆς Ἀναστάσεως εἶναι «Ἰουδαίους μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ μωρία»²⁰. Ὅπως ἐγνώριζε πάλι πῶς τὸ κήρυγμά του εἶναι γιὰ τοὺς κλητοὺς «Θεοῦ δύναμις καὶ Θεοῦ σοφία»²¹. Σ' αὐτὴ τὴ νέα σωτηριολογικὴ δύναμη καὶ σοφία καλεῖ τοὺς Ἀθηναίους ὁ Παῦλος. Τοὺς καλεῖ πρώτιστα σὲ μετάνοια καὶ ἐπιστροφή.

Διερωτᾶται σήμερα κανεὶς ἂν ἡ χριστιανικὴ Ἑλλάδα καὶ ἡ χριστιανικὴ Εὐρώπη, ὁ κόσμος τοῦ κηρύγματος τοῦ Ἀπ. Παύλου ἀκολουθεῖ τὸ αἰώνιο μῆνυμά του γιὰ τὴν μετάνοια καὶ ἐπιστροφή ὄλων τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς. Ἄν ἡ χριστιανικὴ Εὐρώπη ἰδιαίτερα ἔχει συνειδητοποιήσει τὴν οἰκουμενικότητα καὶ καθολικότητα τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ὡς γεγονὸς μετανοίας καὶ ἐπιστροφῆς στὴ Μία, Ἁγία καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία.

4. Τέλος, ἡ μεγάλη πρόσκληση τοῦ Παύλου πρὸς τὸν Εὐρωπαϊκὸν κόσμο ἦταν τὸ κήρυγμά του περὶ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν. Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἡ ἐγκεφαλικὴ Ἀθηναϊκὴ πολιτεία δὲν ἄνθεξε. Ἀντέδρασε μὲ τὸν χλευασμὸ καὶ τὴν εἰρωνεία. Ὁ Σταυρὸς καὶ ὁ θάνατος τοῦ Χριστοῦ, ὁ ἥρωϊκὸς θάνατος ἐνός θρησκευτικοῦ καὶ πνευματικοῦ ἡγέτη, θὰ μπορούσε νὰ γίνῃ κατανοητὸς ἀπὸ τὸν νοῦ ἐνός πεπαιδευμένου Ἕλληνα καὶ Εὐρωπαίου. Ὅχι ὅμως καὶ ἡ Ἀνάσταση ἐνός νεκροῦ, ποῦ ξεφεύγει ἀπὸ τὴν ἱστορικὴ λογικὴ. Ἡ Ἀνάσταση φάνηκε σὰν τὸ μεγάλο παράλογο τῆς ἱστορίας.

Μιὰ θεολογία ὅμως περὶ τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου ἀπὸ τὸν Θεό, καὶ μιὰ θεολογία ποῦ βλέπει τὴν ἱστορία καὶ τὴν ἐσχατολογία νὰ συμπορεύονται μέσα στὸ παρὸν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας Του, τὰ πρώτα καὶ τὰ ἔσχατα νὰ ἀνακεφαλαιώνονται στὴ ζωὴ, στὸ θάνατο καὶ στὴν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ, ἡ ἀνάσταση τῶν νεκρῶν ἔρχεται πολὺ λογικὰ καὶ σὰν ἐπακόλουθο ὄλων αὐτῶν τῶν σωτηριολογικῶν διαδικασιῶν τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμο. Ὁ Ἀνατολικὸς Χριστιανισμὸς μπόρεσε νὰ κατανοήσῃ καὶ νὰ ἀποδεχθῆ τελικὰ τὸ χριστιανικὸ μῆνυμα περὶ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν. Ὁ Λυτικὸς, ὅμως, Χριστιανισμὸς, κί' ἂν ἀκόμα δέχθη-

15. Πράξ. εζ', 30-31.

16. Πράξ. εζ', 30.

17. Αὐτῶθι.

18. Πράξ. εζ', 30-31.

19. Πράξ. εζ', 32.

20. Α' Κορινθ. α', 23.

21. Α' Κορινθ. α', 24.

Η ΖΩΗ ΚΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΣΤΩΙΚΗΝ ΑΝΤΙΛΗΨΙΝ ΤΟΥ ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ

ΕΝ ΣΥΝΔΥΑΣΜΩ, ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΝ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Προλεγόμενα

Παρά τὸ γεγονός ὅτι μέχρι τῆς σήμερον οὐδείς κατάρθρωσε νὰ δρίσῃ ἐπακριδῶς τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον καὶ παρὰ τὸν ἀφορισμὸν τοῦ Κλαυδίου BERNAR καθ' ὃν «δύναται τις νὰ χαρακτηρίσῃ ἀλλ' οὐχὶ καὶ νὰ δρίσῃ τὴν ζωὴν» διότι «ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος εἶναι φαινόμενα νοούμενα μόνον διὰ τῆς ἀντιθέσεώς των»¹, οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τῶν πρώτων χρόνων δὲν ἔπαυσαν νὰ ἀσχολοῦνται μὲ τὴν κατανόησιν τῶν δύο τούτων βασικῶν προβλημάτων. Ἦδη ἀπὸ τοῦ Ὁμήρου ἐτέθη ἡ θάσις μιᾶς τῆς ἀντιμετώπισεως ἐνῶ σοβαρωτέραν ἀντιμετώπισιν αὐτῶν ἀνευρίσκωμεν εἰς τὰ ἔργα τοῦ Πλάτωνος² καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους³. Μετὰ ταῦτα ἡ

σειρὰ τῶν Στωϊκῶν φιλοσόφων εἰς τὴν μακρὰν περίοδον ἀκμῆς τῆς φιλοσοφίας ταύτης ἀντεμετώπισεν αὐτὰ ἐπὶ τὸ σαφέστερον καὶ πνευματικώτερον⁴ καταδείξαντες τὴν σκοπιμότητα τῆς τῶν αὐτῆς πορείας τοῦ ἀνθρώπου διὰ τῶν δύο αὐτῶν φαινομένων⁵.

Ὅσον ἀφορᾷ, ἰδιαίτερος, εἰς τὴν ζωὴν κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους καὶ ἰδίᾳ ἀπὸ τοῦ Καρτεσιῦ καὶ ἐνευθεν ἤρχισεν εἰς πραγματικὸς ἀνταγωνισμὸς θεωριῶν, ὅστις εἰς τὸ σύνολόν του θὰ παραμείνῃ γνωστὸς μὲ τὸ ὄνομα «Ζωϊσμὸς» ἢ Βιταλισμὸς⁶. Ἄνδρες ὡς ὁ

4. Ἰδιαίτερος οἱ ἀρχαῖοι αὐτῶν Ζήνων, Κλεάνθης καὶ Χρόσιππος.

5. Καὶ ὁ Εἰρηναῖος σχετικῶς γράφει: «Ὡς γὰρ φθορᾶς ἐπιδεικτικὴ ἡ σὰρξ οὕτω καὶ ἀφθαρσίας καὶ ὡς θανάτου οὕτω καὶ ζωῆς». Ἐλεγχος καὶ ἀνατροπὴ τῆς ψευδωνύμου Γνώσεως. Βιβλίον Ε' κεφ. 12ον Ἀπόσπ. 78. Εἰς Βιβλιοθήκην Ἑλλ. Πατέρων καὶ Ἑκκλ. Συγγραφέων. Ἐκδοσις Ἀπ. Διακ.

6. Ἐπ' αὐτοῦ ὁ μελετητὴς ἄς ἔχη ὑπ' ὄψιν τὰ κάτωθι ἔργα: α) SCHNEIDERK VITALISMUS 1903, β) Σπεταιέρη Κ., Ὀντολογία καὶ φιλοσοφία τῆς ὑπάρξεως 1957, γ) DRLESCH H. DER VITALISMUS ALS GESICHTE UND ALS LEHRE 1905 κ.λ.

1. Ὁ BERNAR ὑπῆρξεν εἰς ἓκ τῶν ἐπιφανεστέρων φυσιολόγων τῶν χρόνων του. Ἐζησεν ἀπὸ τοῦ 1813 ἕως τοῦ 1878. Τὸ σπουδαιότερον ἔργον αὐτοῦ ἐξ οὗ καὶ ὁ σχετικὸς δρισμὸς εἶναι: «Μαθήματα περὶ τῶν φαινομένων τῆς ζωῆς τῶν κινήσεων εἰς τὰ ζῷα καὶ τὰ φυτά».

2. Τίμαιος, Νόμοι κ.λπ.

3. «Περὶ ζωῆς καὶ θανάτου», «περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς», «περὶ μακροβιότητος καὶ βραχυβιότητος» κ.λπ.

κα θεωρητικὰ στῆ θεολογία του τὴν Ἀνάστασιν, δὲν μπόρεσε νὰ μορφώσῃ τὸ λαὸ του σ' αὐτὴ τὴν ἀτιμολογήσιμη θείᾳ ἀναστάσεως καὶ γι' αὐτὸ ἔμεινε βασικὰ θανατοκεντρικὸς. Ἀντίθετα, ὁ Ἀνατολικὸς, ὁ Ὁρθόδοξος Χριστιανισμὸς, μᾶς παρουσίασε μέσα στὴν ἱστορία μιὰ Ἐκκλησία, κί' ἓνα λαὸ τοῦ μηνύματος τῆς Ἀναστάσεως.

Μακαριώτατε,

Ἡ Ὁρθόδοξη πνευματικὴ ἔχει ἓναν ἔντονον ἐσχατολογικὸν δυναμισμόν. Μορφοποιεῖ τὸν λαὸ καὶ τὴν ἱστορία του, μὲ τὴν ἐλπίδα τοῦ μέλλοντος, μὲ τὴν ἐλπίδα τῆς Ἀναστάσεως. Ὁ Θεὸς τῆς, ὁ Θεὸς μας, δὲν εἶναι μόνον Θεὸς τοῦ παρελθόντος ἢ τοῦ παρόντος, ἀλλ' εἶναι πρώτιστα καὶ κυρίως ὁ ζῶν Θεὸς τοῦ μέλλοντος, ποὺ κατευθύνει τὴν ἱστορία πρὸς τὸν ἐσχατοσκοπὸ τῆς Δημιουργίας.

Τὸ κήρυγμα περὶ Ἀναστάσεως ἀπὸ τὸν Ἀπ. Παῦλον στὸν ἱερόν του βράχο, παρὰ τίς ἐξωτερικὰς ἀντιδράσεις, εἶχε τοὺς πρώτους λαμπροὺς καρπούς: τὴ δημιουργία τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀθηνῶν μὲ τὰ πρῶτα ἐπώνυμα μέλη τῆς, τὸν Διονύσιον, ἐπίλεκτο μέλος τοῦ Ἀρείου Πάγου, τὴν Δάμαριν καὶ ἐτέ-

ρους σὺν αὐτοῖς²². Ἡ Ὁρθόδοξη Χριστιανικὴ Ἑλλάδα εἶναι καρπὸς τοῦ κηρύγματος τοῦ Παύλου περὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἡ Ἐκκλησία μας, ὡς Ἐκκλησία τῆς Ἀναστάσεως, καλεῖται σήμερα, γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ, νὰ μεταφέρῃ στὸν Ἑυρωπαϊκὸν χῶρον τὸ ἦθος τῆς, τὴν παράδοσίν της, τὸν πολιτισμὸν τῆς, τὴν εὐκρίνειάν της, τὴν πίστην τῆς, τὴν ἀγάπην τῆς στὸν ἄνθρωπον, σὰν ἐκφράσεις μιᾶς ὀρθόδοξης πνευματικότητος, ποὺ ἐκφράζονται σὲ μιὰ ἀσκητικὴ θεώρηση τοῦ κόσμου καὶ σὲ μιὰ θεώρηση τῆς ἱστορίας, κάτω ἀπὸ τὸ φῶς καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς Ἀναστάσεως ὄλων. Καλεῖται, ἡ Ἐκκλησία μας, νὰ προσφέρει τὴν δυνατότητα γιὰ τὴ δημιουργία ἐνὸς σωστοῦ κόσμου, γιὰ τὴν θεμελίωσιν μιᾶς πραγματικῆς ἀνθρώπινης καὶ χριστιανικῆς ζωῆς, ὅπως τὴν ὁραματίσθηκε, ὅπως τὴν πίστεψε καὶ ὅπως τὴν δίδαξε, κυρίως, ἀπὸ τὸν ἱερόν αὐτὸ βράχον, ὁ Μέγας Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν, ὁ πρῶτος μετὰ τὸν Ἐνα, ὁ Ἅγιος Παῦλος.

Ἀρχιμ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ Κ. ΡΙΖΟΣ

Ἱεροκήρυξ Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν

22. Πράξ. ιζ', 34.

STAHL, BARTHER, DRIESCH, SCHELLING, BERXON, HEIDEGGER έλαβον μέρος εις την συζήτησιν αυτήν. Ο τελευταίος έξ αυτών, φιλόσοφος της εποχής μας, ένθουμούμενος τον Έρβον Αύγουστινον, όστις ειχεν όρσει τον άνθρωπον ώς «MORS VITALIS SINE VITA MORTALIS», έφθασεν εις τό έπαναστατικόν όντως σημείον γά όνομάση τον άνθρωπον «όν προς θάνατον». Δέν θά ήθελα όμως γά αποπλανηθώμεν εις τον όρυμόν τουτον των ώραιοφώνων θεωριών.

Η διαπραγματεύσις πάντως του θέματος υπό τό φώς της Καινοδιαθηκικής γραμματείας⁷ καθίσταται εύχερεστέρα. Η ζωή έν προκειμένω καθορίζεται ώς μία σχετικώς μικρά χρονική περίοδος⁸ κατά την όποιαν ό έκ του Θεού προσελθών άνθρωπος⁹ ζή και κινείται επί της γής¹⁰, άγωνίζεται¹¹ και προσπαθεί, όπως διώση κατά τό θέλημα Έκείνου¹², έως ου τελειώσει τον όρόμον¹³, τον άγώνα, όστις θά περατωθή διά του θανάτου, έκ της θύρας¹⁴ του όποιου διερχόμενος θά οδηγηθή εις την αιωνίαν ζωήν¹⁵.

Ότω ή ζωή διακρίνεται εις παρούσαν¹⁶ και μέλλουσαν¹⁷, εις έπίγειον και ουράνιον¹⁸, εις πνευματούλικήν και καθαρώς πνευματικήν¹⁹, εις πρόσκαιρον και αιωνίαν²⁰. Άλλά και αυτή ή έπίγειος ζωή διακρίνεται πάλιν εις μακράν του Χριστού ζωήν και εις ζωήν έν «Χριστώ» ή «σύν Χριστώ»²¹. Εις τά χωρία Ίωάν-

νου 6, 51, 57. 14, 6. 19, 11, 25. 20, 31 και άλλαχού παρουσιάζεται έντονότερον ή άλλαχού ό Ίησους Χριστός ώς «πηγή ζωής», ώς αυτή αυτή ή ζωή και ώς άληθώς ζώντες οι πλησίον αυτού παραμένοντες. Και ό Παύλος, ύστερον, εις ένα πλήθος χωρίων, συνδέει τον πιστόν μέ τον Χριστόν και την ζωήν του πιστού μέ την ζωήν Έκείνου. Ίδιαιτέρως εις Κολασ. 3, 3, 4. Ο θάνατος πάλιν ένφ έφάνη κατ' άρχάς ώς τιμωρία από Θεού και υπήρξεν αποτέλεσμα της άμαρτίας²², άργότερον, έν τη Κ.Δ., αυτός ό θάνατος ένικήθη «δι' άναστάσεως Ίησού Χριστού»²³, παρέμεινε δέ ώς μία μεταδατική κατάσταση παροδικού χαρακτήρος, οδηγούσα τους πιστούς εις την αιωνίαν ζωήν ή τους λοιπούς εις την αιωνίαν καταδίκην. Χαρακτηριστικά Χωρία έν προκειμένω είναι τά: Ίωάν. 5, 24. Ρωμ. 6, 9. Α' Κορινθ. 15, 26. Β' Τιμ. 2, 10. Έβρ. 2, 14. Ίακώδου 5, 20. Α' Ίωάννου 3, 14. Αποκ. 20, 13 και 21, 4.

Τηλικαύτης ούσης της σημασίας των δύο τουτων φαινομένων, καθίσταται εύνόητον διατί ή εξέτασις αυτών προς πάσαν κατεύθυνσιν θετικήν δύναται γά οδηγηση εις ένδελεχεστέραν και εις δάθος διερεύνησιν, της όποιας τά όφέλη είναι πρόδηλα. Η παρουσίαις όθεν έν προκειμένω της διδασκαλίας του Έπικτήτου, του σπουδαιότερου εκπροσώπου της Στωϊκής φιλοσοφίας και συγχρόνου των αποστόλων, του διωχθέντος επί Δομειτιανού, καθότι ή διδασκαλία αυτού ώμοιάζε προς την του Χριστιανισμού, καθίσταται άναγκαία. Δι' εκείνους δέ οι όποιοι θά έτόλμων γά επικρίνουν την τοιαύτην προσπάθειαν είτε ώς προς την παρουσίαις της ύπ' όφιν διδασκαλίας είτε διά τον συσχετισμόν προς τά κείμενα της Κ.Δ., θά ήθελα γά έπαναλάβω τους λόγους του μεγάλου Βιλλαμόδωτς, όστις έγραψε σχετικώς ότι: «δυσκόλως εύρίσκομεν Χριστιανόν της Παλαιάς Έκκλησίας πλησιάζοντα προς την διδασκαλίαν την πραγματικήν του Ίησού όλα περιέχεται εις τά συνοπτικά Εύαγγέλια, όσον ό Φρύξ (έγεννήθη εις Ίεράπετραν της Φρυγίας) ούτος». Και γά προσθέσωμεν ότι πρό ήμών μεγάλοι πατέρες της Όρθοδοξίας έν οις ό Ίωάννης ό Χρυσόστομος, Γρηγόριος ό Θεολόγος υπήρξαν θαυμασταί αυτού. Έκ δέ των νεωτέρων ιδιαιτέρως ήσυχολήθησαν μέ τά έργα αυτού οι διδάσκαλοι του Γένους Νεόφυτος, Άδαμάντιος Κοραής²⁴, ώς και ό μακαρίας μνήμης διδάσκαλος ήμών Βασίλειος Ίωαννίδης²⁵.

7. Ίακώδου 4,14. Α' Πέτρ. 1,24 κ.ά.
8. Πράξ. 17,28. Α' Πέτρ. 2,9 κ.ά.
9. Ματθ. 5,5. Α' Κορ. 10,26. Έβρ. 11,13 κ.ά.
10. Α' Τιμοθ. 6,12. Β' 4,7 κ.ά.
11. Ματθ. 6,10. Ίωάννου 7,17. Πρ. 21,14. Έφ. 5,17. Έβρ. 10,36. Α' Πέτρον 2,15. Α' Ίωάν. 2,17 κ.ά.
12. Πράξεις 13,25. Τιμ. 4,7.
13. Τόν θάνατον ώς θύρα πρώτος προμοιάζει έκ των Έκκλησι. συγγρ. ό Όριγένης. «Εύχομαι, λέγει, δέ όμως παρά τής θύρας του θανάτου μάλλον δέ της έλευθερίας γενομένους».
14. Λουκ. 13,24. Ίωάννου 3,36. Πράξ. 13,46 κ.λπ. Πρόσθες και Κλημέντια Όμιλία 12,29. «Έπει κρίσις αβτη Θεφ όσπερ επ' άγώνος τον διά πάσης κακουχίας διεληλυθότα και ήμεμπτον εδρεθέντα εκείνον ζωής αιωνίου καταξιοϋσθαι».
15. Ματθ. 6,30. Έβρ. 3,7. 4,7,13. Α' Τιμ. 4,8.
16. Ματθ. 12,32. Λουκ. 19,11. Ρωμ. 8,18. Κολασ. 2,17. Α' Τιμ. 4,8 κ.λπ.
17. Ίωάννου 3,12. Α' Κορινθ. 15,40. Β' 5,1.
18. Α' Κορ. 2,13. Γαλάτας 6,1. Α' Πέτρον 2,5. Ρωμ. 8,23. Λουκ. 11,13.
19. Αποκάλυψις Ίωάννου 21,4 κ.έξ. 22, 1-5 κ.λπ. Β' Κορ. 4,18.
20. Έφεσ. 2,13.
21. Γεν. 3,19. Εις Σοφ. Σολομ. 1,13,14 όμολογείται ότι «ό Θεός θάνατον ουκ έποίησε ουδέ τέρπεται επ' άπωλεία ζώντων» και κατωτέρω προσθέτει: «φθόνω δέ διαβόλου θάνατος εισήλθεν εις τον κόσμον». Σοφ. Σολ. 2,24.

22. Α' Πέτρον 1,3.

23. Όρα και Ι. Α. Κιτσαρ. Άρθρον Έπικτήτος εις Μεγάλην Παιδαγ. Έγκυκλοπ. τόμος Β' σελίδες 631-33 Αθήναι 1967.

24. Ο Άπόστολος Παύλος και οι Στωϊκοί φιλόσοφοι, Θεσσαλονίκη 1934.

25. Και ό Αρχίνος ό ρήτωρ παρατηρεί «πασιν μέν ανθρώποις όφείλεται αποθανείν ή πρότερον ή εις ύστερον». Ο δέ Δημοσθένης προσθέτει «πασιν μέν γάρ άνθρωποις τέλος του βίου θάνατος». Κλήμεν. Άλεξ. Στρωμ. 6,2.

Μετά τὰ γενικά ταῦτα, ἐρχόμενος εἰς τὴν διαπραγματεύσειν τοῦ θέματος, παρατηροῦμεν ὅτι ὁ σοφὸς δὲν ἀποδίδει ἰδιαιτέραν σημασίαν εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον. Ἀμφότερα δι' αὐτὸν εἶναι ἀδιάφορα. Ἀντιμετωπίζει καὶ τὰ δύο αὐτὰ στάδια καθ' ὃν τρόπον ἀντιμετωπίζει αὐτὰ καὶ ὁ Ἀπ. Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Φίλιπ. ἐπιστ. 1, 21-22. «Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστὸς καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος» καὶ «Τί γὰρ αἰρήσομαι οὐ γνωρίζω». Ἀντιθέτως οἱ μακρὰν τοῦ φιλοσόφου καὶ τῶν Χριστιανῶν ἱστάμενοι ἄλλοι ἄλλως ἀποφαινοῦνται ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου. Οὕτω Σηξτός ὁ Ἐμπειρικός εἰς τὰς Πυρρωνείους Ὑποτυπώσεις Γ, 230 ἀναφέρει ὅτι «ἔνιοι θέλιον εἶναι τὸ ἀποθανεῖν τοῦ ζῆν ὑπολαμβάνουσιν». Μεταξὺ δ' αὐτῶν καταλέγει τὸν Εὐριπίδην, τὸν Θεόγγιν, τοὺς Θρακκας, οἵτινες ἐθρήνουν τὸν γεννηθέντα κ.κ. (αὐτόθι). Καὶ Διογένης Λαέρτης εἰς 8,40 τῶν Βίων του γράφει ὅτι ὑπῆρχεν ἡ τάσις παρὰ πᾶσι «ἀσιτία καταστρέφειν τὸν βίον». Τὸ πλῆθος ὅμως τῶν ἀνθρώπων κάθε ἐποχῆς εὐρίσκει περισσότερον ἐνδιαφέρουσαν τὴν πρόσκαιρον ζωὴν, πικρὸν τὸν θάνατον ἐλάχιστα δὲ τοὺς ἀπασχολεῖ ἢ ἐπέκεινα τοιαύτη. Ὁ φιλόσοφος τὰς δύο αὐτὰς ζωὰς τὰς συνδέει, ἀναφέρων κάθε λεπτομέρειαν τῆς προσκαιροῦ τοιαύτης πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν μέλλουσαν. Οὕτω λέγει: «Οὐ θέλεις μεμνησθαι, ὅταν ἐσθίης, τί ἂν ἐσθίεις καὶ τίνα τρέφει; Οὐκ οἶδας ὅτι Θεὸν τρέφεις, Θεὸν γυμνάζεις; Θεὸν περιφέρεις τάλας καὶ ἀγνοεῖς;». Ἐπ. Διαφ. Β, 8,12. Ὁμοίως σκέπτεται καὶ ὁ πιστὸς εἰς κάθε ἐκδήλωσιν τῆς ζωῆς (Ρωμ. 14,6). «Ὅταν ἀντιληφθῇ πάλιν ὅτι τὸ ἐπὶ γῆς ἔργον αὐτοῦ, τὸ ὅποιον εἶναι ἔργον Θεοῦ, ἐτελείωσε, καταλαμβάνεται ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ θανάτου. Ὡς δὲ ὁ Παῦλος εἰς τὸ 1,23 τῆς πρὸς Φιλιππησίους, ἐπιθυμίαν ἔχει εἰς τὸ «ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι» (σημειωτέον ὅτι καὶ ἡ ὀρολογία ἐν προκειμένῳ εἶναι Στωϊκή. Οὕτω ὁ Μάρκος Αὐρήλιος ἐν τῷ «Εἰς ἑαυτὸν» ἔργον του ἀναφέρει ἀνθρώπους, οἵτινες «ἀνελύθησαν εἰς τὰ στοιχεῖα»). Καὶ ὁ Ἐπίκτητος παρατηρεῖ: «οὐκέτι ἀνεχόμεθα μετὰ τοῦ σωματίου τούτου δεδεμένοι καὶ τοῦτο τρέφοντες καὶ ποτίζοντες» (Α, 9,12). Διὰ ταῦτα ὁ θάνατος εἶναι ἐν ἐσχάτῃ ἀναλύσει λύτρωσις διὰ τὸν σοφόν. Ὁ κόσμος δι' αὐτὸν εἶναι ἓνα μεγάλο ἐμπόδιον.

Αὐτὴν τὴν λύτρωσιν ἀναμένει ἄνευ ὅμως ἀγωνίας καὶ μετὰ καρτερίας. Ὁ θάνατος δὲν εἶναι κακόν. Εἶναι τὶ τὸ ἀναγκαῖον. Οὐδεὶς δύναται γὰρ τὸν ἀποφύγει. Πρβλ. καὶ Α' Κορ. 15,55 «ποῦ σου θάνατε τὸ κέντρον;» καὶ τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου: «οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ κοράσιον ἀλλὰ καθεῦδει» Ματθ. 9,24, ὅπου ὁ θά-

νατος ἐμφανίζεται ὡς ὕπνος. Δὲν ὑπάρχει, παρατηρεῖ, ἄλλη χώρα εἰς τὴν ὅποιαν θὰ ἠδυνάμην γὰρ καταφύγω διὰ γὰρ ἀποφύγω αὐτὸν Α, 27, 7-10. Τὴν δυσπραγίαν δυνάμεθα γὰρ τὴν ἀποφύγωμεν, τὸν θάνατον ὅμως οὐδέποτε. Διὰ τοῦτο τὸν ἀντιμετωπίζει μὲ σθένος ψυχῆς, καθότι γνωρίζει καλῶς ὅτι «τὸ γενόμενον καὶ φθαρῆναι δεῖ» οὐ γὰρ εἰμί αἰών, ἀλλ' ἄνθρωπος μέρος τῶν πάντων, ὡς ὦρα ἡμέρας. Εὐστῆναί με δεῖ ὡς τὴν ὥραν καὶ παρελθεῖν ὡς ὦραν» Β, 5,13. Ὑφίσταται ὡς φυσικὴ ἀναγκαιότης ἢ χάριν τῆς οικονομίας τῆς φύσεως. Ὑπάρχει: «ἵνα ὁ κόσμος μὴ ἴσσηται μηδὲ ἐμποδίζηται» Δ, 7,27. Ὁ θάνατος ὡς καὶ ἡ ζωὴ κυριαρχοῦσιν ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου²⁶.

Ἐὰν δὲν ὑπῆρχον ἀμφότερα ὁ ἄνθρωπος δὲν θὰ ἠγωνίζετο, δὲν θὰ ἐμόχθει δὲν θὰ ἐφρόντιζε διὰ τὴν χαράν, δὲν θὰ ἀπέφευγε τὴν λύπην. Ἀσχολεῖται μὲ ὅλα αὐτὰ ὅμως, καθότι εὐρίσκαται ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῆς ζωῆς καὶ ζητεῖ γὰρ πολεμήσει τὸν θάνατον Α, 29,60. Προσπαθεῖ λοιπὸν ὁ σοφὸς γὰρ ἀποφύγει τοὺς δύο αὐτοὺς κυρίους καὶ δεσπότης. Τελικῶς, ἐνισχυόμενος ἀπὸ τὰς ἀντιλήψεις αὐτὰς, κατορθώνει γὰρ ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὰ δεινὰ ἀμφοτέρων. Καὶ ὁ Παῦλος παρομοίως ἀντιμετωπίζει τὰ πράγματα, εἰς τὴν πρὸς Ρωμ. 8,35 «Τίς ἡμᾶς χωρῖσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; ἢ λ ῖ ψ α ς ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμοὶς ἢ γυμνοτήτης ἢ κίνοῦνοσ ἢ μάχαιρα;» καὶ ἐν συνεχείᾳ: «πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ... οὔτε ἐνεστώτα οὔτε μέλλοντα... οὔτε τις κτίσις ἐτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρῖσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ» 8,38-39. Βλέπει τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον, ὁ Παῦλος, μετὰ τῶν περιεχομένων αὐτῶν ὡς κυρίαρχα στοιχεῖα ἐναντίον τῶν ὁποίων ἀγωνίζεται ὁ πιστὸς καὶ ζητεῖ γὰρ τὰ κατανικήσει διὰ γὰρ ὁδούση καὶ φθάσει εἰς τὸν σκοπὸν του. Δὲν εἶναι εἰς τὴν κυριολεξίαν ἐχθρικά στοιχεῖα τὰ ἀνωτέρω. Ἐχθρικά δύνανται γὰρ θεωρηθῶσιν ἀπὸ τοὺς πολλοὺς μόνον ἀνθρώπους, τοὺς ἀδασεῖς.

Διὰ τὸν σοφόν, ὡς προελέχθη, αὐτὰ εἶναι ἀδιάφορα. Ἐχθρὸς δι' αὐτὸν εἶναι μόνον ὁ ἀτιμωτικὸς θάνατος καὶ προπάντων ἡ ἀτιμωσις ζωῆς. Διὸ καὶ ἐπάγεται: «Οὐ κατθανεῖν γὰρ δεῖνον ἀλλ' αἰσχροῦς θανεῖν» Β, 1,13. Γενικῶς τὸν θάνατον φοβεῖται μόνον ὁ ἀμαθὴς καὶ ἀφιλοσόφητος καὶ μὲ τὴν σκέψιν ὅτι πλησιάζει,

26. Ἐς ἐνθυμηθῶμεν τὴν ἡρωϊκὴν ὄντως ἀντιμετώπισιν τοῦ θανάτου ἀπὸ τὸν Κιτιέκ Ζήνωνα καὶ τὰς περιφήμους ἐπιθανατίους λέξεις του: «Ἐρχομαι, τί με καλεῖς;», ὅπου πανέτοιμος καὶ ἡρεμὸς ἀντιμετωπίζει αὐτόν.

τρέμει. Ο σοφός τον βλέπει ως «μορμολύκειον». Φοβίζεται τους μωρούς και τους νηπίους Β, 1,15. Αυτός τον αναμένει με χαράν, τον αισθάνεται ως λύτρωσιν, ανακούφισιν, ελευθέρωσιν. Μήπως παρόμοια δὲν ισχύουν και διὰ τὸν πιστόν; Και δι' αὐτὸν εἶναι μία μεταβατικὴ κατάσταση, ἡ δόξ, ἡ ἡ θύρα ἡ ὁδηγοῦσα πρὸς τὴν αἰωνίαν ζωὴν. Εἰς τὴν Διατριβὴν παρουσιάζεται ὁ Ζεὺς νὰ ἀνοίγῃ αὐτὴν τὴν θύραν και νὰ προσκαλῆ τὸν σοφὸν διὰ τῆς λέξεως «ἔρχου» Γ, 3,14. Ἡ εἰκὼν αὐτὴ εἶναι λίαν προσφιλὴς και ἐν τῇ Κ.Δ. Πρδλ. Λουκᾶ 13,24. Ἰωάννου 10,7. Ἀποκάλυψις 3,20. Ὡς πρὸς τὸ «ἔρχου», ἔχομεν πάλιν τὸ Ἀπ. 22,20 παράλληλον, ὅπου ἡμῶς ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ προηγούμενα ἔρχεται ὁ Θεὸς πρὸς τὸν πιστόν. Κάτω ἀπὸ τὸ ἴδιο πρίσμα ἐξετάζω και ὁ Ἀπόστολος Παῦλος τὰ πράγματα, προτρέπει λέγων: Μὴ λυπήσθε, ἀδελφοί, διὰ τοὺς κοιμημένους «καθὼς και οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα» Α' Θεσσαλ. 4,13. Τὸ δὲ «ἀναλῦσαι και σὺν Χριστῷ εἶναι» θεωρεῖ ὡς «πολλῷ γὰρ μᾶλλον κρείσσον» Φιλιπ. 1,21 κ.ἐξ.

Ὅταν πάλιν ὁ σοφός καταδικάζεται, ἀδίκως δέχεται τὴν ἐπιβληθεῖσαν ποινὴν ἀναντιρρήτως και ἀγογγύστως, πλησιάζει δὲ ἀφόδως τὸν θάνατον. Παράδειγμα ὁ Λατερανὸς Α, 1,18. Ὁ ἄρχων τῆς πολιτείας τὸν ἀπειλεῖ αὐτὸς δὲ ἀτάραχος ἀπαντᾷ. «Ἀλλὰ δὴ σῶσε ἄνθρωπε· τί λέγεις; ἐμέ; τὸ σκέλος μου δήσεις τὴν προαίρεσιν δέ, οὐδ' ὁ Ζεὺς νικῆσαι δύναται· εἰς φυλακὴν σε θαλῶ, τὸ σωματίον ἀποκεφαλίσω· ὅτε οὖν σοὶ εἶπον ὅτι μόνον ἐμοῦ ὁ τράχηλος ἀναπότμητος ἐστί;» Α, 1,23,24. Ὁ Ἀπ. Πέτρος εἰς παρομοίαν ἀπειλᾶς θὰ ἀπήντα «Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις» Πράξεων 5,29. Μὲ ἀταραξίαν και ἡρεμίαν ἀναμένει κάθε μεταβολὴν τοῦ θείου ἀκόμη και τὸν θάνατον. Δὲν ἀγωνιᾷ δὲν ὀρρωδεῖ πρὸ οὐδενὸς ἀνθρώπου ἢ συμβάντος. Ζῆ ἀπαθῶς. Δὲν ἀποφεύγει τὰς δοκιμασίας, ἀλλὰ ἀντιθέτως τὰς δέχεται και τὰς ἀνέχεται, διότι ἐλπίζει. Σχετικὰ εἶναι και ὅσα ὁ Παῦλος εἰς Ρωμαίους 5,4 γράφει, ὁ Ἰάκωβος εἰς 1,3 και ὁ Πέτρος εἰς Α' ἐπιστ. 1,7. Διὸ ὁ Ἀγριππίνος σαφῶς ἐν προκειμένῳ ἔλεγεν: «ἐγὼ ἐμαυτῷ ἐμπόδιον οὐ γίνομαι» Α, 1,28. Ὅτι πρόκειται νὰ ἔλθῃ ἐπ' αὐτὸν τὸ ἀναμένει και τὸ δέχεται μὲ γαλήνιον ψυχὴν και δύναμιν ἀκατανίκητον. Πιστεύει ὅτι τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὰ ὑπάρχοντα, οἱ συγγενεῖς, οἱ φίλοι, τὰ πάντα εἶναι ξένα. Εἶναι θάνατα και ὀφείλει νὰ τὰ ἐπιστρέψῃ. Γνωρίζει ὅτι ὁ Θεὸς τὰ ἔδωκεν ὅλα και ὁ Θεὸς θὰ τὰ πάρῃ ὀπίσω. Διὰ τοῦτο λέγει «Τοῦ Κυρίου τὸ θέλημα γενέσθω». Ὅμοίως ὁ Κύριός μας εἶπε διὰ τὸν Πατέρα Θεόν εἰς Ματθ. 6,10. Μάρκ. 6,35. Λουκᾶ 22,42. Ἰω-

άννου 4,34 κ.λ. Πράξεων 21,14!!! Ρωμ. 12,2. Γαλ. 1,4. Ἐδρ. 10,36. Α' Πέτρ. 3,17. Α' Ἰωάννου 2,17 κ.λπ. Ὅλα ἐδόθησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ (Ἐφεσίους 2,8 «Θεοῦ τὸ δῶρον»). Ὅχι ἐπ' ἀπειρον. Δι' ἐν μικρὸν χρονικὸν διάστημα, τὸ π ὅ τ ε, π ο ὕ, π ὡ ς θὰ ἀπολέσῃ αὐτὰς δὲν τὸ ἐξετάζει, δὲν τὸν ἀπασχολεῖ. «Ἀποθανεῖν με δεῖ· εἰ ἤδη, ἀποθνήσκω, κἂν μετ' ὀλίγον, νῦν ἀριστῶ τῆς ὥρας ἐλθούσης, εἶτα τότε τεθνήξομαι· πῶς; ὡς προσήκει τὸν τὰ ἀλλότρια ἀποδιδόντα» Α, 1,32. Και ὁ Ἀπόστολος Πέτρος εἰς Β' Καθολ. 1,14 τὸν θάνατον τοῦ σώματος τὸν παρουσιάζει ὡς «ἀπόθεσιν τοῦ σκηνώματος», ἐπειδὴ εἶναι τὸ σῶμα τι ξένον, ἦτοι γῆ και εἰς γῆν ὀφείλει νὰ ἐπιστρέψῃ. Ζῆ τὴν ζωὴν αὐτὴν, ὡς ἔμαθε μέχρι ἐκείνης τῆς στιγμῆς ὅπου θὰ εὑρεθῆ τις, ὅπως ὀλίποτε ἀπεσταλμένος τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ τὴν διακόψῃ. Ὁ θάνατος εἶναι τι ὑποφερτόν, «φορητόν» Α, 2,1. Τὸν ὑποφέρει, γνωρίζων ὅτι πάσχει χάριν τῶν ἰδεῶν αὐτοῦ, καθότι θέλει ὡς ἐλευθέρως νὰ σκέπτεται, νὰ λέγῃ και νὰ πράττῃ ὅσα εἰς αὐτὸν ἡ φιλοσοφία ἐδίδαξεν. Αἱ ἰδέαι· αὐταὶ φαίνεται νὰ ἔχουν ἐπιρρᾶσει και τὴν σκέψιν τοῦ Ἀπ. Πέτρος ἰδίως εἰς 3,13-18. Ἐμμένει εἰς τὰς ἰδέας αὐτοῦ και ἀποθνήσκει χάριν τῆς ἀληθείας και τῆς ἐλευθερίας. Δὲν θέλει νὰ ἐξομωθῇ πρὸς τὸ πλῆθος. Ἐάν τις τὸν πιέσῃ λέγων «ἐξομώθητι τοῖς πολλοῖς» προτιμᾷ νὰ δεχθῆ τὸν θάνατον ὡς ποινὴν, ἢ νὰ ἐξομωθῇ Α, 2,17. Ἡ ζωὴ του εἶναι μία ἀντίθεσις ζωηρὰ ἐν σχέσει πρὸς τὸ περιβάλλον. Αὐτὸς εἶναι ὅτι ἡ πορφύρα εἰς τὸν χιτῶνα· «τὸ ὀλίγον ἐκεῖνο και στυλινὸν και τοῖς ἄλλοις αἴτιον τοῦ εὐπρεπῆ φαίνεσθαι και καλᾶ». Οἱ ἄλλοι εἶναι δοῦλοι, «κρόκαι» τοῦ χιτῶνος. Μὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα ὀμιλεῖ και ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ὅταν τοὺς ἀποκαλῆ «ἄλας τῆς γῆς» και «φῶς τοῦ κόσμου» Ματθ. 5,13. Μάρκ. 9,50. Λουκᾶ 14,34. Ἡ διαφορὰ εὐρίσκειται μόνον εἰς τὸν τρόπον τῆς παρουσιάσεως. Ὁ φιλόσοφος ἐν προκειμένῳ, ἐγωῖστικῶ τῷ τρόπῳ, αὐτοπαρουσιάζεται και προσβάλλεται ὡς ὄν ὑπὲρ τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους. Ζῆ διὰ νὰ λέγῃ τὴν ἀλήθειαν χωρὶς φόβον και πάθος. Οὐδεὶς δύναται νὰ τὸν ἐμποδίσῃ. «Ἄλλ' ἐάν εἴπῃς ἀποκτενῶ σε· ὅτε οὖν σοὶ εἶπον ὅτι ἀθάνατος εἰμί; και σὺ τὸ σὸν ποιήσεις κἀγὼ τὸ ἐμὸν. Σοῦ ἐστὶν ἀποκτεῖναι, ἐμὸν ἀποθανεῖν μὴ τρέμοντα. Ταῦτο εἶναι· τὸ ἢ κατὰ πρόσωπον ζῆν» Α, 2,27. Ἐχει μικρὰν ἀντίληψιν διὰ τὸν θάνατον. Ἡ καταφρόνησις αὐτῆ τοῦ θανάτου εἶναι και χριστιανικὴ ἀποψις. Ἡ διαφορὰ ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι ὁ φιλόσοφος δὲν φοβεῖται τὸν θάνατον ἀπὸ δοξομανίαν· ὁ πιστὸς ἀντιθέτως καταφρονεῖ αὐτὸν «χάριν τῆς τοῦ Θεοῦ γνώσεως» (Τατιανὸς πρὸς Ἑλληνας, παρ. 19). Παρὰ ταῦτα

δὲν ὀδηγεῖ ποτὲ αὐτὸς ἑαυτὸν πρὸς τὸν θάνατον. Φροντίζει διὰ τὸ σῶμα καὶ τὸ περιποιεῖται καὶ ζητεῖ νὰ ἀποκτήσῃ τὴν ἀπαραίτητον διὰ τὴν συντήρησιν αὐτοῦ περιουσίαν καὶ ὅτι ἄλλο εἶναι πρὸς τὸ ζῆν ἀπαραίτητον. Πρὸβλ. σχετικῶς τὸ χωρίον Ἐφ. 5,28. Γενικῶς ὁ Χριστιανισμὸς ἀπορρίπτει τὴν ὑπερβολικὴν μέριμναν τοῦ σώματος Ματθ. 6,25 ἔχει ἕμωσ καὶ τὴν ἀναγκαίαν Α' Τιμ. 6,8. Ἐβρ. 13,5. Βλέπει τὸν ἑαυτὸν τοῦ ὡς θεῖον πρόσωπον, ὡς συγγενῆς τοῦ Θεοῦ. (Ὅρα καὶ Πράξ. 17, 28-29. Α' Πέτρου 2,9). Ἀπὸ αὐτὸν προήλθε καὶ εἰς αὐτὸν θὰ ἐπαγέλθη. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπιγείου ζωῆς του μετ' Αὐτοῦ ζῆ. «Ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν», θὰ ἔλεγεν ὁ Παῦλος (Πράξεις 17,28). Ἰσχυρίζεται ὅτι τὸν Θεὸν «ἐν τῷ σώματι περιφέρει». Ἐπ. Διατρ. Β', 8,12 καὶ Β' πρὸς Κορινθίους 4,10.

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι μέρος τοῦ θεοῦ. «Σὺ, λέγει, ἀπόσπασμα εἶ τοῦ Θεοῦ. ἔχεις τι ἐν σεαυτῷ μέρος ἐκείνου» Β, 8,11. Πρὸβλ. ἐπίσης Ἐφεσ. 4,16 καὶ πρὸ πάντων τὸ Ἐφεσίους 5,30 «ὅτι μέλη ἐσμέν τοῦ σώματος αὐτοῦ». Ὡς συγγενῆς τοῦ Θεοῦ ζητεῖ νὰ τὸν πλησιάσῃ διὰ τοῦ θανάτου. Διὸ παρακαλεῖ τὸν Θεὸν οὕτως: «Ἄφες ἡμᾶς ἀπελθεῖν ὅθεν ἐληλύθαμεν, ἄφες λυθῆναι ποτὲ τῶν δεσμῶν τούτων τῶν ἐξηρητημένων καὶ βαρύντων» Α, 9,14. Καὶ κάποτε θὰ ἔλθῃ τὸ ποθούμενον, θὰ σημάνη τὸ ἀνακλητικὸν καὶ θὰ μᾶς προσκαλέσῃ ὁ Θεὸς πλησίον αὐτοῦ. «Τότε ἀπελεύσεσθε πρὸς Αὐτὸν» Α, 9,16. Τὸ 9,14 μᾶς ἐνθυμίζει τὴν ὑπέροχον προσευχὴν τοῦ Συμεῶν. «Νῦν ἀπολύεις τὸν δούλον σου Δέσποτα» Λουκᾶ 2,29. Ἡ ἰδέα πάλιν τοῦ ἀνακλητικοῦ δὲν φαίνεται ἄγνωστος καὶ εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην. Οὕτω εἰς Α' Θεσσαλονικεῖς 4,16 «αὐτὸς ὁ Κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι Θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ» καὶ «ἅμα σὺν αὐτοῖς ἀρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου εἰς ἄερα, καὶ οὕτω πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἐσόμεθα». Εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Θεοῦ ἀκολουθεῖ, πείθεται καὶ εὐφημεῖ τὸν Θεόν. «Καὶ γὰρ ἦλθον, λέγει, ὅτ' ἐκείνω ἔδοξεν καὶ ἄπειμι πάλιν ἐκείνω δοκῶν καὶ ζῶντος μου τοῦτο τὸ ἔργον ἦν ὑμῶν τὸν Θεόν» Γ, 26,30.

Ὁ χρόνος τῆς ἐπὶ γῆς παραμονῆς εἶναι ὀλίγος καὶ ράδιος Α, 9,17. Εἰς τὸ ἐρώτημα «ποία ἡ ζωὴ ὑμῶν», τουτέστιν ἡ διάρκεια αὐτῆς, ὁ ἅγιος Ἰάκωβος θὰ ἀ-

πῆντα: «ἀτμίς γὰρ ἔσται ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα δὲ καὶ ἀφανιζομένη» 4,14. Καὶ ὁ ἅγιος Πέτρος θὰ προσέθετε: «πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα αὐτῆς ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσεν» Α, 1,24. Ἐὰν ἀναμείνη μετὰ πόθου νηφαλιότητος καὶ προσοχῆς, θὰ κερδίσῃ τὸ ποθούμενον Δ, 33. Ἐὰν εἰς τὰς ἀρετὰς αὐτὰς προσθέσῃ καὶ τὴν ἀδιαφορίαν πρὸς τὰ ἐπίγεια, δὲν θὰ ἀπέλθῃ «ἀλογίστως» Α, 9,17. Ἡ πορεία τοῦ σοφοῦ εἰς τὴν ζωὴν, ὡς καὶ κάθε λεπτομέρεια αὐτῆς μέχρι τοῦ θανάτου εὐρίσκονται ὅλα ἐντὸς τοῦ θεοῦ σχεδίου. Δέχεται ὁ σοφὸς ἐν ὀλίγοις τὸν ἀπόλυτον προσορισμὸν καὶ ἐπαναλαμβάνει τὴν φράσιν. «Τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν;» Ἐγγ. 26 καὶ Ρωμ. 9,19. Φυσικᾶ τὴν ἐσφαλμένην αὐτὴν ἀντίληψιν ἀντιμετωπίζει καὶ καταδικάζει ὁ Παῦλος εἰς τὸ προαναφερθὲν χωρίον. Τὸ θέμα τῶν δυσκολιῶν τῆς ἐπιγείου ζωῆς προβάλλει κατὰ παρόμοιον τρόπον τόσον εἰς τὸν Ἐπίκτητον ὅσον καὶ εἰς τὸν Παῦλον. Ὁ ἄνθρωπος ἦλθεν ἐπὶ γῆς διὰ νὰ ἀγωνισθῇ, δέχονται ἀμφότεροι. Ὁ ἀγὼν διαρκεῖ πολλὰκις ὅσον ἡ ἐπιγείος ζωὴ. Ὁ σοφὸς ἢ ὁ πιστὸς τοῦ Παύλου εἶναι ὁ ἀθλητῆς καὶ ὁ ἀγωνιστῆς. Ἐβραίους 12,1. Ἐγγειρ. 32,3. Β' Τιμ. 2,5. Τελικὸς σκοπὸς τοῦ Στωϊκοῦ νὰ γίνῃ Ὀλυμπιονίκης. Ὁ Παῦλος τὸν φθαρτὸν τοῦτον στέφανον ἀντικαθιστᾷ μετὰ τὸν «τῆς δικαιοσύνης» τοιοῦτον Α' Κορινθ. 9,25 καὶ Β' Τιμοθ. 4,8. Ὁ Ἰάκωβος τὸν ὀνομάζει «στέφανον τῆς ζωῆς» 1,12, ὡς καὶ ἡ Ἀποκ. 2,10. Ὁ Πέτρος τέλος «ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον» Α' 5,4. Διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ ὀφείλει νὰ ἀγωνισθῇ, νὰ ιδρώσῃ Α, 24,2. Ὁ Παῦλος θὰ τὸ ἔλεγεν ὀφείλει «νομίμως» νὰ ἀθλήσῃ Β' Τιμ. 2,5. Ὄφείλει νὰ ἀντιδράσῃ εἰς ὅλας τὰς φαινομενικὰς δυσκολίας καὶ ἀντιξοότητες. Νὰ νικήσῃ τὴν ἐπιθυμίαν, τὴν εὐμάρειαν κ.ἄ. ἕως οὗ φθάσῃ εἰς τὸ ἐπαινετὸν σημεῖον νὰ δύναται νὰ λέγῃ: «Οὐδεὶς πολέμιος ἐγγὺς ἐστίν· πάντα εἰρήνης γέμει» Α, 24,9. Δὲν ἐνδιαφέρεται δι' ἀπογόνους ἢ διὰ τὴν διατήρησιν τῆς περιουσίας. Διὰ τὸ δεύτερον δὲν ἐνδιαφέρεται οὔτε ὁ πιστὸς. Ματθ. 6,19. Λουκᾶ 12,21. Φιλιπ. 3,8. Θὰ ἐπιστρέψῃ πρὸς τὸν Θεὸν γυμνός. (Πρὸβλ. «Γυμνὸς ἐξῆλθον ἐκ κοιλίας μητρὸς μου, γυμνὸς καὶ ἀπελεύσομαι· ἐκεῖ» Ἰωβ 1,21).

(Συνεχίζεται)

ΘΕΟΦΙΛΟΣ Ν. ΚΟΥΛΟΥΡΙΩΤΗΣ

Καθηγητῆς Θεολόγος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἄριθ. { Πρωτ. 3132
Διεκπ. 1406

Ἀθήνησι τῆ 22-8-1979

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὴν παράγρ. 1 τοῦ ἄρθρου 21 τοῦ Ν. 590) 1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὡς καὶ τοὺς διὰ τῶν ὑπ' ἀριθμ. Πρωτ. 415) 139) 27.1.1979 καὶ 886) 372) 2.3.1979 Συνοδικῶν ἐγγράφων δημοσιευθέντας «προ-

καταρχικόν» καὶ «συμπληρωματικόν» Πίνακας τῶν ὑποψηφίων πρὸς ἐγγραφήν εἰς τὸν Κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν ἐκλογίμων, δημοσιεύομεν κατωτέρω τὸν καταρτισθέντα «Πίνακα Ὑποψηφίων» κληρικῶν τῶν ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα τυπικὰ προσόντα πρὸς ἐγγραφήν αὐτῶν εἰς τὸν ὡς προεῖρηται Πίνακα τῶν δι' Ἀρχιερατείαν ἐκλογίμων.

Π Ι Ν Α Κ Ε

ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΠΡΟΣ ΕΓΓΡΑΦΗΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΝ
ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΝ ΕΚΛΟΓΙΜΩΝ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ	ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΕΙΣ ΗΝ ΑΝΗΚΕΙ
1. Ἀρχιμ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ Ἰωακείμ	Κορίνθου
2. » ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ Παντελεήμων	Νέας Ἰωνίας
3. » ΒΑΡΛΑΣ Μακάριος	Ἐλευθερουπόλεως
4. » ΒΡΥΩΝΗΣ Ἀλέξιος	Πειραιῶς
5. » ΓΙΑΝΝΑΡΟΣ Πολύκαρπος	Ἀττικῆς
6. » ΚΑΡΑΝΤΖΑΛΗΣ Τίτος	Νέας Ἰωνίας
7. » ΚΕΡΑΣΤΑΡΗΣ Κλαύδιος	Στρατιωτικὸς Ἱερεὺς
8. » ΚΟΡΑΚΗΣ Νικόδημος	Νέας Κρήνης - Καλαμαριάς
9. » ΚΟΥΤΣΑΜΠΑΣΗΣ Νικόδημος	Μηθύμνης
10. » ΜΑΝΘΟΣ Κύριλλος	Ἀττικῆς
11. » ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΣ Μεθόδιος	Κερκύρας
12. » ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ Θεόφιλος	Φθιώτιδος
13. » ΤΖΙΑΒΑΡΑΣ Τιμόθεος	Ἀργολίδος
14. » ΤΡΙΑΝΤΗΣ Ἰγνάτιος	Θηβῶν - Λεβαδείας
15. » ΦΡΑΝΤΖΗΣ Ἰάκωθος	Μυτιλήνης

Ἐντολῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

Ἀρχιμ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ ΛΙΑΠΗΣ

Π Ρ Α Ξ Ε Ι Σ

ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΙΕΤΟΤΗΣΙΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝ. ΑΛΛΗΛΕΓΓΤΗΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 3084

Ἐν Ἀθήναις τῇ 24ῃ Ὀκτωβρίου 1978

Π Ρ Α Ξ Ε Ι Σ

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Σ ε ρ α φ ε ἰ μ ἐν συνεχείᾳ τῆς ὑπ' ἀριθ. Πρωτοκόλλου 1694 τῆς 14ης Μαΐου 1977 καὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1694 πράξεως λαβόντες ὑπ' ὄψιν:

1) Τὰ ἄρθρα 1 παρ. 4 καὶ 29 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

2) Τὴν παρ. 2 τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1)1969 Κανονισμοῦ.

3) Τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας τοὺς εἰς Ἡμᾶς τὴν φιλανθρωπίαν ἐπιβάλλοντας.

4) Τὴν ἀνάγκην λειτουργίας παρ' ἐκάστῳ Ἐνοριακῷ Φιλοπτώχῳ Ταμείῳ τμήματος ἐξειδικευμένης διδασκαλίας μαντολίνου ὑπὸ τὸν τίτλον «Παιδικὴ Μαντολινάτα-Χορωδία Ἱερῶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν-Τμήμα Ἐνορίας Ἱεροῦ Ναοῦ (θὰ τοποθετηθῇ ἢ ἐπωνυμία τοῦ Ναοῦ).

Ἀ π ο φ α σ ῖ ζ ο μ ε ν

Τὴν ἴδρυσιν παρ' ἡμῖν (παρὰ τῇ Διευθύνσει Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης) Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Παιδικὴ Μαντολινάτα-Χορωδία Ἱερῶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν», ὑπαγομένου εἰς τὸ Νομικὸν Πρόσωπον τοῦ παρ' ἡμῖν Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου Ἱερῶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ τελούντος ὑπὸ τὴν ἄμεσον καὶ συνεχεῖ ἐπίβλεψιν αὐτοῦ.

Τὰ περὶ τῶν σκοπῶν, διοικήσεως, διαχειρίσεως, στεγάσεως καὶ λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος τούτου δρίζονται διὰ τοῦ ἀπὸ 14-5-1977 Κανονισμοῦ ἡμῶν.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Κ Α Ν Ο Ν Ι Σ Μ Ο Σ

ΤΟΥ ΠΑΡΑ ΤΗ ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΠΩΝΥΜΙΑΝ «ΠΑΙΔΙΚΗ ΜΑΝΤΟΛΙΝΑΤΑ-ΧΟΡΩΔΙΑ, ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΘΗΝΩΝ».

Ἀ ρ θ ρ ο ν 1

Συνιστᾶται Φιλανθρωπικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «ΠΑΙΔΙΚΗ ΜΑΝΤΟΛΙΝΑΤΑ-ΧΟΡΩΔΙΑ, ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΘΗΝΩΝ», παρὰ τῷ Γενικῷ Φιλοπτώχῳ Ταμείῳ Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Ἀ ρ θ ρ ο ν 2

Σκοπὸς τοῦ Ἰδρύματος εἶναι: ἡ ἐκδήλωσις στοργῆς, ἀγάπης καὶ ἐνδιαφέροντος τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν μαθητιῶσαν νεότητα καὶ ἰδιαιτέρα τὴν μὴ δυναμένην νὰ καταρτισθῇ μουσικῶς λόγῳ οἰκονομικῶν αὐτῆς δυσχερειῶν. Ἡ μουσικὴ κατάρτισις καὶ ἡ εἰς τὸ μαντολίνου καὶ τὴν κιθάραν ἐκπαιδεύσεις τῶν ἐν Ἀθηνῶν παιδῶν. Ἡ εὐγενὴς περὶ τὴν μουσικὴν καὶ τὸ ἄσμα ἐνασχόλησις τούτων καὶ ἡ ἐκ τῶν καταστροφικῶν συνηθειῶν ἀποφυγὴ αὐτῶν. Ἡ ἐν Ἀθήναις ἀνθισις τοῦ μαντολίνου, τῆς κιθάρας καὶ τοῦ ἄσματος καὶ ἡ ἀπόκτησις Μαντολινάτας-Κιθάρας-Χορωδίας, ἱκανῆς νὰ δώσῃ συναυλίας εἰς τὰ διεθνῆ καλλιτεχνικὰ κέντρα, ἐπανερχομένης ταύτης εἰς τὴν ἀρχαίαν καλλιτεχνικὴν τῆς αἴγλην.

Ἀ ρ θ ρ ο ν 3

Πρὸς εὐχερεστέραν ἐκπλήρωσιν ἀλλὰ καὶ διεύρυσιν τοῦ σκοποῦ τοῦ Ἰδρύματος συνιστῶνται ἐν ἐκάστῃ Ἐνορίᾳ τῆς Ἱερῶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν τμήματα ἐξειδικευμένης διδασκαλίας μαντολίνου ὑπὸ τὸν τίτλον «ΠΑΙΔΙΚΗ ΜΑΝΤΟΛΙΝΑΤΑ-ΧΟΡΩΔΙΑ, Ἱερῶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν-Τμήμα Ἐνορίας Ἱεροῦ Ναοῦ (δέον νὰ μνημονεῦται ἢ ἐπωνυμία τοῦ Ναοῦ καὶ ἡ ἐνοριακὴ περιφέρεια). Ἐδρα ἐκάστου τμήματος εἶναι τὸ Γραφεῖον τοῦ Ἐνοριακοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου τοῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ.

Ἀ ρ θ ρ ο ν 4

Τὰ Τμήματα περὶ ὧν τὸ προηγούμενον ἄρθρον 3 διέπονται ὑπὸ τῶν ἀκολούθων ἐν τῷ παρόντι ἄρθρῳ

κανόνων σημειομένων δια ἀλφαθητικῶν στοιχείων, ἤτοι: α) Τὰ τμήματα τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ εἶναι αὐτοτελεῖ συγκροτοῦνται δὲ εἰς τὰς Ἐνορίας τῆ πρωτοβουλία τῆς Διοικήσεως τοῦ Ἰδρύματος περὶ ἧς κατωτέρω καὶ τελοῦν ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπίβλεψιν καὶ εὐθύνην τῶν Ἐνοριακῶν Φιλοπτώχων Ταμείων τῶν Ἱερῶν Ναῶν τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. β) Ἐκαστον Τμήμα τελεῖ ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῆς Ἐνοριακῆς Ἐφορίας, ἣτις συγκροτεῖται ἐκ τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐνοριακοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου, ὡς ὑπευθύνου Ἱερέως, ἐξ ἑνὸς Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβούλου (τοῦ ἐν τῷ Ἐνοριακῷ Φιλοπτώχῳ Ταμείῳ ἐκπροσώπου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου), ἐκ δύο μελῶν τοῦ Ἐνοριακοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου, ἐκλεγομένων ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτοῦ ἐλευθέρως καὶ 2-5 ἑνοριτῶν, ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν, ἐκ τῶν ἐχόντων ἰδιαιτερον ζῆλον διὰ τὴν δημιουργίαν καὶ λειτουργίαν τοῦ Ἐνοριακοῦ Τμήματος τῆς «Παιδικῆς Μαντολινάτας-Χορωδίας». γ) Ἔργον ἐκάστης «Ἐνοριακῆς Ἐφορίας» εἶναι: 1) Ἡ συγκρότησις καὶ ὅσον τὸ δυνατὸν καλυτέρα λειτουργία τοῦ τμήματος «Παιδικῆς Μαντολινάτας-Χορωδίας», 2) Ἡ ἀντιμετώπισις τῶν οικονομικῶν ὑποχρεώσεων διὰ τὴν συγκρότησιν καὶ λειτουργίαν τούτου καὶ 3) Ἡ ἐν γένει πρόοδος καὶ ἐκπαίδευσις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. δ) Τῆς Ἐνοριακῆς Ἐφορίας προΐσταται ὁ ὡς ἄνω ὑπεύθυνος Ἱερεύς, ὅστις συγκαλεῖ ταύτην εἰς συνεδρίαν κατὰ τὰς παρουσιαζομένας ἀνάγκας. Μεταξὺ τῶν λοιπῶν μελῶν γίνεται ἐκλογή ἑνὸς ἀναπληρωτοῦ τοῦ προέδρου, ἑνὸς γραμματέως καὶ ἑνὸς ταμίου. Δι' ἅπαντα τὰ μέλη τῆς Ἐφορίας εἶναι ἀπαραίτητος ἡ ἔκδοσις «διοριστηρίου» γράμματος ὑπογεγραμμένου ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἰδρύματος ἢ ὑπὸ τοῦ κατ' ἐξουσιοδότησιν τούτου ἐνεργοῦντος σχετικῶς. Ἡ θητεία τῶν μελῶν τῆς Ἐφορίας εἶναι τριετής. Ἀντικατάστασις τῶν μελῶν τῆς Ἐφορίας πρὸ τῆς λήξεως τῆς θητείας τῶν ἐναπόκειται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἰδρύματος ἢ τοῦ Προέδρου αὐτοῦ. ε) Πόροι ἐκάστου Τμήματος εἶναι: α) Εἰδικὰ κονδύλια ἐκ τῶν Ἐνοριακῶν Φιλοπτώχων Ταμείων. β) Κρατικαὶ ἐπιχορηγήσεις. γ) Εἰδικῆς φύσεως συνδρομαὶ πρὸς ἀποκλειστικὸν σκοπὸν λειτουργίας τοῦ Τμήματος «Παιδικῆς μαντολινάτας - Χορωδίας. δ) Πᾶν ἕτερον νόμιμον ἔσοδον (δωρεαί, εἰσπράξεις ἐκ συναυλιῶν κ.τ.λ.). στ) Ἐκαστον τμήμα τηρεῖ ἴδιον ταμεῖον, καὶ διαχειρίσιν ὑποκειμένην εἰς τὸν ἄμεσον ἔλεγχον τοῦ Λογιστηρίου τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Βασικῶς τηρεῖ βιβλίον ἐσόδων καὶ ἐξόδων, τὰ ὁποῖα πραγματοποιεῖ διὰ γραμματίων εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν, θεωρουμένων ὑπὸ τοῦ ἄνω Λογιστηρίου, τοῦ ὁποῖου τηρεῖ σχολαστικῶς πᾶσαν περὶ τὴν διαχείρισιν ἐντολήν. ζ) Τὸ ὄρολόγιον πρόγραμμα ἐκάστου τμήματος καταρτίζεται ὑπὸ τῆς Ἐνοριακῆς Ἐφορίας. Διδασκόμενα μαθήματα εἰς ἕκαστον Τμήμα εἶναι α) Ἐκμάθησις μαντολίνου, κιθάρας β) θεωρητικὰ γ) Σολφέζ καὶ δ) διδασκαλία χορωδίας. Τὸ διδακτικὸν προσωπικὸν ἐκάστου τμήματος ἐπιλέγει τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Ἰδρύματος, ἐκ τῶν ἐχόντων ἀντίστοιχα πρὸς τὰ διδασκόμενα μαθήματα προσόντα καὶ πτυχία, πείραν, διδασκαλικὴν ἱκανότη-

τα κ.τ.λ. ἐπὶ ὄριαία ἀντιμισθία ἢ μηνιαῖον μισθὸν καὶ δι' ὀρισμένην ἢ ἀόριστον χρονικὴν διάρκειαν δυναμένην νὰ ἀνανεοῦται ἢ μὴ κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ τῆς προτάσει τῆς Ἐνοριακῆς Ἐφορίας. η) Οὐδεὶς τῶν διδασκόντων δικαιούται νὰ ὀργανώσῃ μουσικὴν ἐμφάνισιν, συναυλίαν, ἐκδήλωσιν κ.τ.λ. οἰασδήποτε φύσεως μετ' συμμετοχὴν ἔσω καὶ ἐνὸς μέλους τῆς «Παιδικῆς μαντολινάτας-Χορωδίας, ἀνευ προηγουμένης αἰτήσεως διὰ τὴν ἐκδήλωσιν ἢ συμμετοχὴν ταύτην καὶ ἔγκρισιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἰδρύματος. θ) Πᾶσα διαφορὰ μεταξὺ διδασκόντων καὶ Ἐνοριακῆς Ἐφορίας ἢ διδασκόντων μετ' ἀλλήλων, ἐπιλύεται ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἰδρύματος.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 5

Τὸ Ἰδρυμα διοικεῖται ὑπὸ τριμελοῦς Διοικητικοῦ Συμβουλίου, πρόεδρος τοῦ ὁποῖου εἶναι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, μέλη δὲ ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ ὁ Διευθυντὴς τῆς Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 6

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀποφασίζει περὶ πάσης ὑποθέσεως ἀφορώσης εἰς τὴν ὀργάνωσιν καὶ λειτουργίαν τοῦ Ἰδρύματος. Πᾶσα πράξις τῶν Ἐνοριακῶν Ἐφοριῶν τελεῖ πάντοτε ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν αὐτοῦ, δίχα τῆς ὁποίας καθίσταται ἄκυρος ἐξ ὑπαρχῆς. Τὸ Δ. Σ. συντάσσει καὶ ψηφίζει ἢ μεταρρυθμίζει τὸν ἐσωτερικὸν αὐτοῦ κανονισμὸν καὶ ἐγκρίνει ἐκάστοτε τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμὸν καὶ ἀπολογισμὸν τῶν Ἐνοριακῶν Τμημάτων περὶ ὧν τὸ ἄρθρον 3 τοῦ παρόντος, τοὺς ὁποίους ὀφείλουν τὰ τμήματα ταῦτα νὰ ὑποβάλωσι κατ' ἔτος πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὸ Δ. Σ..

Ἄ ρ θ ρ ο ν 7

Τὸ Δ. Σ. συνέροχεται τῇ προσκλήσει τοῦ Προέδρου αὐτοῦ λογίζεται δ' ἐν ἀπαρτία ὅταν παρευρίσκονται δύο τοῦλάχιστον μέλη αὐτοῦ. Αἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται κατὰ τὴν πλειοψηφίαν τῶν παρόντων, ἐν ἰσοψηφίᾳ κατισχυούσης τῆς γνώμης τοῦ Προέδρου.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 8

Τὸ Ἰδρυμα ἐκπροσωπεῖται δικαστικῶς καὶ ἐξωδίκως ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτοῦ, ὅστις ὑπογράφει τὰ πάσης φύσεως ἔγγραφα καὶ συμβάσεις. Τὸν Προέδρον ἀπόντα ἢ κωλύμενον ἀναπληροῖ ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἢ ἄλλο πρόσωπον εἰς τὸ ὁποῖον ἤθελεν ἀναθέσει οὗτος τὴν ἐκπροσώπησιν του δι' ἔγγραφου ἐξουσιοδοτήσεώς του.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 9

Πᾶν περιουσιακὸν στοιχεῖον κινητὸν ἢ ἀκίνητον ἐκάστου τμήματος, ἐφ' ὅσον καθ' οἰονδήποτε τρόπον

παύει λειτουργούν, ἀνήκει εἰς τὴν Χριστιανικὴν Ἀλληλεγγύην τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 10

Εἰδικότεροι ὄροι λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος θέλουσι ὀρισθῆ δι' ἐσωτερικοῦ κανονισμοῦ, συνταχθρομένου ὑπὸ τοῦ Δ. Συμβουλίου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14ῃ Μαΐου 1977

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Π Ρ Α Ξ Ι Σ ὑπ' ἀριθ. 6

ΕΙΣ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ

ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

«Περὶ ἰδρύσεως Κατασκηνώσεων εἰς «Κουβέρτα» Ἐρμιόνης, εἰς «Τουῖρον» Βαγίας Αἰγίνης, εἰς «Στάνες» Ἱ. Μονῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Πόρου».

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΤΥΡΑΣ, ΣΠΕΤΣΩΝ,

ΕΡΜΙΟΝΙΔΟΣ, ΤΡΟΙΖΗΝΙΑΣ ΚΑΙ ΑΙΓΙΝΗΣ

Ι Ε Ρ Ο Θ Ε Ο Σ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν:

1. Τὰς Θείας ἐπιταγὰς διὰ τὴν ἄσκησιν ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου πάσης μεριμνῆς ὑπὲρ τῆς νεότητος καθόλου κατὰ τὴν θεῖαν παρακλήσειν «ΒΟΣΚΕ ΤΑ ΑΡΝΙΑ ΜΟΥ...» (Ἰωάν. κα' 15), «ἄφετε τὰ παιδιά καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἔλθειν πρὸς με» (Ματθ. ιθ' 14) κ.ά.

2. Τὰς ἀνάγκας τῆς Νεότητος, ἣτις ἰδιαίτερος δοκιμάζεται εἰς τὰς νήσους τῆς καθ' ἡμᾶς Μητροπολιτικῆς Περιφερείας ὑπὸ τῆς ἀληθινῆς μαστιγῆς τοῦ κακῆς ποιότητος τουρισμοῦ καὶ ἣτις ἰδιαίτερος δεῖται τῆς χριστιανικῆς διδασχῆς καὶ διαφωτίσεως, κατὰ τὸ «καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς» (Λουκ. ιε' 4).

3. Τὴν σωστικὴν ἐπίδρασιν, ἣν ἔσχεν ἄχρι τοῦδε ὁ θεομὸς τῶν Χριστιανικῶν Κατασκηνώσεων, ὁσάκις ἐλειτούργησεν ἐν πνεύματι γνησίως χριστιανικῶ, ἐπὶ τῆς παιδικῆς καὶ νεανικῆς ψυχῆς, εἰς ἐφαρμογὴν τῆς Κυριακῆς προτροπῆς «Δεῦτε... κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον καὶ ἀναπαύεσθε ὀλίγον» (Μάρκ. στ' 31).

4. Τοὺς θεῖους καὶ Ἱεροὺς Κανόνας ΝΗ' Ἀποστολικόν, ΙΘ' Πενθέκτης, ΚΕ' Ἀντιοχείας, κ.ά. διακελευομένους τῷ Ἐπισκόπῳ τὴν πρὸς τὸ Ποίμνιον αὐτοῦ διακονίαν τοῦ λόγου καὶ τῆς πράξει καὶ θεωρίᾳ ἀγάπης (πρὸβλ. καὶ ἄρθρον 6 τοῦ Ν. 671) 1943 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»).

Ἄ π ο φ α σ ῖ ζ ο μ ε ν

Τὴν σύστασιν Ἰδρύματος καὶ λειτουργίαν Κατασκηνώσεων προσωρινῶς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἰς τὴν περιοχὴν «Κουβέρτα» τῆς Κοινότητος Ἐρμιόνης, προσεχῶς δὲ εἰς τὴν ἐν θέσει «Τουῖρος» Βαγίας Αἰγίνης ἔκτασιν τοῦ Β.Ν., παραχωρουμένην ἐπὶ τούτω, βραδύτερον δὲ εἰς τὴν περιοχὴν «Στάνες» τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Πόρου διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν Κατασκηνώσεων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης.

Ἡ ἐν «Κουβέρτα» ὡς ἄνω Κατασκηνώσεις θὰ φέρῃ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἐκκλησιαστικαὶ Μαθητικαὶ Κατασκηνώσεις Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης Οἱ Ἅγιοι Ἀναργύροι», ἡ ἐν «Τουῖρω» Βαγίας Αἰγίνης τὴν ἐπωνυμίαν «Ἐκκλησιαστικαὶ Μαθητικαὶ Κατασκηνώσεις Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης Ὁ Ἅγιος Νεκταριος», ἡ δὲ ἰδρυθησομένη ἐν Πόρῳ «Ἐκκλησιαστικαὶ Μαθητικαὶ Κατασκηνώσεις (ἀρρένων) εἰς «Στάνες» Ἡ Ζωοδόχος Πηγῆ».

Τὸ ὡς ἄνω ἴδρυμα, συνωδὰ πρὸς τὴν ὑπ' ἀριθ. 1) 16-8-1967 ἡμετέραν ἀπόφασιν, ἐντάσσεται ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ Τοπικοῦ Παραρτήματος Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἣτις λαμβάνει μέριμναν ὑπὲρ τῆς νεότητος ἠθικῶς καὶ ὀλικῶς συμπαρισταμένη κατὰ τὸ δυνατόν εἰς τὰς οικονομικὰς ἀνάγκας (ἄρθρα 2 καὶ 3 τοῦ Α. Ν. 976) 46).

Ὁ τρόπος τῆς ἐν γένει λειτουργίας τῶν ὡς ἄνω Κατασκηνώσεων ὀρισθήσεται δι' αὐτοτελοῦς Κανονισμοῦ.

Ἐγένετο ἐν τῷ Ἐπισκοπείῳ Ἰδρας

τῇ 6ῃ Μαρτίου 1968

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

Ὡς Πρόεδρος ἢ Ἐκπρόσωπος τοῦ Νομικοῦ Προσώπου

τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως

† Ὁ Ἰδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης ΙΕΡΟΘΕΟΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΩΝ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΥΔΡΑΣ, ΣΠΕΤΣΩΝ ΚΑΙ ΑΙΓΙΝΗΣ

Ά ρ θ ρ ο ν 1

Παρά τη Ί. Μητροπόλει Ύδρας, Σπετσών και Αιγίνης συνεστήθη διά τής υπ' αριθ. 6)6-3-1968 Πράξεως του Μητροπολίτου Ύδρας, Σπετσών και Αιγίνης ΙΕΡΟΘΕΟΥ Έκκλησιαστικόν Φιλανθρωπικόν Ύδρυμα υπό τήν προσωνυμίαν «ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ (ΑΡΡΕΝΩΝ ή ΘΗΛΕΩΝ) ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΥΔΡΑΣ, ΣΠΕΤΣΩΝ ΚΑΙ ΑΙΓΙΝΗΣ» (Συνοπτικός τίτλος: ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑΙ ΜΑΘΗΤΙΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ ΑΡΡΕΝΩΝ ή ΘΗΛΕΩΝ). Είς τόν τίτλον τούτον προστίθεται υπότιτλος αναφερόμενος εις έκάστην λειτουργούσαν Κατασκήνωσιν του Ύδρυματος ως εξής:

α) Έν «Κουβέρτα» Έρμιόνης «ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ».

β) Έν «Τούρλω» Βαγίας Αιγίνης «Ο ΑΓΙΟΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ».

γ) Έν «Στάνες» Πόρου «Η ΖΩΟΔΟΧΟΣ ΠΗΓΗ».

Έχει ίδιαν σφραγίδα, φέρουσαν κυκλοτερώς έξωθεν μέν τήν ένδειξιν «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑΙ ΜΑΘΗΤΙΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ ΥΔΡΑΣ, ΣΠΕΤΣΩΝ ΚΑΙ ΑΙΓΙΝΗΣ» έσωθεν δέ τόν υπότιτλον έκάστης κατά τὰ ως άνω και εις τὸ κέντρον τὸν προσηγορευτάτην Άγιον.

Ά ρ θ ρ ο ν 2

Σ κ ο π ό ς

Σκοπὸς τοῦ Ύδρυματος εἶναι ἡ διοργάνωσις καὶ λειτουργία κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας έκάστου ἔτους Έκκλησιαστικῶν Κατασκηνώσεων εἰς ὑγιεινὸν παραθαλάσσιον ἢ ὄρεινὸν θέρετρον, καταλλήλως διαμορφωμένον καὶ πληροῦν τὰς ἀπαραιτήτους συνθήκας ἀναπαύσεως, σιτίσεως καὶ καθόλου διαίτης, ἡ παροχή εἰς τοὺς κατασκηνωτάς, μαθητάς ἢ μαθητρίδας, σπουδαστάς ἢ ἐργαζομένους εἰς ἀτμόσφαιραν θείας ἀγάπης καὶ στοργῆς τῆς προσηκούσης χριστιανικῆς ἀγωγῆς καὶ τοῦ ἀπλανοῦς προσανατολισμοῦ αὐτῶν πρὸς τὰς Ἐλληνορθόδοξους ἀρχὰς καὶ παραδόσεις.

Ά ρ θ ρ ο ν 3

Π ό ρ ο ι

α) Αἱ έκάστοτε Κρατικαὶ ἐπιχορηγήσεις.

β) Αἱ ἐκ τοῦ Τοπικοῦ Παραρτήματος τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ὑπὸ τὴν στέγην τῆς ὁποίας λει-

τουργεῖ τὸ ἴδρυμα τῶν Κατασκηνώσεων καὶ ἐκ τοῦ Γενικοῦ καὶ Ένοριακῶν Φιλοπτώχων Ταμείων εἰσφοραί.

γ) Εἰσφοραὶ Ύερῶν Ναῶν, Ύερῶν Μονῶν, Δήμων, Κοινοτήτων, Ὁργανισμῶν κ.λ.π.

δ) Κληρονομίαι, Κληροδοσίαι, δωρεαί.

ε) Πρόσοδοι ἐκ τῆς περιφορᾶς δίσκου ἐν τοῖς Ύεροῖς Ναοῖς τῆς Ύερᾶς Μητροπόλεως ἀπαξ τοῦ ἔτους, εἰσηγουμένου τοῦ Δ. Σ. διὰ τὴν ἡμερομηνίαν.

στ) Πᾶν ἕτερον ἔσοδον προερχόμενον ἐκ πάσης νομίμου πηγῆς.

Ά ρ θ ρ ο ν 4

Διοικήσεις καὶ λειτουργία

α) Διοικεῖται ὑπὸ πενταμελοῦς Δ. Σ., ἀπαρτιζομένου ἐκ τοῦ Μητροπολίτου Ύδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης, ὡς Προέδρου καὶ ἐτέρων τεσσάρων εὐπόληπτων προσώπων κληρικῶν, ἐκπαιδευτικῶν καὶ λοιπῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων, ἐμπόρων κ.ά., μὴ ἀποκλειομένων τῶν γυναικῶν, ὡς μελῶν, ἐπιλεγομένων μετὰ προσοχῆς καὶ διοριζομένων ὑπὸ τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου δι' ἀποφάσεως αὐτοῦ, ἐπὶ τριετεί θητεία, δυναμένη νὰ ἀνανεωθῆ. Τὰ μέλη τοῦ Δ. Σ. ἀντικαθίστανται καὶ πρὸ τῆς λήξεως τῆς θητείας αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Σεβ. Προέδρου αἰτία θανάτου ἢ παραιτήσεως ἢ μετ' ἀδικαιολόγητον ἀποχῆν ἐκ τριῶν συνεδριῶν τοῦ Δ. Σ. ἢ κατόπιν ἠτιολογημένης ἀποφάσεως αὐτοῦ.

β) Τὸ Δ. Σ. ἀποφασίζει περὶ παντὸς θέματος ἀφορῶντος εἰς τὴν ὀργάνωσιν καὶ λειτουργίαν τοῦ Ύδρυματος. Συνέρχεται μετὰ πρόσκλησιν τοῦ Σεβ. Προέδρου ἢ ἐγγράφον αἴτησιν, ἀναγράφουσαν τὴν αἰτίαν τῆς ἐκτάκτου συγκλήσεως, τοῦ ἡμίσεος πλέον ἐνὸς τοῦλάχιστον τῶν μελῶν αὐτοῦ. Αἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται κατὰ πλειονοψηφίαν κατισχυοῦσης ἐν ἰσοψηφίᾳ τῆς ψήφου τοῦ Προέδρου, ὃν ἀπόντα ἢ κωλύομενον ἀναπληροῖ ὁ κανονικὸς καὶ νόμιμος ἀναπληρωτῆς αὐτοῦ ἐγγράφως πρὸς τοῦτο ἐξουσιοδοτούμενος. Τὸ Δ. Σ. εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ, ἐφ' ὅσον οἱ παρόντες εἶναι πλείονες τῶν ἀπόντων.

γ) Κατὰ τὰς συνεδριάσεις τοῦ Δ.Σ. δύνανται νὰ παρίστανται καὶ οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν Κατασκηνώσεων ἢ οἱ ἐξουσιοδοτούμενοι ὑπ' αὐτῶν, ἄνευ ψήφου εἰσηγουμένοι τὰ ἀπασχολοῦντα αὐτοὺς θέματα. Τὰ Πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τοῦ Δ. Σ. ἀναγινώσκονται εἰς τὴν ἀμέσως προσεχῆ συνεδρίαν ὑπογραφόμενα ὑπὸ τῶν μελῶν. Πᾶσα συνεδρία τοῦ Δ. Σ. λογίζεται ἄκυρος ἐφ' ὅσον κατ' αὐτὴν δὲν παρέστη ὁ Σεβ. Πρόεδρος ἢ ὁ νόμιμος αὐτοῦ ἀναπληρωτῆς.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 5

Σ υ γ κ ρ ό τ η σ ι ς ε ἰ ς σ ῶ μ α,
ἐ κ π ρ ο σ ῶ π η σ ι ς

Κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίαν τοῦ Δ. Σ. συγκροτεῖται τοῦτο εἰς σῶμα διὰ τῆς ἐκλογῆς Ἀντιπροέδρου, Ταμίου καὶ Γραμματέως.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Δ. Σ. ἢ ὁ νομίμως ἐξουσιοδοτούμενος ὑπ' αὐτοῦ πρὸς τοῦτο ἐκπροσωπεῖ τὸ Ἰδρυμα ἐνώπιον πάσης Ἀρχῆς, διοικητικῆς ἢ δικαστικῆς, συμβάλλεται διὰ λογαριασμὸν τοῦ Ἰδρύματος, ὑπογράφει τὴν ἀλληλογραφίαν, ἐπικυροῖ τὰ ἀντίγραφα ἢ τὰ ἀποπάσματα τῶν πρακτικῶν τῶν συνεδριῶν τοῦ Δ. Σ.

Ὁ Γραμματεὺς τηρεῖ τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριῶν τοῦ Δ. Σ., διεξάγει πᾶσαν τὴν ἀλληλογραφίαν, τηρῶν βιβλίον Πρωτοκόλλου καὶ λοιποὺς φακέλλους (Ἀρχεῖον τοῦ Ἰδρύματος). Καθίκοντα εἰδικοῦ Γραμματέως δύνανται νὰ ἀνατεθῶσιν εἰς ἓνα τῶν ὑπαλλήλων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἢ ἕτερον συνεργάτην.

Ὁ Ταμίας διαχειρίζεται τὰ περιουσιακὰ στοιχεῖα τοῦ Ἰδρύματος, συμφώνως τῷ Νόμῳ, ὑπόλογος ὢν ἐναντι τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Δ. Σ., τηρεῖ τὰ βιβλία διαχειρίσεως μὴ δυνάμενος νὰ ἔχη εἰς χεῖρας αὐτοῦ ποσὸν πλεόν τῶν 15.000 δραχ. Καθίκοντα εἰδικοῦ Ταμίου δύνανται νὰ ἀνατεθῶσιν εἰς τινα τῶν ὑπαλλήλων ἢ καὶ ἑτέρων συνεργατῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως τιμητικῶς ἢ ἐπὶ μικρᾷ ἀντιμισθίᾳ.

Τὸ Δ.Σ. συντάσσει διὰ τοῦ Ταμίου καὶ ψηφίζει Προϋπολογισμὸν καὶ ἀπολογισμὸν τοῦ Ἰδρύματος, ἐκλέγει τριμελῆ Ἐπιτροπὴν διὰ τὸν ἔλεγχον τῆς ἐτησίας διαχειρίσεως (Βιβλίων Ταμείου, κτηματολογίου, ἐνταλμάτων Πληρωμῶν, Τιμολογίων κ.λπ.).

Ἄ ρ θ ρ ο ν 6

Τ η ρ ο ῦ μ ε ν α Β ι β λ ι α

α) Πρωτόκολλον Ἀλληλογραφίας εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐγγράφων.

β) Βιβλίων Πρακτικῶν, εἰς ὃ καταχωρίζονται τὰ Πρακτικὰ τῶν συνεδριῶν τοῦ Δ. Σ., ἔνθα συμπεριλαμβάνονται καὶ αἱ ληφθεῖσαι ὑπ' αὐτοῦ ἀποφάσεις.

γ) Βιβλίον Ταμείου καὶ λοιπὰ κατὰ Νόμον ὀριζόμενα διαχειριστικὰ βιβλία (Γραμμάτια εἰσπράξεων, ἐντάλματα πληρωμῶν κ.λπ.).

δ) Βιβλίον κτηματολογίου εἰς ὃ καταγράφονται ἅπαντα τὰ κτήματα τοῦ Ἰδρύματος κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν κτήσεως.

ε) Πᾶν ὅ,τι διὰ Νόμου ἢ δι' ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ. ὀρίζεται.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 7

Τ ρ ό φ ι μ ο ι

Γίνονται δεκτοὶ εἰς τὰς Κατασκηνώσεις μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι α) ἀπόφοιτοι τῆς στοιχειώδους ἐκπαίδευσως, β) Μέσης καὶ Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαίδευσως φοιτήσαντες κατὰ τὴν σχολικὴν περιόδον εἰς τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης, εἰς τὴν ὁποίαν διαμένουν ἢ ἐκ τῆς ὁποίας κατάγονται, γ) Μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων καὶ ἐξ ἄλλων περιφερειῶν προερχόμενοι, διακρινόμενοι διὰ τὸ ἦθος αὐτῶν.

Εἰς τὰς Κατασκηνώσεις εἰσάγονται κατὰ προτεραιότητα εὐλαβῆ τέκνα ἱερέων, ὀρφανὰ τέκνα πολυτέκνων ἢ ἀπόρων οἰκογενειῶν, ἀριστοῦχοι μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι. Ἡ εἰσαγωγή γίνεται τῇ αἰτήσει τοῦ γονέως, συμμαρτυροῦντος τοῦ οἰκείου ἐφημερίου περὶ τῆς χρηστοθειας τοῦ κατασκηνωτοῦ. Ἀποκλείονται τῆς συμμετοχῆς οἱ πάσχοντες ἐκ μεταδοτικοῦ νοσήματος ἢ ἐκ παθήσεων ἀπαιτουσῶν εἰδικὴν διαίταν ἢ νοσηλευτικὴν μέριμναν. Ἐκαστος κατασκηνωτῆς εἰσέρχεται εἰς τὰς Κατασκηνώσεις φέρων τὰ ὑπὸ τοῦ Ἰδρύματος ὀριζόμενα εἶδη.

Τὸ Δ. Σ. ρυθμίζει τὰς κατ' ἔτος κατασκηνωτικὰς περιόδους, κεχωρισμένως δι' ἄρρενας καὶ θήλειες, τὸν ἀριθμὸν τῶν κατασκηνωτῶν ἐκάστης περιόδου, ὡς καὶ τὸ διοικητικὸν καὶ ὑπηρετικὸν προσωπικόν.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 8

Π ρ ο σ ω π ι κ ὸ ν τ ῶ ν Κ α τ α σ κ η ν ὴ σ ε ω ν

Τὸ προσωπικὸν ἐκάστης Κατασκηνώσεως ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ Ἀρχηγοῦ, τοῦ Ὑπαρχηγοῦ, τοῦ Διαχειριστοῦ, τοῦ Ἱατροῦ μετὰ τῆς Νοσοκόμου, ἀναλόγου ἀριθμοῦ ὀμαδαρχῶν, κατὰ προτίμησιν Ἐπιστημόνων ἢ φοιτητῶν, ἐνὸς μαγειροῦ μετὰ τῶν βοηθῶν αὐτοῦ καὶ τῆς ὀμάδος ἐθελοντριῶν Κυριῶν.

Ὅρίζεται πρωτίστως ὁ πνευματικὸς σύμβουλος τῆς Κατασκηνώσεως, ὅστις κατὰ κανόνα ἐπιτελεῖ τὴν διακονίαν τῆς Ἐξομολογήσεως.

Καθίκοντα ἀρχηγοῦ ἀνατίθενται εἰς Ἱεροκέρυκα ἢ ἕτερον λόγιον Κληρικὸν ἢ ἱεραποστολικὸν πρόσωπον, ἔχον τὰ πρὸς τοῦτο διοικητικά, μορφωτικὰ καὶ πνευματικὰ προσόντα. Ἡ ἐκλογή τοῦ προσώπου ἐπαφίεται εἰς τὴν διακριτικὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Σεβ. Προέδρου.

Ὁ Ἀρχηγὸς διευθύνει τὴν κατασκηνώσιν, ἐπιπεύει διὰ τὴν καλὴν λειτουργίαν αὐτῆς, Προϊσταται τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ ὅπερ καὶ ἐλέγχει διὰ τὴν καλὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ, εἰσπηγίται εἰς τὸ Δ. Σ. περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατασκηνωτῶν καὶ λοιπῶν θεμάτων πρὸς λήψιν ἀποφάσεων, ἐπιμελεῖται τῆς τηρήσεως τοῦ ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ, μεριμνᾷ διὰ τὴν χρηστὴν

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Παπικαὶ δηλώσεις διὰ τὴν ἐνότητα

Ἵορθοδόξων καὶ Ρωμαιοκαθολικῶν.

ἽΟ Πάπας ἽΙωάννης-Παῦλος Β΄, δεχθεὶς ὁμάδα ἽΟρθοδόξων σπουδαστῶν καὶ ὁμιλήσας πρὸς αὐτοὺς, ἐδήλωσεν, ὅτι ὁ ἀπ' ἀλλήλων χωρισμὸς ἽΟρθοδόξων καὶ Ρωμαιοκαθολικῶν ἀποτελεῖ αἰδίως σήμερον, εἰς ἓνα κόσμον, ὁ ὁποῖος ἀπαιτεῖ γνησιότητα καὶ συνοχήν, ἀνυπόφορον ἀρνητικὴν μαρτυρίαν». ἽΕπὶ πλεόν ὁ Προκαθήμενος τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς ἽΕκκλησίας ὑπεγράμμισεν, ὅτι παρ' ὅλον ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀκόμη μεταξὺ τῶν δύο ἽΕκκλησιῶν τελεία κοινωνία, ὑφίστανται παρὰ ταῦτα πολλὰ δυνατῶτατες συνεργασίας, ἐξήτησε δὲ ἐκ τῶν ἀκροατῶν του νὰ ἐπιβεβαιώσουν πρὸς τοὺς πνευματικὸς ἡγέτας των αὐτὴν σταθερὰν

συμπεριφορὰν, διαγωγὴν καὶ ἀγνήν ἀναστροφὴν τῶν τροφίμων καὶ γενικότερον διὰ τὴν πραγματοποιήσιν τῶν σκοπῶν τῶν ἽΕκκλησιαστικῶν κατασκηνώσεων.

ἽΟ ἽΠαρχηγὸς δέον νὰ ἔχη ἱκανότητα καὶ πολλὴν πείραν, βοηθεῖ ἢ ἀναπληροῖ τὸν ἽΑρχηγόν, ἀρμόδιον διὰ τὴν τήρησιν τοῦ Προγράμματος, ἐποπτεύει διὰ τὴν τάξιν, ἡσυχίαν καὶ καθαριότητα, ἔχει τὴν εὐθύνην τῆς διαφυλάξεως τῶν ὄργάνων τῆς ψυχαγωγίας, ἀναφέρει εἰς τὸν ἽΑρχηγόν πᾶσαν φθορὰν, ζημίαν, παράλειψιν ἢ παρεκτροπὴν τῶν κατασκηνωτῶν, ἐπιβλέπει διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς κινητῆς καὶ ἀκινήτου περιουσίας τοῦ ἽΙδρύματος.

ἽΟ Διαχειριστῆς τηρεῖ τὴν διαχείρισιν καὶ τὰ διαχειριστικὰ βιβλία, παρακολουθεῖ τὴν εἰσαγωγὴν καὶ ἐξαγωγὴν τροφίμων ἐκ τῆς ἀποθήκης, προμηθεύεται ἐγκαίρως τὰ ἀπαιτούμενα ἐφόδια, τρόφιμα καὶ πᾶν χρήσιμον ὑλικὸν διὰ τὴν ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν τῆς Κατασκηνώσεως καὶ λαμβάνει προνοητικῶς τὰ ἐκάστοτε ἀναγκαῖα μέτρα διὰ νὰ μὴ σημειωθῇ ἔλλειψις ἢ ἀνωμαλία διαχειριστικῆ.

Οἱ ὁμαδάρχαι ἐκλέγονται κατὰ προτίμησιν μεταξὺ προσώπων ἐμφορομένων ὑπὸ ἱεραποστολικῶ ζήλου καὶ ἔλλειψι τοιούτων προσλαμβάνονται ἐπὶ συμβάσει δι' ἐργασίαν ὄρισμένης χρονικῆς διαρκείας. Συνεργάζονται στενῶς μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ τοῦ ὑπαρχηγοῦ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τῆς κατασκηνώσεως, ἀσκούντες μετὰ ζήλου τὸ ἔργον τῆς πνευματικῆς καλλιιεργείας τῶν μικρῶν κατασκηνωτῶν τῆς ὁμάδος των καὶ φροντίζοντες ἐκ παραλλήλου νὰ τέρπον τὰς καρδίας αὐτῶν μετὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ ἽΕλληνικὴν μουσικὴν καὶ μετὰ ἄλλους τρόπους καὶ μέσα ψυχαγωγίας.

ἽΟ μάγειρος καὶ οἱ βοηθοὶ αὐτοῦ ἐκτελοῦν τὰ καθήκοντά των, ἐπιμελοῦνται τῆς καθαριότητος τῶν σκευῶν, τοῦ μαγειρείου καὶ τοῦ ἐστιατορίου, τηροῦν

δέλησιν του, ὅπως συνεργασθῇ μετ' αὐτῶν διὰ νὰ προχωρήσουν πρὸς τὴν τελείαν ἐνότητα».

Τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς ἽΕκκλησίας τῆς ἽΕλλάδος εὐχεται, ὅπως οἱ παπικοὶ ὁδοὶ λόγοι μὴ εἶναι ἀπλῶς ἐκφρασις διπλωματικῆς σκοπιμότητος ἢ ἀβροφροσύνης, ἀλλ' ἀπηγοῦν γνησίαν οἰκουμηνικὴν διάθεσιν, προϋποθέτουν ἀπόφασιν περὶ ἀποφυγῆς ἐν τῷ μέλλοντι πάσης ἐνεργείας, ἡτις θὰ ἀπειτέλει πρόκλησιν διὰ τὴν εὐαισθησίαν τοῦ ἽΟρθοδόξου Χριστεπώνυμου πληρώματος ἢ καὶ ἐπιπροσθεῶν εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐνότητος πρόσκομμα.

Οἱ ἽΕλληνες ἐν τῇ Ε.Ο.Κ.

ἽΟ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κορίνθου κ. Παντελεῆμων, ἐν σχετικῷ ἄρθρῳ δημοσιευθέντι εἰς

τὸ ἐγκεκριμένον διατολόγιον καὶ συμμορφοῦνται πρὸς τὰς ἐντολάς τοῦ ἽΑρχηγοῦ.

Τὰς ὑπολοίτους ὑπηρεσίας ἐν τῇ κατασκηνώσει ἀναλαμβάνουν ἐκ περιτροπῆς οἱ κατασκηνωταὶ τῇ ὑποδείξει τοῦ ἽΑρχηγοῦ ἢ τοῦ ἽΠαρχηγοῦ.

ἽΑ ρ θ ρ ο ν 9

Π ε ρ ἱ π τ ω σ ἱ ς δ ἱ α λ ὑ ς ε ω ς

ἽΕν περιπτώσει διαλύσεως τοῦ ἽΙδρύματος, ἅπασα ἢ ἀκίνητος περιουσία τούτου, ὡς καὶ πάντα τὰ ἐπιπλα, σκεύη καὶ λοιπὰ κινητὰ, περιέρονται εἰς τὸ Τοπικὸν Παράρτημα τῆς ἽΑποστολικῆς Διακονίας τῆς ἽΙερᾶς Μητροπόλεως, δυνάμενον νὰ διαθέσῃ τὴν ὅλην περιουσίαν, δι' οἰονδήποτε παρεμφερῆ σκοπόν. Ἀπόφασις περὶ διαλύσεως ἢ τροποποιήσεως τῶν ὄρων τοῦ παρόντος δὲν λαμβάνεται ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Μητροπολίτου.

ἽΑ ρ θ ρ ο ν 10

Παντὸς θέματος, μὴ διαλαμβανομένου ἐν τῷ παρόντι ἽΟργανισμῷ, ἐπιλαμβάνεται πρὸς ἐπίλυσιν αὐτοῦ τὸ Δ. Σ. τοῦ ἽΙδρύματος.

ἽΟ παρὼν ἽΟργανισμὸς καταργεῖται ἢ τροποποιεῖται κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ. τοῦ ἽΙδρύματος, λαμβανομένης ἐν συνεδριάσει, παρισταμένου αὐτοπροσώπως τοῦ Σεβ. Προέδρου. Πάυει τέλος ἰσχύουσα πᾶσα ἐτέρα διάταξις ἀντικειμένη τῷ παρόντι ἽΟργανισμῷ.

ἽΕσωτερικὸς Κανονισμὸς, ψηφιζόμενος ὑπὸ τοῦ Δ. Σ. καθορίζει τὰ τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς καὶ λειτουργίας τοῦ ἽΙδρύματος.

ἽΕν ἽΤόρῳ τῇ 30ῇ Μαρτίου 1968

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

ἽΟ ἽΤόρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης ΙΕΡΟΘΕΟΣ

ἐσπερινὴν ἐφημερίδα τῶν Ἀθηνῶν, ἀναφερόμενος εἰς τὴν εἴσοδον τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Ε.Ο.Κ., τονίζει ὁρθῶς, ὅτι πρέπει «ἀντὶ τὰ φοβόμαστε, νὰ ἀνασκουμπωθοῦμε, νὰ ἀφήσουμε τὰ προσωπικὰ καὶ νὰ κοιτάξουμε τὰ γενικά. Νὰ οὐσιαστικοποιηθοῦμε καὶ νὰ ἀφήσουμε τοὺς ἐξυπναρισμοὺς καὶ τὶς ἀπάτιες. Νὰ σιρῶθοῦμε στὴ δουλειὰ καὶ νὰ δουλεύουμε ὅπως οἱ Εὐρωπαῖοι καὶ οἱ Ἀμερικάνοι... Νὰ ἀποκεφαλίσουμε μὴ γιὰ πάντα τὴν ρουσφετολογία...».

Ἀναφερόμενος ἐν συνεχείᾳ ὁ Σεβασμιώτατος εἰς τὸ ὑπόθετον ἐν Ἑλλάδι πνευματικὸν δυναμικὸν ἐποχραμίζει: «Τὰ φρόντα μας, ἡ Ὁρθοδοξία, ἡ Παράδοση, τὰ κατάλοιπα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας καὶ κληρονομιάς, ἡ καλὴ νοοτροπία ποὺ ἔχει ἀρχαῖες ρίζες, ἡ φρονικὴ εὐφροσύνη, ἡ ἐθγατικότητά, οἱ οἰκογενειακὲς ἀρχές κ.λπ. θὰ μᾶς βοηθήσουν ὄχι μόνον νὰ ἐπιζήσουμε καὶ νὰ ἐπιπλεύσουμε, ἀλλὰ καὶ νὰ μεγαλοουργήσουμε καὶ σὲ ἄλλους πολλοὺς τομεῖς, ὅπως ἔχει ἤδη γίνεαι μὲ τὴν ναυτιλία μας καὶ μὲ τοὺς Ἕλληνας κορυφαίους ἐπιστήμονες κυρίως στὴν Ἀμερικὴ».

Εἶναι ἴσως περιττὸν νὰ προστεθῆ, ὅτι τὰ λεγόμενα ἐπὶ τοῦ ἁγίου Κορίνθου, σηφοίζονται εἰς τὴν αὐτονόητον προϋπόθεσιν, ὅτι ἐκεῖνο κυρίως, ὅπερ θὰ ἀποτελῆ τὴν εἰδοποιὸν διαφορὰν τῆς παρουσίας τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ Ε.Ο.Κ. καὶ θραδύτερον ἐν τῇ Ἡνωμένῃ Εὐρώπῃ, θὰ εἶναι ἡ προσήλωσις τῆς εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν, ἣτις ἀποτελεῖ τὴν καὶ ἐξοχὴν ἐνοποιὸν δύναμιν.

Ἐδραι Ὁρθοδόξου Θεολογίας

εἰς Ρωμαιοκαθολικὰς Θεολογικὰς Σχολὰς.

Μετὰ μεγίστης ἱκανοποιήσεως ὁ Ὁρθόδοξος κόσμος πληροφροεῖται, ὅτι αἱ Ρωμαιοκαθολικαὶ Θεολογικαὶ Σχολαὶ τῆς Δυτικῆς Γερμανίας, ἡ μὴ μετὰ τὴν ἄλλην, ἰδρύουν τακτικὰς ἔδρας πρὸς διδασκαλίαν τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας καὶ πρὸς προβολὴν τῶν πνευματικῶν θησαυρῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Διὰ τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ἐδρῶν οἱ φοιτηταὶ τῶν Σχολῶν τούτων πρόκειται νὰ γνωρίσουν ἰδιαιτέρως τὴν ἱστορίαν τῆς καθ' ὅλον Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τὰ κύρια γνωρίσματα τῆς ὁρθοδόξου πνευματικότητος, τοὺς θησαυροὺς τῆς ὁρθοδόξου λειτουργικῆς παραδόσεως καὶ τὰς ἰσχυροὺς σήμερον λειτουργικὰς μορφὰς, ἐν ταῖς ὁποῖαις —κατὰ πηγαῖον, πλαστικὸν καὶ βιωματικὸν τρόπον— εἶναι τεθησαυρισμένα ἡ πεμπουσία τῆς διδασκαλίας τῆς Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης, ἡ διδασκαλία τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, αἱ ἀναλαμπαὶ τῆς Πανευρωπαϊκῆς σκέψεως καὶ τὸ καθ' ὅλον ἀντικειμενικὸν πνεῦμα τῆς ζωῆς τῆς ἀρχαίας, ἠνωμένης καὶ ἀδιατάετου Ἐκκλησίας.

Ἐκ τούτων καθίσταται φανερόν, ὅτι εἶναι ἀναγκαῖον νὰ εὐρεθῆ τρόπος, ὥστε αἱ ἔδραι αὗται νὰ πληροῦνται δι' ἐπιλογῆς ἱκανῶν Ὁρθοδόξων Θεολόγων, διακρινομένων διὰ τὰς ἀκαδημαϊκοῦ χαρακτήρος θεο-

λογικὰς συγγραφὰς τῶν καὶ διὰ τὸ ἀποδεδειγμένον ἀκραιφνὲς ὁρθόδοξον φρόνημά τῶν.

Τὸ ἐν Μασσαλίᾳ Ὁρθόδοξον Κέντρον

«Ὁ ἅγιος Εἰρηναῖος».

Ἡ ἀπὸ τινῶν μηνῶν λειτουργία ἐν Μασσαλίᾳ τοῦ Ὁρθοδόξου Κέντρον «Ὁ ἅγιος Εἰρηναῖος» ἀποτελεῖ γεγονός, ἄξιον ἰδιαιτέρας ἐξάφσεως. Ὡς ἐτόνισεν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γαλλίας κ. Μελέτιος κατὰ τὴν τελετὴν τῶν ἐγκαινίων τοῦ Κέντρον, τοῦτο θὰ εἶναι ἕνας χώρος ὅπου οἱ Ὁρθόδοξοι τῆς Μασσαλίας θὰ συνειδητοποιήσουν καλύτερον τὴν Ὁρθοδοξίαν τῶν, μὲ τὴν περισυλλογὴν καὶ τὴν προσευχὴν. Ἐνας χώρος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου θὰ ἐννοήσουν διατὶ ἀξίζει νὰ μείνη κανεὶς ὁρθόδοξος, ὄχι μόνον ἀπὸ πισιότητα πρὸς τὴν μητέρα-πατριδα, ἀλλὰ λόγῳ τῆς ὠραιότητος, τοῦ θάθους, τῆς ζωῆς ἀληθείας τῆς παραδόσεώς μας».

Ἀλλὰ τὸ Ὁρθόδοξον τοῦτο Κέντρον, τὸ ὁποῖον θὰ συντελέσῃ ὥστε «ὅλοι οἱ ὁρθόδοξοι νὰ αἰσθάνονται οἰκεῖοι, ὡσάν μίᾳ μεγάλῃ οἰκογένειᾳ», ἔχει καὶ ἐτέραν ἀποστολὴν ἀνταποκρινομένην εἰς τὸ ὅτι ὁ ἅγιος Εἰρηναῖος διεκρίνετο καὶ διὰ τὸ γνήσιον οἰκουμενικὸν του πνεῦμα. «Πρέπει τὸ Κέντρον τοῦτο, ὡς ἐτόνισεν ὁ ἅγιος Γαλλίας, νὰ ἀποθῆ ἐπίσης ἕνας χώρος συναντήσεως, ἀνεγνωσέως καὶ φιλίας δι' ὅσους ἐπικαλοῦνται τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐπιθυμοῦν ἀπὸ κοινοῦ νὰ ἀναγγείλουν τὴν ἀνάστασιν Του. Ἐνας χώρος, ὅπου ὁ κανεὶς δύναται νὰ εἴπῃ εἰς τοὺς ἄλλους: αἱ ἐλλείψεις μου σημαίνουν τὴν ἀπουσίαν σας!».

Εὐχόμεθα, ὅπως τὸ Ὁρθόδοξον Κέντρον «Ὁ ἅγιος Εἰρηναῖος» ἀνταποκριθῆ ἐπιτυχῶς εἰς τοὺς ἐψηλοὺς καὶ ἀξιεπαίτους στόχους του καὶ ἀποδώσῃ καρπὸν ἑκατονταπλασίονα.

Λατρεία καὶ Διακονία.

Ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Εὐάγγελος Θεοδώρου, ὁμιλήσας τῇ 31 Ἰουλίου ἐ. ἔ. ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Αἰδελβέργης (Heidelberg) ἐπὶ τοῦ θέματος «Λατρεία καὶ Διακονία ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ», ἐτόνισεν, πρὸς τοὺς ἄλλοις, ὅτι ἡ διακονικὴ ἐργασία καὶ ἡ καθ' ὅλον κοινωνικὴ δραστηριότης τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἦσαν καὶ εἶναι πάντοτε συνδεδεμένα μετὰ τῆς λειτουργικῆς ζωῆς, ἣτις ἀποτελεῖ τὸ ποιητικὸν καὶ τὸ τελικὸν αἴτιον πάσης ἐκφάνσεως τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ βίου. Ἡ λατρευτικὴ ζωὴ οὐ μόνον ὑπῆρξεν ἡ περιοχὴ, ἐν τῇ ὁποῖα ἐξεκολάφθησαν αἱ διάφοροι πτυχαὶ τοῦ διακονικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὁ ρηξικέλευθος ἀνατολικὸς θεσμὸς τῶν διακονισῶν, ἀλλ' ἐπὶ πλέον ὑπῆρξε καὶ ἡ ζωτικὴ ἐντελέχεια, ἣτις πάντοτε ἐξωποιοῦσε καὶ κατέστησε καρποφόρους τὰς διαφόρους ἐκδηλώσεις τῆς ὑπὲρ τῶν συνανθρώπων ἐμπροσθέν ἀγάπης.

ΙΩΒΗΛΑΙΟΝ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΤΟΥ «ΠΑΝΤΑΙΝΟΥ» 1908 - 1978

Με τὸ ἀνά χειρὸς τεύχος Ἰανουαρίου - Φεβρουαρίου 1979 ὁ ΠΑΝΤΑΙΝΟΣ, τὸ ἐπίσημον Δελτίον τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, εἰσέρχεται εἰς τὸ 71ον ἔτος ἀπὸ τῆς ἐκδόσεώς του· ὁ νοῦς ἡμῶν στρέφεται εἰς τὰ ὀπίσω κατὰ 70 ἔτη —διότι ὁ γράφων ὑπῆρξεν ἐκ τῶν πρώτων ἀναγνωστῶν τοῦ ΠΑΝΤΑΙΝΟΥ—.

1908. Πατριάρχης, ὁ ἀείμνηστος Φώτιος, ὁ Ἁγιοκαπίτης. Τὸ πρῶτον Ἀρχιεπισκοπικὸν Ζήτημα Κύπρου εὐρίσκειτο ἐν τῷ τελειοῦσθαι, ἀφοῦ εἶχε ταραχῆς τὴν τάλαιναν Κύπρον, ἀπὸ τοῦ 1900. Ὁ Πατριάρχης Φώτιος ἐπηγαινοῦντο, πότε εἰς τὴν Πόλιν καὶ πότε εἰς τὴν Κύπρον, ὑπεραμυνόμενος τοῦ ἀπὸ Κιτίου Ἀρχ. Κυρίλλου, ἐνῶ ὁ Οἰκουμενικός, Ἰωακείμ ὁ Γ' ἐπέμενε ἀναγνωρίζων τὸν ἀπὸ Κυρηνείας Κύριλλον. Εἰς τὸ Πατριαρχεῖον τότε (1908) εἶχαν προστρέξει, ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Φωτίου, ἐπιφανεῖς ἐξ Ἱεροσολύμων Ἁγιοταφίται, ἀνώτεροι κληρικοί ὡς ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μελέτιος Μεταξάκης (ἐπὶ μικρὸν διάστημα, μεταθὰς κατόπιν εἰς τὴν Πόλιν), ὁ Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Παπαδόπουλος καὶ ὁ ἐπιφανὴς λαϊκὸς Καθηγητὴς τῆς κλεισθείσης Σχολῆς τοῦ Σταυροῦ Γρηγόριος Παπαμιχαήλ, συνοδεύων τὸν Πατριάρχην εἰς Κύπρον. Καὶ ἐκεῖ ἀναφέρει, εἰς τὰς Ἀναμνήσεις του, ὁ Παπαμιχαήλ, «εἰς τὴν θολὴν καὶ ἀνιερὰν ἀτιμωσίαν τῶν ἀτλεωτήτων συζητήσεων, περὶ τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ, ἐπεφάνη ἀκτὶς φωτός, ἢ κυσφόρησις», ὡς ἀναφέρει, ἐπιχαρίτως, τῆς Ἰδρύσεως Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, μετ' ἐκδόσεως τῶν Περιδικῶν Ἐκκλησιαστικοῦ Φάρου καὶ Πανταίνου. Διὰ τὴν διεύθυνσιν τῶν περιοδικῶν, ὁ ἀγγλίνους καὶ διορατικὸς Φώτιος εἶχε τὸν κατάλληλον ἄνθρωπον διὰ τὴν κατάλληλον θέσιν, τὸν Καθηγητὴν Παπαμιχαήλ.

Ἡ ἐμφάνισις τοῦ Α' Τεύχους τοῦ Πανταίνου εἶναι ἀξιοσημείωτος. Ἐν πρώτοις, τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, λινοτυπικαὶ μηχαναὶ ἦσαν ἄγνωστοι (εἰσῆχθη ἡ πρώτη λινοτυπικὴ μηχανή ἐπὶ Π. Μελετίου εἰς τὸ Τυπογραφεῖον), καὶ τὸν λόγον εἶχον οἱ Τυπογράφοι (ἀξιοσημείωτον καὶ τὸ γεγονός τῆς ἐλλείψεως, κατὰ δύναμιν, λαθῶν καὶ σφαλμάτων εἰς τὴν ἐκτύπωσιν). Ἡ προμετωπίς τοῦ Α' τεύχους φέρει μὲ φιλοῦς ἀριθμοὺς —θὰ ἐχρειάζετο κανεὶς φακόν—, τὸ ἔτος τῆς ἐκδόσεως 1908, τὴν δὲ ἡμερομηνίαν τῆς ἐκδόσεως, 19 Σεπτεμβρίου, ἐξήτει ὁ ἀναγνώστης εἰς τὸ τέλος τοῦ τεύχους εἰς τινὰ γωνίαν. Ἀνεφέρετο ἡ οἰκία τοῦ Διευθυντοῦ (δόδος Γκέσι πασά), πλὴν τὰ «γραφεῖα» τοῦ Πανταίνου ἦσαν μετέωρα ὡς ἓνα εἶδος περιστερεῶνος, παράπηγμα ξύλινον, εἰς τὸ ὅποιον ἀνήρχετο καὶ κατήρχετο ὁ Διευθυντὴς μετὰ τοῦ μόνου βοηθοῦ του (ἀείμνηστου Βουρλάκη) τῇ βοήθειᾳ ἀνεμόσκαλας... Καὶ ὅμως, αὐτὴν τὴν ἀνεμόσκαλα μετεχειρίζοντο οἱ ἐπιφανεῖς «συνεργάται» Ἁγιοταφίται τοῦ Πανταίνου, ἐμπερίστατοι καὶ μὴ, «τῇ Χάρτι τοῦ Παναγίου καὶ Ζωοδόχου Τάφου» (ὡς τότε μετὰ τὸ Ἑσθινὸν Εὐαγγέλιον ὁ ὀρθοῦντος ἱερεὺς ἐξ εὐλαθείας πρὸς τὸν Ἁγιοταφίτην Προκλήθμενον συνηρμολόγει μετὰ τῆς ἐπικλήσεως Ἀγίων). Τὸ Π. Τυπογραφεῖον εὐρίσκειτο εἰς ἕτερον ξύλινον παράπηγμα ἐν τῷ αὐλογύρῳ τοῦ γηραίου Ἀγίου Σάββα. Ἐξεδίδετο δὲ ὁ Πανταίνος, ἀνελλιπῶς, καθ' ἐκάστην Πέμπτην, ἄγρυπνον ἔχων τὸν κέρβερον τῆς τάξεως ἀοίδιμον Π. Ἐπίτροπον Ἁγίου Τριπόλεως, ὅστις δὲν ἐχωράτευσεν διὰ τυχὸν ἀργοπορίαν.

Κατὰ τὰ 70 αὐτὰ χρόνια τῆς παρουσίας του, ὁ Πανταίνος ἐξετέλεσε χρῆν Χρονικογράφου τῆς κινήσεως τοῦ Πατριαρχείου. Ὁ ἴδιος ὁ Π. Φώτιος συνέ-

Ἔθεν σήμερον πᾶσα μορφή κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης δὲν πρέπει νὰ ἐκφυλίσθῃ εἰς ἀναιμικὴν «οἰματιστικὴν» δραστηριότητα, ἀντιμετωπίζουσαν περιστασιακῶς ἐπειγούσας περιπτώσεις κοινωνικῆς δυστυχίας καὶ ἀνάγκης, ἀλλὰ πρέπει —ἐντὸς ζωῆς ἐκκλησιαστικῆς λειτουργικῆς ἀιμοσφαίρας— νὰ ἀντιμετωπίζῃ τὴν ὁργανικὴν ὁλότητα τῶν ὕλικοπνευματικῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου. Τοῦτο ἐξηγεῖ διατὶ εἶναι ἀναγκαῖα ἢ συνεργασία τῶν κρατικῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν μετὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις μόνη παρουσιάζει τὰς ἀληθεῖς διαστάσεις τῆς κοινωνικῆς διακονίας καὶ προσφέρει τὰ ἀναγκαῖα δι' αὐτὴν δραστικά κίνητρα καὶ ἐλατήρια.

Τὰ θεμέλια τοῦ ὑγιούς φεμινισμοῦ.

Ἐξ ἀφορμῆς τῆς εἰσόδου τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Ε.Ο.Κ. πολὺς λόγος ἐγένετο ἐσχάτως εἰς τὰς ἑλληνικὰς ἐφημερίδας περὶ τῆς ἀνάγκης ἐπιταχύνσεως τῆς διαδικασίας χειραφεσίας τῆς Ἑλληνίδος καὶ περὶ ἐπιταχύνσεως τοῦ γυναικείου κινήματος τῆς χώρας.

Ἀναμφιβόλως πρέπει νὰ γίνων πολλὰ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἐξυγιάνσεως τοῦ οἰκογενειακοῦ δικαίου, τῆς δικαίας συμμετοχῆς τῶν γυναικῶν εἰς τὴν ἐργασίαν, τῆς ἀνυψώσεως τῆς μορφωτικῆς στάθμης τῶν γυναικῶν, τῆς ἀξιοποιήσεως τῆς βιολογικῆς ιδιαιτελείας τοῦ γυναικείου φύλου, τῆς προστασίας τῆς μητρικότητος, τῆς ὑπὲρ τῶν ἐργαζομένων μητέρων προνοίας, τῆς καταπολεμήσεως τῆς διαφημιστικῆς προβολῆς τοῦ γυναικείου σώματος ὡς καταναλωτικοῦ ἐμπορεύματος, τῆς καταργήσεως τῆς παντὸς εἶδους καταπίεσεως τῶν γυναικῶν ἐκ μέρους τῶν ἀνδρῶν κ.τ.λ.

Ἄλλ' ἐν πάσῃ προσπάθειᾳ πρὸς βελτίωσιν τῆς θέσεως τῶν γυναικῶν δὲν πρέπει νὰ ληρομηθῇ, διὰ τὰ θεμέλια τοῦ ὑγιούς φεμινισμοῦ ἐτιθέσθαι ὑπὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅστις διεκήρυξεν «ὅτι ἓν ἄρσεν καὶ θῆλυ», καὶ ὅτι πᾶσα «φεμινιστικὴ» ἐξέδομησις θὰ ἀποβαίῃ, ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει εἰς βάρος τῶν γυναικῶν, ἐὰν δὲν στηρίζεται ἐπὶ τῶν ἠθικῶν καὶ ἀνθρωπιστικῶν ἀρχῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Εἶναι ἐπὶ τέλους καιρὸς νὰ κατανοηθῇ ὅτι πᾶσα μορφή τοῦ ἀντιχριστιανικοῦ καὶ ὕλιστικῶ φεμινισμοῦ ἀποτελεῖ ἐκδηλὸν ἀυτοαντίφασιν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ίερά Μητρόπολις Μηθύμνης

Νέοι Κληρικοί

Στην Ήπαρχία Μηθύμνης έχειροτονήθησαν οι εξής νέοι κληρικοί. Στις 22 Ιουλίου ο Διάκονος Έλευθ. Καρμύρης πτυχιούχος τής Έκκλησιαστικής Σχολής Πάτμου και Παιδαγωγικής Ακαδημίας Μυτιλήνης, έτοποθετήθη Διάκονος εϊς τὸ Παλαιοδικὸν Προσκύνημα Ταξιάρχων Μανταμάδου. 2) Στις 25 Ιουλίου ο πρεσβύτερος Μεθόδιος Ιωαννίδης τής Ίερας Μονῆς Λειμῶνος, φοιτητῆς τοῦ ποιμαντικῦ τμήματος Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, έτοποθετήθη προσωρινῶς εφημέριος εϊς τὸν Ίερόν Ναὸν Καλλονῆς και 3) στίς 5 Αὐγούστου ο Διάκονος Έλευθέριος Ναοῦμ πτυχιούχος Έκκλησιαστικῆς Σχολῆς Πάτμου, τοποθετηθεϊς εϊς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Καλλονῆς.

Έκκλησία Σερβίας

Ἀπὸ 14-19 Μαΐου τρέχοντος έτους συνήλθεν εϊς τὸ Μέγαρον τοῦ Πατριαρχείου εϊς τακτικὴν έτησίαν σύνοδον ἡ Ίεραρχία τῆς Ὁρθοδόξου Σερβικῆς Έκκλησίας.

Ὡς ἀναφέρεται εϊς τὸ έκδοθὲν μετὰ τὸ πέρας τῶν εργασιῶν σχετικῶν Ἀνακοινωθὲν «ἡ Ίεραρχία εἰσήτασε τρέχοντα ζητήματα εκ τῆς ζωῆς τῆς Ὁρθοδόξου Σερβικῆς Έκκλησίας, τῶσον εκ τοῦ πεδίου τῆς εκκλησιαστικῆς ὀργανώσεως και εκκλησιαστικῆς ἀποστολῆς, ὅσον και εκ τοῦ πεδίου τῶν Οἰκονομικῶν, εκ τῶν ὁποίων εξαρτᾶται ἡ λειτουργία τῶν κεντρικῶν εκκλησιαστικῶν ὀπηρεσιῶν και ὄλων τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν. Εϊς πάντα ταῦτα ἀφιερῶθη ἡ δέουσα προσοχή και εἰλήφθησαν αἱ ἀναγκαῖαι ἀποφάσεις και εἰδόθησαν αἱ ἀνάλογοι ὀδηγία. Ὡσαύτως και ἐφέτος ἡ Ίεραρχία μετ' ἰδιαιτέρας προσοχῆς εἰσήτασε τὰς ἐκθέσεις τῶν Ήπαρχιούχων Ἀρχιερέων περὶ τοῦ ἐπιτελεσθέντος ἔργου των και τῆς ἐπικρατούσης καταστάσεως εϊς τὰς Ήπαρχίας των.

Ὡς μέλη τῆς Διαρκοῦς Ίερας Συνόδου διὰ τὴν ἐπομένην συνοδικὴν περίοδον ἐξελέγησαν: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δαμπροβονίας Βλαδισλαῦος και οἱ Πανιερώτατοι Ἐπίσκοποι Μπάτοκας Νικάνωρ, Ράσκας και Πρεζρένης Παῦλος και Σουμαδίας Σάββας.

Εἰθὺς μετὰ τὸ πέρας τῶν εργασιῶν, κατὰ καθιερωμένην παράδοσιν, ἐτελέσθη εϊς τὸ Παρεκκλήσιον τοῦ Πατριαρχείου

τασσε τὰ Χρονικά, ἐνὼ τὰ ἐποικοδομητικὰ ἄρθρα τοῦ νευρώδους καλάμου τοῦ Παπαμ:χαῆλ, ἀνεδημοσιεύοντο τακτικὰ ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Τύπου.

Εὐχόμεθα εϊς τὸν νῦν Διευθυντὴν —τὸν 20δν— Θεοφ. Ἐπίσκοπον Νικαπόλεως κ. Χρυσόστομον τὴν ἄνωθεν συγαντῶμενα πρόβλήματα νὰ μὴ εἶναι ὡς πρὸ 70 ἐτῶν, ἀλλὰ ἔχει ἀπέραντον τὴν πίστιν ἐπὶ τὴν Θεϊαν Χάριν τὴν τὰ ἀσθενῆ θεραπεύουσαν και τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦσαν.

Θ. Α. ΜΟΣΧΟΝΑΣ

Μ. Ὑπομνηματογράφος

τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας

Μνημόσυον τῶν κοιμηθέντων Πατριαρχῶν, Ἀρχιεπισκόπων, Μητροπολιτῶν και Ἐπισκόπων και ὄλων τῶν εὐεργετῶν, κτητόρων και δωρητῶν τῆς Ὁρθοδόξου Σερβικῆς Έκκλησίας.

Τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῶν εργασιῶν τῆς Συνόδου ο Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως τῆς Σερβίας Ίβαν Στάμπολιτς ἔδωσε δεξίωσιν και ἐν συνεχείᾳ παρέθεσε πρόγευμα εϊς τὰ μέλη τῆς Ίεραρχίας, με ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Πατριάρχην Γερμανὸν μετὰ τοῦ ὁποίου κατὰ τὸ γεῦμα ἀντήλλαξαν προσφωνήσεις εϊς τὰς ὁποίας ο μὲν Πρόεδρος Στάμπολιτς ἐτόνισε μεταξὺ ἄλλων ὅτι αἱ ἀρχαὶ τῆς Σερβίας πράττουν τὸ πᾶν ὡστε νὰ ὑπάρχουν ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγώτερα πρόβλήματα ὡς πρὸς τὰς σχέσεις μετὰ τῆς Έκκλησίας, ὁ δὲ Πατριάρχης Γερμανός, ἀφοῦ ἠὲχαρίστησε τὸν Πρόεδρον διὰ τὰ λεχθέντα ὡς πρὸς τὰς σχέσεις μετὰ τῆς Έκκλησίας ἐτόνισεν ὅτι «ἡ Ὁρθόδοξος Σερβικὴ Έκκλησία εἶναι ἐκεῖνη ἡ ὁποία διὰ τῶν αἰώνων τῶν τρικυμιῶν και τῶν θυελῶν ὀδήγησε τὸν Σερβικὸν λαόν, ἐδημιούργησε πολιτιστικὴν κληρονομίαν με τὴν ὁποίαν και σήμερον κωχόμεθα, ἐνεστάλαξεν εϊς τὴν ψυχὴν τοῦ λαοῦ μας τὴν συνείδησιν τῆς ἐνότητος και τὴν ἀνάγκην τῆς ἐνότητος, ἐνεστάλαξεν εϊς ὀλόκληρον τὸ εἶναι τῶν τέκνων τῆς ὑγιᾶ αἰσθήματα και πίστιν εϊς πᾶν τὸ ἐποικοδομητικόν, θετικὸν και προσδευτικόν».

Ἀποσπάσματα τῶν δύο προσφωνήσεων μετεδόθησαν και ὑπὸ τῆς Τηλεοράσεως και τοῦ Ραδιοφῶνου και ἐδημοσιεύθησαν εϊς τὸν ἡμερησίον Τύπον.

Ἀπὸ 4-7 Ιουνίου ο Πατριάρχης Γερμανός, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Μαυροβουνίου και Παραθαλασσίας Δαυιήλ, και ἐκπροσώπων τῶν τοπικῶν κρατικῶν ἀρχῶν, ἐπεσκέφθη τὰς σκληρῶς δοκιμασθείσας ὑπὸ τοῦ καταστροφικοῦ σεισμοῦ τῆς 15 Ἀπριλίου περιοχὰς τοῦ Μαυροβουνίου. Κατὰ τὸν ἐν λόγῳ σεισμόν, ὡς γνωστόν, ἐπλήγησαν βαρύτατα και οἱ Ίεροὶ Ναοὶ και τὰ ἄλλα εκκλησιαστικὰ ἱδρύματα, εκ τῶν ὁποίων Ναὸν ἄλλοι μὲν κατεστράφησαν ἐντελῶς, και ἄλλοι ὑπέστησαν μεγαλύτερας ἢ μικρότερας ζημίας, ὁτῶς ὡστε σχεδὸν εϊς ὀλόκληρον τὴν περιοχὴν αἱ ἱεραργαί: νὰ γίνωνται: ἐν ὑπαιθρῳ ἢ εϊς καταλλήλως διασκευασθείσας σκηναῖς.

Τὴν 3ην Ιουνίου τρέχοντος έτους ἐτελέσθησαν εϊς τὸ Χίμελσιτς, πλησίον τοῦ Ἀνοδέρου, εϊς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν, τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ήπαρχιακοῦ Κέντρου τῆς Ὁρθοδόξου Ήπαρχίας τῆς Σερβικῆς Έκκλησίας τῆς Δυτικῆς Ἑδρώπης και τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ τοῦ Κέντρου, ἀφιερωμένου εϊς τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου. Ὁ Ναὸς ὁτῶς εἶναι εϊς τῶν εὐαρίθμων Ναῶν εϊς τὴν ἐν λόγῳ Ήπαρχίαν και θὰ χρησιμεύσῃ ὡς Ναὸς τῆς μελλούσης Ίερας Μονῆς, τῆς μοναδικῆς Σερβικῆς Μονῆς εϊς τὴν Δυτικὴν Ἑδρώπην, ἡ ὁποία θὰ εἶναι «τὸ μελλοντικὸν φαρμακεῖον τῶν πνευματικῶν φαρμάκων και πηγὴ ὕδατος ζῶντος δι' ὄλας τὰς διψῶσας ψυχὰς μας, αἱ ὁποῖαι λόγῳ τῶν γνωστῶν περιστάσεων ζοῦν μακρὰν τῆς πατρίδος», ὅπως εἶπε χαρκτηριστικῶς ο Ήπαρχιούχος Ἀρχιερεὺς Δαυρέντιος.

Ἡ ἀπὸ ἐτῶν ἀναμενομένη παραχώρησις οἰκοπέδου και ἔγκρισις δι' ἀνέγερσιν ὀρθοδόξου Ναοῦ εϊς συνοικισμόν τοῦ Βελιγραδίου με ἄνω τῶν 50.000 κατοίκων ἐδόθησαν τελικῶς τὴν 26 Ιουνίου τρέχοντος έτους ὑπὸ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Βελιγραδίου, ὡς ἀνεγράφη εϊς τὸν ἡμερησίον Τύπον. Ἡ ἀνέγερσις τοῦ Ναοῦ θ' ἀρχίσῃ ἀμέσως καθ' ὅσον ὄλα: αἱ σχετικαὶ προεργασίαι και τὸ ἀναγκαῖον οἰκοδομικὸν ὕλικὸν ἔχουν γίνε: και ἔχουν προετοιμασθῆ πρὸ πολλοῦ.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Μ: Χ. Κ. Μαράκη, Θάνατος και ανάστασις εἰς τὸν Λ. Τολστόη (ἡ Ἡ κίσθησις τοῦ θανάτου καὶ ὁ πόθος τῆς λυτρώσεως εἰς τὸν Λ. Τολστόη ἐν ἰδιαιτέρᾳ ἀναφορᾷ πρὸς τὸ ἔργον αὐτοῦ Ἄ ν ά σ τ α σ ι ς), διατριβὴ ἐπὶ διδακτορικᾷ, Ἀθήναι: 1978, σχῆμα 8ον (17X24), σελ. 416.

Τὴν 9ην Σεπτεμβρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους συμπληρώθησαν ἀκριβῶς ἑκατὸν πενήκοντα ἔτη ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ὁ μέγας ρώσος συγγραφεὺς Λέων Τολστόη ἀντίκρουσε διὰ πρώτην φοράν τὸ φῶς εἰς τὸ «ξέφρωτο» τῆς Γιάσναγια Πολιάνα Πλησίον τῆς οἰκίας, ὅπου ἐγεννήθη, εὐρίσκεται καὶ ὁ τάφος του ὑπὸ τὰς φιλύρας τοῦ δάσους τοῦ Ζακάζ. Εἰς τὸ δάσος αὐτὸ εἶχε θάψει ὁ ἀδελφὸς του Νικολάι τὸ «πράσινο ραβδί» μὲ τὸ μυστικὸν τῆς εὐτυχίας. «Ὅταν οἱ ἄνθρωποι τὸ ἀ-

νακαλύψουν —εἶπε τότε εἰς τοὺς ἀδελφούς του— ἡ ἀγάπη θὰ ἐπικρατήσῃ μεταξὺ των καὶ θὰ ζήσουν εὐτυχεῖς. Διότι θὰ ἔχουν ἀπαλλαγὴ ἀπὸ ὅλα τὰ δεινά, ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὸν θάνατον». Αὐτὸς εἶναι καὶ ὁ λόγος ποῦ ἐζήτησεν ὁ Τολστόη νὰ ἐνταφιασθῇ εἰς τὸν τόπον ὅπου ἐτάφη καὶ τὸ «πράσινο ραβδί»: τὸ μυστικὸν τῆς εὐτυχίας. Ἀρὰ γε ὅμως ἠδυνήθη ποτὲ ὁ ἴδιος, καθ' ὅλην τὴν μακρὰν ζωὴν του, νὰ εὕρῃ τὴν εὐτυχίαν:...

Ἦπάρχει ὅμως εὐτυχία; Κατὰ τὸν Τολστόη, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ εὐτυχία, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ὁ θάνατος. Εὐτυχία ἐπομένως δι' αὐτὸν σημαίνει ἀπαλλαγὴ, λ ύ τ ρ ω σ ι ς ἀ π ὸ τ ὸ ν θ ά ν α τ ο ν. Καὶ εἶναι ἀκριβῶς ἡ ἀντίληψίς του αὐτὴ περὶ εὐτυχίας, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ καὶ τὸ θέμα τῆς ὡς ἄνω διδακτορικῆς διατριβῆς.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἱερά Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἀριθ. Ἀποφ. 862

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Σ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν:

1. Τὰς διατάξεις τῆς ὑπ' ἀριθ. 46. Κανονιστικῆς Διατάξεως τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Διοικήσεως, Διαχειρίσεως καὶ Λειτουργίας τοῦ ἐν Προκοπιῷ Εἰδοῦς Ἱεροῦ Προσκυνημάτων «Εἰσαγῆς Ἱδρυμα Ο ΟΣΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΡΩΣΣΟΥ»,

2. Τὴν λήξιν τῆς θητείας τῶν μέχρι τοῦδε μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱδρυματος τούτου

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Ζ Ο Μ Ε Ν

Διορίζομεν τακτικὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ὡς ἄνω Εἰδοῦς Ἱδρυματος τοὺς κ.κ.

1. Ἀρχιμ. Νεκτάριον Χ. Τσοῦβαλην, κληρικὸν τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Χαλκίδος.

2. Ἀναστάσιον Θ. Καμπούρην, Δικηγόρον.

3. Χρῆστον Δ. Φεφέκον, Λογιστὴν καὶ

4. Ἐλευθέριον Σ. Γερωντίτην, Διαχειριστὴν Μονοπωλίου Χαλκίδος.

Ἡ θητεία τοῦ παρόντος Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἔσται τριετής.

Ἡ ἐσχὴς τῆς παρούσης ἀρχαὶ ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς της εἰς τὸ Δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἐν Χαλκίδι: τῆ 21 Ἰουνίου 1979

† Ὁ Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Αἱ δύο βασικαὶ ἰδέαι αὐτῆς («θάνατος» καὶ «λύτρωσις») ἀντιστοιχοῦν πρὸς ὅτι ὁ Rudolf Otto ὀνομάζει «mysterium tremendum» καὶ «mysterium fascinans». Τὰ στοιχεῖα αὐτὰ συνιστοῦν τοὺς δύο πόλους τοῦ θρησκευτικοῦ διώματος. Ὁ εἰς πόλος εἶναι ἡ ἄ π ω σ ι ς, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται ὁ ἄνθρωπος ἐξ αἰτίας τῆς ἀποστάσεως μεταξὺ τῆς ἁμαρτωλοῦ καὶ θνητῆς υπάρξεώς του καὶ τοῦ παναγίου Θεοῦ. Ὁ ἄλλος πόλος εἶναι ἡ ἔ λ ι ξ ι ς, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται ὁ ἄνθρωπος ἐξ αἰτίας τῆς «γοητείας» τοῦ παναγίου Θεοῦ, τοῦ μόνου ἰκανοῦ νὰ λυτρώσῃ αὐτὸν ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὸν θάνατον. Συμφώνως λοιπὸν πρὸς τοὺς δύο αὐτοὺς πόλους ἐξετάζει ὁ σ. ἀφ' ἐνὸς τὸν τρόμον καὶ τὴν ἀπόγνωσιν, τὴν ὁποίαν προσκάλεσεν εἰς τὸν Τολστόη ἡ θαθεῖα αἰσθησις τοῦ θανάτου καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸν πόθον αὐτοῦ πρὸς λύτρωσιν ἀπὸ τὸν θάνατον εἰς ἀμφοτέρας τὰς μορφάς του: τὴν φυσικὴν καὶ τὴν πνευματικὴν.

Μ' ὅλον ὅτι αἱ δύο βασικαὶ ἰδέαι τῆς διατριβῆς θὰ ἠδύναντο νὰ ἀποτελέσουν τὰ κύρια μέρη αὐτῆς, ἐν τούτοις ἀποφεύγεται ἡ διμερῆς διαίρεσις διὰ τὸν λόγον ὅτι ἡ ἰδέα τοῦ θανάτου, τὸ ἀντικείμενον δηλαδὴ ἀπὸ τὸ ὅποιον ἐπιδιώκεται ἡ λύτρωσις, περιορίζεται μόνον εἰς τὸ πρῶτον κεφάλαιον (περὶ φυσικοῦ καὶ πνευματικοῦ θανάτου) καὶ εἰς τὸ τελευταῖον (ἔνατον) κεφάλαιον ἀναφέρονται εἰς τὴν ἰδέαν τῆς λυτρώσεως, ἡ ὁποία ὡς τὸ κυριώτερον γνῶρισμα τῆς θρησκευτικότητος, ἀποτελεῖ καὶ τὸ κύριον μέρος τῆς ὅλης διατριβῆς. Οὕτω τὰ κεφάλαια τὰ ἔχοντα σχέσιν πρὸς τὴν λύτρωσιν κυρίως, εἶναι τὸ δεύτερον περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, τὸ τρίτον περὶ τῆς πνευματικῆς ἀναστάσεως τοῦ Νεχλιούντοφ (τοῦ κυρίου ἡρώος τῆς Ἄ ν α σ τ ά σ ε ω ς τοῦ Τολστόη), τὸ τέταρτον περὶ ἀξιολογήσεως τῆς ἀναστάσεως αὐτῆς καὶ τὸ πέμπτον περὶ τῆς πνευματικῆς ἀναστάσεως τοῦ ἰδίου τοῦ Τολστόη. Τὰ

επόμενα τρία κεφάλαια αναφέρονται ιδιαίτερος εις τὰ μέσα λυτρώσεως, ἤτοι τὸ ἕκτον περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Τολστόη χρησιμοποιοηθέντων μέσων, τὸ ἕβδομον περὶ τῶν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας προσφερομένων μέσων (τῶν ἱερῶν μυστηρίων) καὶ τὸ ὄγδοον περὶ τῶν αἰτιῶν τῆς ὑπὸ τοῦ Τολστόη μὴ ἀποδοχῆς τῶν μέσων τῆς Ἐκκλησίας. Τὴν ἔμφασιν ἐν γένει ἐπὶ τῆς ἰδέας τῆς λυτρώσεως δεικνύει καὶ ὁ ὑπότιτλος τῆς διατριβῆς, ἣτοι ἡ ἰδιαιτέρα ἀναφορὰ αὐτῆς εἰς τὸ ἔργον τοῦ Τολστόη Ἄν ἄ σ τ α σ ι ς, ἀνεξαρτήτως ἐὰν εἰς τὸν κύριον τίτλον ἐμπεριέχονται ἰσομερῶς τόσον ἡ ἰδέα τοῦ θανάτου, ὅσον καὶ ἡ ἰδέα τῆς λυτρώσεως.

Ὅσον ἀφορᾷ ἰδιαιτέρως εἰς τὸν τίτλον, ὁ σ. ἐξηγεῖ διατὶ χρησιμοποιοεῖ τὴν διατύπωσιν «εἰς τὸν Τολστόη» καὶ ὄχι «κατὰ τὸν Τολστόη». Ἡ προτίμησις τῆς προθέσεως εἰς ὅφειλεται θεδαίως εἰς τὴν ἀναφορὰν τοῦ ὅλου θέματος εἰς τὴν θρησκείαν, ἡ ὅποια εἶναι δίωμα καὶ ἀνάλογος πρὸς τὸ δίωμα τοῦτο δρᾶσις, δυναμένη νὰ ἐκδηλωθῆ εἰς διαφόρους περιοχὰς τῆς ζωῆς, καὶ ὡς τοιαύτη ἐπομένως «δὲν εἶναι θεωρία, ἀλλὰ ζωὴ». Ὀφείλεται ὅμως καὶ εἰς τὴν ἀναφορὰν τοῦ ἐν λόγῳ θέματος εἰς ἕνα συγγραφέα, ὡς ὁ Τολστόη, εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ὁποίου εἰδικῶς, ὡς παραδέχονται ὅλοι ἀνεξαιρέτως οἱ μελετηταὶ αὐτοῦ, ζωὴ καὶ ἔργον εἶναι στενῶς συνδεδεμένα.

Ὁ «αὐτοβιογραφικὸς» οὗτος χαρακτήρ τοῦ ἔργου τοῦ Τολστόη δὲν ἐπιβάλλει μόνον τὴν σύνδεσιν τοῦ θέματος πρὸς τὴν ζωὴν τοῦ ὑπὸ διαπραγματεύσειν συγγραφέως, ἀλλ' ἔρχεται νὰ δικαιολογήσῃ ἐπίσης τὴν ἀφηγηματικὴν μορφήν τῆς διατριβῆς. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν «ἀφηγηματικὴν μορφήν», ἔννοεῖ βασικῶς ὁ σ. τὴν ὅλην δομὴν, ἢ μᾶλλον τὴν δραματικὴν πλοκὴν, ἡ ὅποια καὶ ἀποτελεῖ τὸ πλάσιον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀναπτύσσονται αἱ διάφοροι ἰδέαι. Πρόκειται δηλαδὴ περὶ μᾶς μορφῆς ὑποβοηθούσης εἰς τὴν ἀποσαφήνισιν τῶν ἰδεῶν αὐτῶν διὰ βιογραφικῶν στοιχείων, τὰ ὅποια ἔχουν ἄμεσον σχέσιν πρὸς τὸ θέμα. Ἡ δὲ ἔκθεσις τῶν ἰδεῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἀναφέρονται τὰ στοιχεῖα αὐτά, γίνεται κατὰ τρόπον, ὅσον τὸ δυνατόν ἀντικειμενικόν, ἐπαφιεμένου συνήθως εἰς τὸν ἀναγνώστην νὰ συναγάγῃ μόνος τὰ ἀπαραίτητα συμπεράσματα. Αὐτὸς δὲ εἶναι καὶ ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον ἡ ὅλη ἐργασία ἐμφανίζεται περισότερον ἀναλυτικὴ - περιγραφικὴ καὶ ὀλιγότερον συνθετικὴ - φιλοσοφικὴ, δεδομένου μάλιστα ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Τολστόη ὑπῆρξε μέτριος φιλόσοφος, μὴ παρέχων ὡς ἐκ τούτου τὴν δυνατότητα διὰ μεγαλυτέραν φιλοσοφικὴν ἐμβάθυνσιν.

Σχετικῶς πρὸς τὸ τελευταῖον, δὲν πρέπει νὰ νομισθῆ ὅτι ἡ ἀνωτέρω ἀξιολόγησις τοῦ Τολστόη ὡς φιλοσόφου περιορίζεται κατ' ἀνάγκην καὶ τὰς ἀπαιτήσεις μᾶς διατριβῆς περὶ αὐτοῦ, καὶ μάλιστα ὅταν αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὴν Φιλοσοφίαν τῆς Θρησκείας. Ἐπειδὴ ἀκριβῶς ὁ Τολστόη δὲν προσφέρεται ἐπαρκῶς ἀπὸ φιλοσοφικῆς πλευρᾶς, ὁ σ. ἠναγκάσθη νὰ ἀναπτύξῃ τὰς ἰδέας του ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἰδέας ἄλλων σημαντικωτέρων φιλοσόφων, ὡς λ.χ. πρὸς τὰς τοῦ Kier-

kegaard, καὶ ἰδιαιτέρως πρὸς τὰς ἰδέας αὐτοῦ περὶ ἀγωνίας, ἀπογνώσεως, θανάτου, ἀθανασίας, νεκρώσεως κ.ἄ. Καὶ ἐπειδὴ πάλιν τοῦτο ἐθεωρήθη ὑπὸ τοῦ σ. ἀνεπαρκές, ἠναγκάσθη οὗτος νὰ προβῆ εἰς τὴν σύγκρισιν τοῦ Τολστόη πρὸς ἄλλους ἐπίσης, πλὴν τοῦ Kierkegaard, φιλοσόφους. Ἀναφέρονται ἐνταῦθα αἱ ἐξῆς συσχετίσεις: Ἡ ἐπίδρασις τοῦ Δεϊσμοῦ ἐπὶ τοῦ Τολστόη μέσῳ τοῦ J. - J. Rousseau, ἰδίᾳ δὲ εἰς τὴν ἀγάπην του πρὸς τὴν φύσιν, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξέρχεται, κατ' αὐτόν, πᾶν ὅ,τι εἶναι τέλειον. Ἡ ἐπίδρασις τῆς ἀπαισιοδοξίας τοῦ Schopenhauer ἐξ αἰτίας τῆς ὑπερσχύσεως τοῦ θανάτου ἐπὶ τῆς ζωῆς. Ἡ ἐπίδρασις τοῦ Schopenhauer πάλιν, ὡς καὶ τοῦ Spinoza, εἰς τὰς πανθειστικὰς ἰδέας τοῦ Τολστόη περὶ ἀθανασίας. Ἡ σύγκρισις αὐτοῦ εἰς τὸ θέμα τοῦ θανάτου πρὸς τὸν Nietzsche, Heidegger καὶ ἄλλους φιλοσόφους τοῦ μηδενιστικοῦ ὑπαρξισμοῦ. Ἡ ἐξέταξις τῆς ἐν αὐτῷ ἀντιθέσεως ζωῆς καὶ θανάτου ὑπὸ τὸ πρίσμα τῆς σχετικῆς θεωρίας τοῦ Freud. Ἡ προσέγγισις τοῦ ἀτομισμοῦ τοῦ Τολστόη ἀπὸ ψυχχαναλυτικῆς καὶ κοινωνιο-ψυχολογικῆς πλευρᾶς τοῦ Freud καὶ τοῦ Erich Fromm, ὡς καὶ ἀπὸ τῆς φιλοσοφικῆς πλευρᾶς τοῦ Schopenhauer. Τέλος, ἡ ὑπὸ τοῦ Λένιν κριτικὴ τῶν οὐτοπιστικῶν ἀντιλήψεων τοῦ Τολστόη. Εἰς τὰς ἀνωτέρω συσχετίσεις πρέπει νὰ συμπεριληφθῶν καὶ αἱ ἀναφερόμενα εἰς τὸν Ντοστογιέφσκη (κυρίως ἐξ ἐπόψεως ὀρθοδόξου), ὡς ἐπίσης καὶ ὅσαι ἀκόμη ἀναφέρονται εἰς τὴν διασύνδεσιν τοῦ Τολστόη πρὸς ἄλλους ῥώσους φιλοσόφους ἢ καὶ θεολόγους τῆς ἐποχῆς του (Χομιάκοφ, Σολοβιόφ, Φιοντόροφ κ.ἄ.).

Ἡ ἐνίσχυσις τοῦ φιλοσοφικοῦ περιεχομένου τῆς διατριβῆς διὰ τῆς συσχετίσεως τοῦ Τολστόη πρὸς διαφόρους φιλοσόφους ἔρχεται νὰ δικαιολογήσῃ ἀκόμη περισότερον τὴν χρησιμοποίησιν τῆς ἀφηγηματικῆς καὶ λογοτεχνικῆς ἐν γένει μορφῆς, τὴν ὅποιαν ὁ σ. ἐπεδίωξεν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς. Διότι, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἡ μορφή αὕτη προσδίδει εἰς τὴν διατριβὴν μεγαλυτέραν σαφήνειαν, ἀπαλύνει συγχρόνως καὶ τὴν ἐντύπωσιν τῆς φιλοσοφικῆς θαρύτητος, χωρὶς θεδαίως καὶ νὰ μειώνη τὸν ἐπιστημονικὸν χαρακτήρα αὐτῆς. Ἐξ ἄλλου ἡ ἐπιστημονικὴ ὕψη ἐμφαίνεται ἐκ τῆς μεθοδολογίας, τῆς ἐπεξεργασίας τῶν πηγῶν, τῆς παραθέσεως πληθώρας ὑποσημειώσεων καὶ παραπομπῶν, τῆς ἐκτενοῦς βιβλιογραφίας καὶ τῆς συστηματικῆς ἐν γένει ἀναπτύξεως τοῦ ὅλου θέματος.

Τὸ πρόβλημα ἐπομένως δὲν ἔγκειται εἰς τὴν λογοτεχνικὴν μορφήν, εἰς τὸν συνδυασμὸν δηλαδὴ αὐτῆς τῆς μορφῆς πρὸς τὸν ἐπιστημονικὸν χαρακτήρα. Τὸ πρόβλημα δημιουργεῖται ἐκ τῆς δυσκολίας νὰ ἐξευρεθῆ ἡ κατάλληλος γλῶσσα διὰ μίαν τοιαύτην μορφήν. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν ἰδιάζουσαν γλωσσικὴν μορφήν τῆς διατριβῆς λόγῳ τῆς δυσκολίας τοῦ συνδυασμοῦ ἐπιστημονικῆς καὶ λογοτεχνικῆς καθαρευούσης.

Μία ἄλλη δυσκολία εἶναι ἐπίσης ὁ ὄγκος τοῦ βιβλιογραφικοῦ ὕλικου, τὸ ὅποῖον ἔπρεπε νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὁ σ. κατὰ τὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ θέματος. Διότι

δὲν εἶναι μόνον ὁ μέγας ἀριθμὸς τῶν ἔργων τοῦ Τολστόη (90 τόμοι τῶν ὑπερπεντακοσίων σελίδων κατὰ μέσον ὄρον εἰς 450 καὶ πλέον τίτλους), ἀλλὰ καὶ ὁ κατὰ πολὺ μεγαλύτερος ἀκόμη ἀριθμὸς τῶν περὶ αὐτοῦ συγγραφέντων (σήμερον ἀνέρχεται εἰς 15.000 περίπου). Εἰς τὸν ἀριθμὸν αὐτὸν πρέπει νὰ προστεθοῦν καὶ ὅσα ἐδημοσιεύθησαν προσφάτως ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς 150ετηρίδος τῆς γεννήσεως τοῦ Τολστόη. Διὰ τοῦτο καὶ ἐθεώρησε σκόπιμον ὁ σ., παρὰ τὴν μεγάλην ἔκτασιν τῆς βιβλιογραφίας (τέσσαρα τ.φ. μὲ στοιχεῖα τῶν 8), νὰ ἀνοίξη εἰδικὸν ἐκ δώδεκα σελίδων (σελ. 376-387) τμήμα, διὰ νὰ συμπεριλάβῃ τὰ ἐμφανισθέντα κατὰ τὸ 1978 εἰς τὸν περιοδικὸν καὶ ἡμερήσιον τύπον διάφορα ἄρθρα.

Εἰς αὐτὴν τὴν πληθώραν τῶν ἄρθρων καὶ τῶν μελετῶν γενικώτερον ἢ ἐν λόγῳ διατριβῆ διακρίνεται διὰ τὴν πρωτοτυπίαν τῆς τόσον εἰς τὸ κύριον θέμα ὅσον καὶ εἰς τὰ ἐπὶ μέρους θέματα (κεφάλαια).

Ἴσως ὅμως ἡ μεγαλύτερα πρωτοτυπία αὐτῆς νὰ εὑρίσκεται εἰς τὸ βασικὸν ἐρώτημα, ἢ μᾶλλον εἰς τὸν κύριον στόχον τῆς, εἰς τὴν προσπάθειαν δηλαδὴ τοῦ σ. νὰ ἐξηγήσῃ διατὶ ὁ Τολστόη, παρὰ τὰ τόσα ἀγαθὰ (ὕψιστη, πλοῦτη, δόξαν) καὶ τὴν μεγάλην του ἐν γένει εὐτυχίαν, δὲν ἠδυνήθη τελικῶς νὰ ἱκανοποιήσῃ τὸν θαυότερον πόθον αὐτοῦ πρὸς λύτρωσιν. Διότι τοῦτο ἀκριβῶς ἀποδεικνύει ἡ φυγὴ ἐκ τῆς οἰκίας του κατὰ τὸ τέλος τῆς ζωῆς του, ὡς ἐπίσης καὶ τὰ τελευταῖα του λόγια περὶ ἀληθείας, τὴν ὁποίαν δὲν ἔπαυσε νὰ ἀναζητῆ μέχρι τελευταίας του πνοῆς.

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Ἀκαδημαϊκός

Π ρ ω τ. Κ ω ν. Μ. Φ ο ύ σ κ α, ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ
ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ Η ΚΑΝΟΝΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ,
(Εἰσαγωγή - κριτικὴ ἔκδοσις τοῦ κειμένου - μετά-
φραση - σχόλια), Ἀθήνα 1978, σελ. 84.

Αἶαν εὐπρόσδεκτος θεολογικὴ καὶ φιλολογικοῖστο-
ρικὴ μελέτη, γραμμικῶς συμφώνως πρὸς τὰς συγχρό-
νους ἐπιστημονικὰς ἀπαιτήσεις. Παρὰ τὸ γεγονός ὅτι
ὁ συγγραφεὺς τῆς παρουσίας ἐργασίας χρησιμοποιοῦ τὴν
Νεοελληνικὴν γλῶσσαν, ἢ διαπραγματεύσει τοῦ θέμα-
τός του οὐδόλως μειοῦται, ἢ δὲ ἐπιστημονικὴ ἀκριβο-
λογία εἶναι: τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν τῆς μελέτης.

Εἰς τὴν ἐκτενῆ εἰσαγωγὴν (σελ. 14-34) ὁ σ. ἐξε-
τάζει μὲ μέθοδον φιλολογικὴν καὶ ἱστορικὴν πάντα τὰ
προβλήματα τὰ σχετιζόμενα μὲ τὸν συγγραφέα τῆς
Κανονικῆς Ἐπιστολῆς, τὸν τίτλον, τὸν χρόνον καὶ τὸν
τόπον τῆς συγγραφῆς αὐτῆς, τὸν παραλήπτην, τὴν
ἀφορμὴν καὶ τὸν σκοπὸν συγγραφῆς τῆς, τὴν γνησιό-
τητα, τὴν χειρόγραφον παράδοσιν (καταγράφει λεπτο-
μερῶς 41 κώδικας), τὴν διαίρεσιν καὶ τὸ περιεχόμε-

νον καὶ ἐν τέλει τὴν ἀξιολόγησιν τῆς σημαντικωτάτης
εἰς περιεχόμενον Κανονικῆς Ἐπιστολῆς τοῦ Γρηγορίου.
Ἡ πλήρης διαπραγματεύσις τοῦ θέματος ἀποδεικνύει
τὸν αἰδ. συγγραφέα γνώστην τῆς Πατρολογικῆς Ἐπι-
στήμης καὶ κάτοχον τοῦ σχετικοῦ ὕλικου.

Ἀκολουθεῖ ἡ κριτικὴ ἔκδοσις τοῦ κειμένου τῆς
Ἐπιστολῆς, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν χειρογράφων κωδίκων
τῶν ἀποκειμένων ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς βιβλιοθήκαις, ἂν
καὶ ὁ σ. εἶχε ὑπ' ὄψιν του καὶ κώδικας ξένων βιβλιο-
θηκῶν καὶ τὴν ἐργασίαν τοῦ J. DRASEKE. Τὸ μέρος
τοῦτο τῆς ἐργασίας τοῦ π. Φούσκα μαρτυρεῖ τὴν φιλο-
λογικὴν αὐτοῦ κατάρτισιν καὶ τὴν εὐχέρειαν ἐπεξερ-
γασίας πηγῶν ὕλικου, πληροῖ δὲ ἡμᾶς χαρὰς καὶ
διότι ὀλίγους εἰδικούς ἐπιστήμονας ἔχομεν εἰς τὸν το-
μέα τοῦτον τῆς κριτικῆς τοῦ κειμένου, καὶ διότι ὁ π.
Φούσκα, εὐγνώμων πάντοτε μαθητῆς, ἐπειθάρχησε
προθύμως εἰς τὴν πρότασιν μας ν' ἀσχοληθῆ καὶ μὲ
καθαρῶς φιλογικὰ προβλήματα τῆς χειρογράφου πα-
ραδόσεως πατερικῶν ἔργων.

Ἡ μετάφρασις τῆς Ἐπιστολῆς δίδεται ἐν συνεχείᾳ
(σελ. 45-50) ὑπὸ τοῦ σ. εἰς τὴν Νεοελληνικὴν μὲ πολ-
λὴν ἐπιτυχίαν, καθὼς καὶ τὰ Σχόλια τοῦ Ἰω. Ζωναρά
καὶ τοῦ Θεοδ. Βαλασαμῶνος (σελ. 51-70). Τέλος παρα-
τίθενται δείγματα τῶν χειρογράφων κωδίκων τῆς Ἐ-
πιστολῆς καὶ πίναξ ὀνομάτων καὶ πραγμάτων (σελ.
71-84).

Ὁ π. Φούσκα, ἀσχοληθεὶς καὶ παλαιότερον μὲ τὸν
Γρηγόριον Νεοκαισαρείας εἰς τὴν ἐπὶ διδασκαρίᾳ ἐναί-
σιμον Διατριβὴν του (Ἀθήναι 1969 σελ. 272), μᾶς
ἔδωκε καὶ νέον δείγμα τῆς φιλεργίας του καὶ τῆς
ἀγάπης του πρὸς τοὺς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας, συν-
δυάζων ἄριστα τὴν ποιμαντικὴν διακονίαν καὶ τὴν
προαγωγὴν τῶν ἐν Ἑλλάδι πατρολογικῶν σπουδῶν.

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Ἀκαδημαϊκός

Π α ν τ ε λ ε ἡ μ ο ν ο ς Κ. Κ α ρ α ν ι κ ὸ λ α,
Μητροπολίτου Κορίνθου, Κλεις Ὁρθοδόξων Κανονι-
κῶν Διατάξεων, Ἀθήναι 1979, σελ. κδ' + 381.

Ἐπὶ τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐκδοτικοῦ Οἴκου «Ἀστὴρ»
τῶν ἀδελφῶν Ἀλ. καὶ Ε. Παπαδημητρίου, ἐτέθη προ-
σφάτως εἰς κυκλοφορίαν τὸ νέον περισπούδαστον ἔργον
τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κορίνθου κ. Π α ν τ ε λ ε ἡ μ ο ν ο ς Κ. Κ α ρ α ν ι κ ὸ λ α: «Κ λ ε ἰ ς Ὁ ρ θ ο δ ὶ ξ ω ν Κ α ν ο ν ι κ ῶ ν Δ ι α τ ᾶ ξ ε ω ν», ἔργον πολυσέλιδον ἐπὶ εἰδικῶν ἁρτῶν. Τοῦ-
το, ἐν τῇ οὐσίᾳ, εἶναι: «C o n c o r d a n c e» τῶν
Ὁρθοδόξων Κανονικῶν Διατάξεων. Ἡδὴ, πρὸ τῆς ἐκ-
δόσεως τῆς ἐν λόγῳ «Κ λ ε ἰ δ ὶ ς», κατὰ τὸ ἔτος
1970, ὁ Αὐτὸς Σεβασμιώτατος συγγραφεὺς, παρέδωκε
τῇ ἐπιστήμῃ τοῦ Κανονικοῦ καὶ Ἐκκλησιαστικοῦ Δι-
καίου τὴν «Κ λ ε ἰ δ α τ ῶ ν Ἰ ε ρ ῶ ν Κ α ν ὸ

νων τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας¹, ὑπὸ τοῦ ἰδίου ὡς ἄνω Ἐκδοτικοῦ Οἴκου «Ἀστήρ» ἐκτυπωθεῖσαν.

Εἰς ἕκαστον λήμμα τῆς «Κλειδὸς» ὑπάρχει δραχυτάτη περίληψις τῆς Κανονικῆς Διατάξεως εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ δηλούμενον θέμα ἢ ζήτημα, γεγονόςς τὸ ὅποιον καθιστᾷ ταύτην πλέον εὐχρηστον. Βεβαίως, πρὸς πληρεστέραν μελέτην καὶ καλυτέραν κατανόησιν τῶν Ὁρθοδόξων Κανονικῶν Διατάξεων, ὡς ἀποτελουσῶν τὴν ἐφαρμογὴν τῶν Ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας Κανόνων εἰς τὴν καθ' ἡμέραν ἐκκλησιαστικὴν ζωὴν, ἀπαραίτητος τυγχάνει ἡ καταφυγὴ εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ πλήρες κείμενον τῶν Ἱερῶν Κανόνων ἐξ ἑνὸς καὶ εἰς τὸ πλήρες κείμενον τῶν Κανονικῶν Διατάξεων ἐξ ἑτέρου.

Τὸ νέον τοῦτο ἔργον τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κορίνθου κ. Παντελεήμονος Κ. Καραγιάνου, παρουσιάζον τὴν ὕλην αὐτοῦ κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν ὥστε νὰ εἶναι πρόσφορος εἰς ἕκαστην ζήτησιν, α) ἐξετάζει τὸ πῶς ἡ Ἐκκλησία ἐφήρμοσε τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας ἐν τῇ διαδρομῇ τῆς ἱστορίας αὐτῆς μέχρι τῶν ἐσχάτων χρόνων, β) παρακολουθεῖ τὰς πράξεις τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Διοικήσεως, ἰδίᾳ τῆς Μεγάλης, ἐν Κωνσταντινουπόλει, τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, καὶ γ) δίδει ἀπάντησιν εἰς καθ' ἕκαστον ἐκκλησιαστικὸν καὶ κανονικὸν πρόβλημα ἐκ παρεμφερῶν κειμένων Πατριαρχικῶν καὶ Συνοδικῶν Διαταγῶν καὶ Ἀποφάσεων, «ἕνα μὲ γνώμονα καὶ παράδειγμα τὴν ἐξαιρετικὴν μακροαίωνα καὶ συνετὴν τακτικὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ διοικήσει, γίνονται τὰ πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν» (Προλεγόμενα, σελ. ιγ').

Ὁ Σεβασμιώτατος συγγραφεὺς πρὸς δῆλωσιν τῶν θεμάτων, ὀρθῶς ποιῶν, πολλάκις, παραπέμπει καὶ εἰς λέξεις ἀφορώσας εἰς ἐπώνυμα, ἐνδυμασίας κ.τ.λ., οὕτως ὥστε ἡ «Κλεις» νὰ καθίσταται λεπτομερεστέρα. Ἐπίσης ὀρθώτατα χρησιμοποιεῖ εἰς τὰς λέξεις ὀρισμένων λημμάτων καὶ «Ἐπίθετα ὡς καὶ τὸν Πληθυντικὸν ἀριθμὸν» (Προλεγόμενα, σελ. ι'), ὑπείκων, ὡς ὁ ἴδιος σημειοῖ, «εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς μὴ διαφυγῆς τυχόν θεματὸς τινος ὅπου τοῦτο ἦτο ἀναγκαῖον» (αὐτόθι). Εἰς τινὰς μάλιστα περιπτώσεις, ὁ Σεβασμιώτατος συγγραφεὺς, ἐξάγει τὸ περιεχόμενον τῶν Κανονικῶν Διατάξεων εἰς περισσοτέρας τῆς μιᾶς λέξεις (λήμματα) συνωνύμους καὶ παρεμφερεῖς, πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν, ἦτοι, τῆς μὴ διαφυγῆς, ἀπὸ τοῦ ἐνδιαφερομένου καὶ ἐρευνῶντος, οἰουδήποτε ἀναζητουμένου θέματος ἢ ζητήματος ἐκκλησιαστικοῦ - κανονικοῦ χαρακτῆ-

ρος, ἐμπεριεχομένου εἰς τὰς Κανονικὰς Ἐκκλησιαστικὰς Διατάξεις.

Διὰ τῆς «Κλειδὸς Ὁρθοδόξων Κανονικῶν Διατάξεων» τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κορίνθου κ. Παντελεήμονος Κ. Καραγιάνου, καθίστανται εἰς πάντας προσιτάι, εἰς κάθε περίστασιν, αἱ κατὰ τὸν ροὺν τῆς ζωῆς τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας γεγόμεναι Κανονικαὶ Διατάξεις, καὶ οἱ ἐνδιαφερόμενοι δύνανται ἀμέσως καὶ ἀσφαλῶς νὰ πληροφοροῦνται τί ἀκριβῶς λέγουσιν αὐταὶ διὰ πᾶν θέμα ἐκκλησιαστικὸν ἢ ζήτημα κανονικόν. Ἡ «Κλεις τῶν Ὁρθοδόξων Κανονικῶν Διατάξεων» δηλαδὴ γίνεται ὁ μίτος διὰ τὴν ἀσφαλῆ εἴσοδον τοῦ ἐρευνητοῦ τόσοσιν εἰς τὸ γράμμα ὅσον καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Κανονικῶν Διατάξεων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, καθισταμένου οὕτω τούτων εὐχρηστών καὶ ὠφελίμων διὰ τε τὴν ζωὴν καὶ τὴν δρᾶσιν τῆς Ἐκκλησίας σήμερον.

Τὸ ἐμπεριστατωμένον καὶ ἐξαιρετικὸν τοῦτο ἔργον, εἶναι ἀληθῶς «πόνημα», καθ' ὅσον τυγχάνει ἐργασία ὑπεύθυνος καὶ «προῖον πολλῶν μόχθων καὶ θυσιῶν» (Προλεγόμενα, σελ. ια') τοῦ συντάκτου αὐτῆς Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κορίνθου κ. Παντελεήμονος Κ. Καραγιάνου, ἀναποκρινόμενον εἰς τὴν πρόθεσιν αὐτοῦ «νὰ εὐρετηρισθῇ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Κανονικὴ Πράξις καὶ Ἐνέργεια, ὡς ἐφαρμογὴ τῶν Ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας Κανόνων, εἰς τὴν καθημερινὴν Ἐκκλησιαστικὴν ζωὴν» (Προλεγόμενα, σελ. θ'). Ὡς ἀπαύγασμα μάλιστα τοῦ ἱεροῦ ζήλου αὐτοῦ τηρήσεως καὶ γνώσεως ὑπὸ τοῦ πληρώματος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἦτοι Κλήρου καὶ Λαοῦ, τῶν Κανονικῶν Διατάξεων, ὡς ἐρμηνευσῶν τοὺς Ἱεροὺς καὶ Θεῖους Κανόνας τῆς Μᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς κατ' Ἀνατολὰς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, καὶ ὡς καρπὸς φιλεργίας καὶ ἐπιπόνου ἐπιμελείας καὶ ἀκριβείας, τιμᾷ τὸν συντάκτην αὐτῆς Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Κορίνθου κ. Παντελεήμονα Κ. Καραγιάνου.

Πᾶς τις, εἰδικὸς ἢ μὴ, μελετητῆς τῆς «Κλειδὸς τῶν Ὁρθοδόξων Κανονικῶν Διατάξεων», μελετῶν καὶ χρησιμοποιῶν ταύτην αἰσθάνεται ἀσφαλῶς, μετὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου συντάκτου αὐτῆς, τὸν ἴδιον «θαυμασμὸν πρὸς τὴν Διοικητικὴν δεξιότητα, τὴν ἡρεμον, συνετὴν, ἀλλὰ καὶ σταθερὰν ἀντιμετώπισιν τῶν πολυειδῶν θεμάτων καὶ προβλημάτων διὰ τῶν ἐκάστοτε Οἰκουμενικῶν Πατριαρχῶν καὶ τῆς περὶ αὐτοὺς Ἐνδημούσης Συνόδου, ἢ ἐπιρροὴ τῶν ὁποίων εἰς ὀρισμένας ἐποχὰς ἐκάλυψε τὸν γεωγραφικὸν χῶρον ἀπὸ Ἀφρικῆς μέχρι Βορείου Ρωσίας καὶ ἀπὸ Λιθουανίας μέχρι τοῦ δάθους τῆς Ἀνατολῆς. Ἐκτὸς τοῦ θαυμασμοῦ ἡμῶν, ἀποτίομεν, διὰ τῶν ὀλιγίστων τούτων λέξεων ἡμῶν, τὸν φόρον τιμῆς πρὸς τὴν ἀμίμητον οἰακροστροφίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, δικαιοῦσαντος πλήρως τὸν τίτλον τῆς Οἰκουμενικότητος καὶ τὸν χαρακτῆρισμὸν αὐτοῦ, ὡς καρδίας τῆς Ὁρθοδοξίας. Εἶδομεν εἰς αὐτὸν τὴν συνέ-

1. Πρὸ τῶν ἀνωτέρω δύο ἔργων ὁ Σεβασμιώτατος συνέταξε τὰ Ἐβρεθῆρια - Κλειδὰς τῶν πρώτων πενήτηκοντα τόμων τῆς, ὑπὸ τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἐκδιδομένης «Βιβλιοθήκης τῶν Ἑλλήνων Πατέρων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Συγγραφέων», ὡς καὶ τὸ Γενικὸν Ἐβρεθῆριον - Κλειδα τῆς, κατὰ τὸ ἔτος 1963 ὑπὸ τοῦ Ἐκδοτικοῦ Οἴκου «Ἀστήρ», κυκλοφορηθείσης τρίτης ἐκδόσεως, Φιλοκαλίας τῶν Ἱερῶν Νηπιτικῶν, Τόμος Β', σελ. 115-367.

χειαν τῆς ἐξόχου διπλωματίας τοῦ Ἀνατολικοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους, θεοαπισμένης εἰς τὴν Χριστιανικὴν ἐμπειρίαν καὶ ἐμπεπλουτισμένης ἀπὸ τὴν πείραν τῶν δυσκολιῶν ἐν τῇ Χριστιανισμῷ. Ἀπόδειξις ὅτι, παρὰ τὸ γεγονός τῆς ἐπὶ μακρὸν διάστημα ζωῆς τοῦ Οἰκουμηνικοῦ Πατριαρχείου ὑπὸ δουλείαν ἀλλοθρήσκων, τοῦτο ἔλαμψεν καὶ ἐπέδρασεν...» (Προλεγόμενα, σελ. 16').

Ἡ ἐκδοσις τῆς παρουσίας «Κλειδὸς τῶν Ὁρθοδόξων Κανονικῶν Διατάξεων», τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κορίνθου κ. Παναγιώτου Κ. Καρανικόλα, πιστεύομεν, ὅτι, ὡς συνέχεια καὶ δευτέρον, συμπληρωματικόν, σκέλος τῆς κατὰ τὸ 1970 ἐκδοθείσης «Κλειδὸς τῶν Ἱερῶν Κανόνων τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας», καλύπτει πλήρως τὴν ὑπάρχουσαν ἑλλειψιν καὶ θά βοηθήσῃ ποικιλοτρόπως τοὺς Κληρικούς, ἰδίᾳ τοὺς Ἐπισκόπους εἰς τὴν καθ' ἡμέραν πράξιν καὶ ζωὴν τῆς Ἐπισκοπικῆς αὐτῶν Παροικίας καὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἁγίας τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας, τοὺς Θεολόγους εἰδικούς ἐρευνητάς τοὺς περὶ τὸ Κανονικὸν καὶ Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον ἐνασχολουμένους, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς Νομικούς, ὡς καὶ πάντα ἐνδιαφερόμενον Χριστιανόν, εἰς τὴν κατὰ τὸ δυνατόν ταχύτεραν ἐξεύρεσιν καὶ χρησιμοποίησιν τῶν Θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων τῆς Ἀγιωτάτης Ὁρθοδόξου Καθολικῆς κατ' Ἀνατολὰς Ἐκκλησίας ἐξ ἑνὸς καὶ τῶν ἐκ τῆς Πράξεως καὶ ζωῆς καὶ Ἐνεργείας αὐτῆς προελλουσῶν Κανονικῶν Διατάξεων ἐξ ἑτέρου.

Ὁ συντάκτης τῆς «Κλειδὸς Ὁρθοδόξων Κανονικῶν Διατάξεων» Σεβασμιωτάτος Μητροπολίτης Κορίνθου κ. Παναγιώτου Κ. Καρανικόλας, πρέπει νὰ εἶναι βέβαιος, ὅτι ἐπέτυχεν πλήρως τοῦ ἂν ἐπιδιωχθέντος σκοποῦ, ὅσον φυσικὰ προσεφέρετο οὗτος ἐκ τῶν ἤδη ὑφισταμένων ἐκδόσεων σειρῶν Κανονικῶν Κειμένων, ἤτοι Πατριαρχικῶν Ἐγγράφων καὶ Σιγγιλλίων, Πράξεων, Λύσεων, Θεσπισμάτων κ.λπ.

ΣΗΥΡΙΑΩΝ ΔΗΜ. ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ

Βοηθὸς ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ
τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Mario Girardi, Il giudizio finale nella omiletica di Basilio di Cesarea. Ἐκδ. Institutum Patristicum «Augustinianum» ἐν τῇ σειρᾷ Studi sull' escatologia. VI incontro di studiosi dell' antichità cristiana (Roma, maggio 1977). Roma 1978.

Ἡ διδασκαλία τοῦ Μ. Βασιλείου περὶ τῶν ἐσχάτων περιέχεται, κατὰ τὸν σ., κυρίως ἐν ταῖς Ὀμιλίαις αὐτοῦ εἰς τοὺς Ψαλμοὺς (ἐκ τῶν 14 Ὀμιλιῶν εἰς τοὺς Ψαλμοὺς μόνον δύο στεροῦνται ἐσχατολογικῆς σημασίας). «Μακάριος ἀνήρ» εἶναι ὁ μὴ ἀμφιβάλλων οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον περὶ τῆς Κρίσεως.

Εἰς τὸν Ζ' Ψαλμ. ὁ ἰ. πατὴρ ἀναπτύσσει τὸν τρόπον καὶ τὰ κριτήρια τῆς Κρίσεως. Ἐκ τῶν τριῶν ση-

μασιῶν τῆς λέξεως, τὰς ὁποίας ὁ Βασίλειος διακρίνει ἐν τῇ Γραφῇ: «δοκιμασία» (Ψαλμ. κε' 2), «καταδίκη» (Α' Κορ. ια' 3) καὶ «σύγκρισις - ἀντιπαράβολή» (Ἱερ. λδ' 17), ἡ τρίτη ἐρμηνεύει, κατὰ τὸν σ., τὴν ὑψίστην στιγμὴν τῆς Κρίσεως, καθ' ἣν ὁ Κύριος «ἀντιπαρεξάγει» τὰς ἐντολάς του πρὸς τὰς πράξεις τῶν ἀμαρτωλῶν, «ἀπολογούμενος μετὰ ἀποδείξεων» ὅτι ἔπραξε τὸ πᾶν διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν κρινόμενων.

Ὁ ἰ. πατὴρ, κατὰ τὸν σ., στηρίζεται κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς διδασκαλίας του εἰς εἰκόνας δικαστηρίων τῆς ἐποχῆς του, με δικαστὴν τὸν Κύριον καὶ θεατὰς, διὰ νὰ ἐπιδοκιμάσῃ τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ. Αἱ εἰκόνας αὗται φέρουν τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Ὁριγένους μᾶλλον ἢ τοῦ Μ. Ἀθανασίου.

Δέον νὰ ὑπογραμμισθῇ ἡ ἀναφορὰ τοῦ ἰ. πατρὸς εἰς τὴν θέσιν τοῦ διαδόλου κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς Κρίσεως, καὶ δὴ τῆς μερικῆς τοιαύτης, καθ' ἣν οὗτος ἐπιδιώκει νὰ ἀνακόψῃ τὴν διάδοσιν τῶν κρινόμενων πρὸς τὴν μακαριότητα. (Εἰς Ψαλμ. Ζ' 2, P.G. 29, 232-233). Ὀλιγώτερον θεολογικὰ εἶναι τὰ σχήματα τὰ χρησιμοποιοῦμενα εἰς τὸν 33ον Ψαλμόν.

Κατὰ τὴν ἀξιολόγησιν τῶν πράξεων ἐκάστου ὁ ἰ. πατὴρ ἐφαρμόζει ἐν ἐνδιαφέρον κριτήριον, καθ' ὃ αἱ διάφοροι ἱστορικαί, κοινωνικαὶ καὶ μορφωτικαὶ συνθήκαι ἐπιφέρουν καὶ διαφορετικὴν κρίσιν ἐκάστου.

Ἐπίσης, διὰ τὸν Βασίλειον, δὲν θά ὑπάρξουν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην κατήγοροι ἡμῶν, ἀλλὰ αὗται αὗται αἱ ἀμαρτίαι θά συνοδεύσουν, «ὡς σκιά», τὸν ἀμαρτωλόν, ὅστις καὶ θά αἰσθανθῇ τοιαύτην ἐντροπὴν ἐκ τούτων, περισσότερο ἴσως φοβεράν καὶ αὐτοῦ τοῦ αἰωνίου πυρός.

Ἐν κατακλείδι, ὁ σ. συμπεραίνει: Θά ἡδυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι διὰ τὸν Βασίλειον ὅσοι δὲν ἐκαλλιέργησαν ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ τὴν σωτήριον «μνήμην τῆς κρίσεως» εἶναι καταδικασμένοι νὰ βασανίζωνται αἰώνως ἀπὸ τὴν «μνήμην» καὶ τὴν «θέαν» τῆς ἰδίας κακότητος. Διό, δέον ὅπως ζῶμεν ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης ἐν προοπτικῇ τῆς θείας Κρίσεως, ὥστε νὰ παρουσιασθῶμεν με καθαρὰν καὶ ἀγίαν συνείδησιν, κρινόμενοι ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Χριστοῦ.

Πρωτοπρ. ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΤΣΟΥΡΟΣ, Δ.Θ.

Mario Girardi, «Semlicità» e ortodossia nel dibattito antiariano di Basilio di Cesarea: la raffigurazione dell' eretico. Ἐκδ. Istituto di Letteratura Cristiana Antica—Università degli Studi—Bari (ἐν τῇ σειρᾷ Vetera Christianorum). Bari 1978.

Ὁ σ. εἰς 24 μεγάλας σελίδας καὶ με ἀξιοθαύμαστον ἀκρίβειαν καὶ ἀριότητα συμπύσσει τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἰ. πατρὸς Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, περὶ «ἀ-

πλότῆτος» καὶ τῆς ἀρρήκτου συναφείας αὐτῆς πρὸς τὴν ὀρθοδοξίαν.

Ὁ σ. ἀφιερώνει, πρωτίστως, ὀλίγας γραμμὰς διὰ νὰ δώσῃ τὸν ὀρισμὸν τῆς «ἀπλότῆτος» (σημαίνει, λέγει, τελειότης, ἀπουσία ὑπολογισμοῦ ἢ κακότητος ἢ ἀντιθέσεως μεταξὺ σκέπτεσθαι καὶ πράττειν, ἤτοι ἀκεραιότης πίστεως καὶ ζωῆς), καὶ σημειώνει ὅτι ὁ Θεὸς πρῶτος εἶναι ἀπλοῦς καὶ ἀδιαιρέτος κατὰ τὴν φύσιν καί, κατὰ συνέπειαν, καὶ αὐτὸς ὁ κατ' εἰκόνα Θεοῦ πλασθεὶς ἄνθρωπος, πρὶν ἢ τὰ πάθη τῆς σαρκὸς καταστρέψουν ἐν αὐτῷ τὸ «θεοειδὲς καὶ ἀπλοῦν καὶ μονότροπον» καὶ διχάσσουν τὸν κόσμον αὐτοῦ εἰς ἐσωτερικὸν καὶ ἐξωτερικόν.

Ἐν συνεχείᾳ, ὑπογραμμίζει τὴν διακρίσιν αὐτῆς τῆς «ἀπλότῆτος» ἀπὸ τὴν ταυτιζομένην πρὸς τὴν ἄγνοιαν τοῦ κακοῦ, ἕνεκα ἡλικίας ἢ ἐτέρων κοινωνικῶν παραγόντων.

Τὴν περὶ «ἀπλότῆτος» διδασκαλίαν τοῦ Μ. Βασιλείου εὗρισκει ὁ σ. κυρίως ἐν τοῖς ἀντιαιρετικαῖς συγγραμμάσι τοῦ ἱ. πατρὸς κατὰ Ἀρειανῶν καὶ Εὐνομίου. Ὁ Μ. Βασίλειος θεωρεῖ τὴν «ἀπλότητα πίστεως» ὡς γνήσιον χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τοῦ ὀρθοδόξου διδασκάλου (τοιούτοι εἶναι ὁ ἐπίσκοπος, ὁ πρεσβύτερος καὶ ὁ διάκονος), ὅστις διακρίνεται τῶν αἰρετικῶν, ἀφ' ἑνὸς μὲν, διὰ τὴν ἀπλὴν ἔκφρασιν τῶν ἀληθειῶν τῆς Γραφῆς καὶ τῆς Παραδόσεως κατὰ τὴν ἀκριθεῖς μετάδοσιν τοῦ Depositum fidei, καί, ἀφ' ἑτέρου, διὰ τὴν συνέπειαν τοῦ δόγματος.

Ἡ ὅλη διαπραγματεύσις τοῦ θέματος τίθεται ὑπὸ τοῦ σ. ἐπὶ τριῶν σημείων:

α. Ἡ ὑποχρέωσις τοῦ διδασκάλου πρὸς σεβασμὸν τῆς Γραφικῆς «ἀπλότῆτος».

β. Ὁ αἰρετικὸς παραποιεῖ τὴν ἀπλότητα τῆς Γραφῆς καὶ τῆς Παραδόσεως.

γ. Ὁ αἰρετικὸς ἀπορρίπτει τὴν (ἐκκλησιαστικὴν) κοινότητα (ὡς φύλακα τῆς ὀρθῆς πίστεως) καὶ παραφθείρει τὴν ἀπλὴν πίστιν.

Ἐν συμπεράσματι, θεωρεῖ τὴν τήρησιν τῆς «ἀπλῆς» πίστεως καθήκον, οὐχὶ μόνον τοῦ «διδασκάλου», ἀλλὰ «πάντων τῶν πιστῶν» («πάσης ἐκκλησίας», ἐν ἐννοίᾳ οὐχὶ ἀριθμητικῇ ἢ γεωγραφικῇ ἀλλὰ οἰκουμηνικῇ) κατὰ παντὸς αἰρετικοῦ, διαστρεβλωτοῦ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως.

Πρωτοπρ. ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΤΣΟΥΡΟΣ, Δ.Θ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις: α) τῶν ἀρθρῶν 38, πρῆρ. 2, καὶ 67 τοῦ Ν. 590)1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398)1973, γ) τοῦ Ν. 673)1977 καὶ δ) τὴν ὑπ' ἀριθ. 3090)13.9.1977 Ἀπόφασιν Ἡμῶν «Περὶ κατανομῆς τῶν ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων εἰς Ἐνοριακοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν», προκειμένου, ἵνα προδῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἀγίου Νικολάου - Ὁδοῦ Ἀγαρνῶν, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους, ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νομομισμένα δικαιολογητικά, ὧν τὸ πρῶτον εἶναι τὸ Πτυχίον τῆς Θεολογίας.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 9ῃ Αὐγούστου 1979

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 38, πρῆρ. 2, καὶ 67 τοῦ Ν. 590)1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὡς καὶ τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου, ἵνα προδῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τακτικοῦ Ἐφημερίου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἀγίου Αἰμιλιανοῦ - Λόφου Σκουζέ, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους, ἵνα καταλάβωσι τὴν Ἐφημεριακὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 34)1α τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ προβλεπόμενα κανονικὰ προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νομομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 9ῃ Αὐγούστου 1979

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ἱερὰ Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει: 1) Τὸ ὑπ' ἀριθ. 1398)73 Ν.Δ. «περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων διακόνων κ.λπ.», 2) Τὸν ὑπ' ἀριθ. 2)69 Κανονισμὸν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν» καὶ προκειμένου νὰ προδῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς ὀργανικῆς θέσεως διακόνου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγ. Παντελεήμονος Σκοπέλου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱ. Κανόνων καὶ τῶν Νόμων ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Χαλκίδι τῆ 9ῃ Ἰουλίου 1979

† Ὁ Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει: 1) τὰ ἀρθρα 1 καὶ 2 τοῦ Ν.Δ. 1398)1973 «περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων», 2) τὴν ὑπ' ἀριθ. 204 καὶ ἀπὸ 23.11.1973 ἀπόφασιν ἡμῶν «περὶ συ-

στάσεως δέκα (10) Ὄργανικῶν θέσεων Διακόνων ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Ἀρτης», μειωθείσιν εἰς ἕξ (6) κατόπιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 2104 καὶ ἀπὸ 12.3.1976 Ἐγκυκλίου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, 3) τὸ ἄρθρον 33 παρὰ γρ. 2 καὶ 3 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2) 1969 Κανονισμοῦ Αὐτῆς «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς Ὄργανικῆς θέσεως Διακόνου τοῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἀγνάντων, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ κεκτημένους τὰ ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω διατάξεων προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά, ἵνα προῶμεν εἰς τὴν ἀνακηρύξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων διὰ τὴν ὡς ἄνω θέσιν.

Ἐν Ἀρτῇ τῇ 13ῃ Ἰουλίου 1979

† Ὁ Ἀρτης ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μυτιλήνης

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει: 1) τὰς διατάξεις τοῦ Ν.Δ. 1398) 73 «περὶ συστάσεως Ὄργανικῶν θέσεων Διακόνων παρὰ τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν καὶ ταῖς Ἱ. Μητροπόλεσι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», 2) τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1342) 77 ἡμετέραν ἀπόφασιν, 3) τὰς διατάξεις τῆς ὑπ' ἀριθμ. 2104) 76 Ἐγκυκλίου τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «περὶ ἀναδιορθώσεως τῶν ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων», 4) τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Ν. 673) 77 «περὶ ἀνακατανομῆς καὶ ρυθμίσεως ὀργανικῶν τινῶν θέσεων διακόνων» καὶ 5) τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 33, 34, 36 καὶ 37 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2) 1969 Κανονισμοῦ «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ προῶμεν εἰς τὴν ἀνακηρύξιν ὑποψηφίου Διακόνου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς ὀργανικῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου Μυτιλήνης, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου δριζύμενα προσόντα ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ» υποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν νομίμων δικαιολογητικῶν.

Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 19ῃ Ἰουλίου 1979

† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Τρίκκης καὶ Σταγῶν

Προκειμένου νὰ προῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως Ἀγίας Τριάδος Ἀσπροκκλησιᾶς, καλοῦμεν τοὺς ἐπιθυμοῦντας καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, συμφώνως πρὸς τὰς κειμένας νομικὰς διατάξεις, ὅπως υποβάλλωσιν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ἅπαντα τὰ προβλεπόμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Τρικάλοις τῇ 19ῃ Ἰουλίου 1979

† Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει: 1) τὸ ἄρθρον 33 παρ. 2 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2) 1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» 2) Τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1398) 1973 Ν.Δ. «περὶ συστάσεως Ὄργανικῶν θέσεων Διακόνων» καὶ 3) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 18) 1973 ἀπόφασιν ἡμῶν περὶ κατανομῆς τῶν θέσεων τούτων, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων

καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσι α) τὴν κενὴν ἐνοριακὴν θέσιν τοῦ Ἱ. Ν. Ἀγίας Τριάδος ἐνορίας Πλατανῶν Ρεθύμνης καὶ 6) τὴν κενὴν Διακονικὴν θέσιν τοῦ Ἱ. Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου ἐνορίας Γαράζου Μυλοποτάμου, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν νομίμων δικαιολογητικῶν, διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ρεθύμνῃ τῇ 24ῃ Ἰουλίου 1979

† Ὁ Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου ΤΙΤΟΣ

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει: 1) Τὸ ἄρθρον 33 παρ. 2 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2) 1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», 2) Τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1398) 1973 Ν.Δ. «περὶ συστάσεως Ὄργανικῶν θέσεων Διακόνων καὶ 3) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 18) 1973 ἀπόφασιν ἡμῶν περὶ κατανομῆς τῶν θέσεων τούτων, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσι α) Τὴν κενὴν ἐνοριακὴν θέσιν τοῦ Ἱ. Ν. Ἀγίου Γεωργίου Ἀνωγαίων Μυλοποτάμου, 6) Τὴν κενὴν Διακονικὴν θέσιν τοῦ Ἱ. Ν. 4 Μαρτύρων πόλεως Ρεθύμνης, 7) Τὴν κενὴν Διακονικὴν θέσιν τοῦ Ἱ. Ν. Ἀγίου Ἰωάννου Ἀνωγαίων Μυλοποτάμου, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν νομίμων δικαιολογητικῶν, διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ρεθύμνῃ τῇ 20ῃ Αὐγούστου 1979

† Ὁ Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου ΤΙΤΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κερκύρας καὶ Παξῶν

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει: τὰ ἄρθρα 33 καὶ ἐξῆς τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2) 1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Ἱ. Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προσκαλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα καὶ βουλομένους νὰ καταλάβωσι μίαν τῶν κάτωθι κενῶν ὀργανικῶν θέσεων, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά. 1) Ἱεροῦ Ναοῦ Ἱ. Θεοτόκου Ὁδηγητρίας Γαστουρίου, 2) Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίας Μαρίας Σπαρτεροῦ, 3) Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίας Τριάδος Νεοχωρίου, 4) Ἱεροῦ Ναοῦ Ἱ. Θεοτόκου Μεσσαριάς, 5) Ἱεροῦ Ναοῦ τῶν Ταξιάρχων Ἐπισκοπιανῶν καὶ 7) Ἱεροῦ Ναοῦ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων Βιταλάδων.

Ἐν Κερκύρᾃ τῇ 13ῃ Αὐγούστου 1979

† Ὁ Κερκύρας καὶ Παξῶν ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κίτρους

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει: τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 33 τοῦ Κανονισμοῦ ὑπ' ἀριθ. 2) 1969 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ προῶμεν εἰς τὴν ἀνακηρύξιν ὑποψηφίων διὰ τὴν πλήρωσιν ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱερῶν Ναῶν: α) Ἀγ. Κων(νου) ἐν Ἐλατοχωρίῳ καὶ 6) Κοιμ. τῆς Θεοτόκου ἐν Μοσχοχωρίῳ, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων, Ἐκκλησιαστικῶν Νόμων καὶ Κανονισμῶν ἀπαιτούμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης Προκηρύξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά καὶ πιστοποιητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Κατερίνῃ τῇ 16ῃ Αὐγούστου 1979

† Ὁ Κίτρους ΒΑΡΝΑΒΑΣ

Ίερά Μητρόπολις Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς θέσεως Ἱεροκήρυκος τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ Κανονικὰ καὶ Νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μὲντος ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, υποβάλλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱεράς ἡμῶν Μητροπόλεως αἰτήσιν μετὰ τῶν σχετικῶν δικαιολογητικῶν.

Ἐν Ὑδρᾷ τῇ 22ᾷ Αὐγούστου 1979

† Ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης ΙΕΡΟΘΕΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Μαντινείας καὶ Κυνουρίας

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημερικῆς θέσεως Ἁγίων Ἀποστόλων τῆς Κοινότητος Ἁγίου Πέτρου Κυνουρίας, καλοῦμεν τοὺς ἐπιθυμοῦντας καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, συμφώνως πρὸς τὰς κειμένας νομικὰς διατάξεις, ὅπως υποβάλλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μὲντος ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ἅπαντα τὰ προβλεπόμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Τριπόλει τῇ 25ῃ Αὐγούστου 1979

† Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ίερά Μητρόπολις Σερρών καὶ Νιγρίτης

Ἄριθ. Πρωτ. 1570

ΚΑΘΕΙΣ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΙ

Π ρ ὀ ς

Τὸν Αἰδ. Ἱερέα Ἰωάννην Ἀθανασιάδην

τέως ἐφημέριον τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμ. Θεοτόκου Λαγκαδίου

(Ἄγνώστου διαμονῆς)

Καλεῖσθαι νὰ ἐμφανισθῆς ἐνώπιον τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Σερρών καὶ Νιγρίτης καὶ ἐν τοῖς Γραφεῖοις αὐτῆς τὴν 22αν Ὀκτωβρίου ἐ.ε. ἡμέραν Δευτέραν καὶ ὥραν 9ην π.μ. ἵνα δικασθῆς ἐπὶ ἀποδιδόμενοι σοὶ κατηγοριῶν.

Προσπεδηλοῦμέν σοι ὅτι εἰς περίπτωσιν μὴ ἐμφανισεῖς σου, θέλεις δικασθῆ ἑρῆμην.

Ἐν Σέρραις τῇ 19ῃ Ἰουλίου 1979

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου

Ο ΣΕΡΡῶΝ ΚΑΙ ΝΙΓΡΙΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς

κ.ἀ.κ.

Διακ. Θωμᾶς Τσιάγος

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως
ΘΕΟΦΙΛΟΣ

+ Ὁ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου
ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

Ἀκαδημαϊκός

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Α) Ἑσωτερικοῦ : Δραχμαὶ 300 ἑτησίως

Β) Ἐξωτερικοῦ : Δολλάρια 15 ἑτησίως.

Τιμὴ ἑκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»
δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κων. Γ. Μπόνη, Ὁμοτ. Καθηγητοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Ἀκαδημαϊκοῦ, Θεολογία καὶ Θεολόγοι.

Μητροπολίτου πρ. Παραμυθίας Τίτου, Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, Ἡ Μήτηρ τῆς ζωῆς.

Ἀρχιμ. Παντελεήμονος Κ. Ρίζου, Ἱεροκήρυκος Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στὸν Ἄρειο Πάγο καὶ ἡ Χριστιανικὴ Ἑλλάδα τοῦ 1979.

Θεοφίλου Ν. Κουλουριώτου, Καθηγητοῦ Θεολόγου, Ἡ Ζωὴ καὶ ὁ Θάνατος, κατὰ τὴν Στωϊκὴν ἀντίληψιν τοῦ Ἐπικτήτου ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Πίναξ τῶν ὑποψηφίων πρὸς ἐγγραφὴν εἰς τὸν κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατεῖαν Ἐκλογίμων.

Πράξεις συστάσεως Ἐκκλησιαστικῶν Ἰδρυμάτων.

Παρατηρήσεων στήλη.

Θ. Δ. Μοσχονᾶ, Ἰωβηλαῖον ἐκδόσεως τοῦ «ΠΑΝΤΑΙΝΟΥ» 1978.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Βιβλιοκρισίαι.

Παράρτημα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ Ἀθῆναι, Ἰασιῶ 1 — Τηλ. 710.734

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Ἰωάννης Μιχαήλ. Ἀναστασάκη 3, Ζωγράφου. Τηλ. 7787.978.